

HORACIO FLACO, Quinto

[Obra selecta]

**Quinti Oratii Flacci Opera / recensita & emendata. -- Segoviae : Ex
Typographia D. Anton. Espinosa, 1782**

224 p., A-112, K4 : 12°

I. Título

R-5119 Enc. perg.

Am B

Feb 4

R. 5119

QUINTI
ORATII FLACCI

OPERA

Recensita & emmendata.

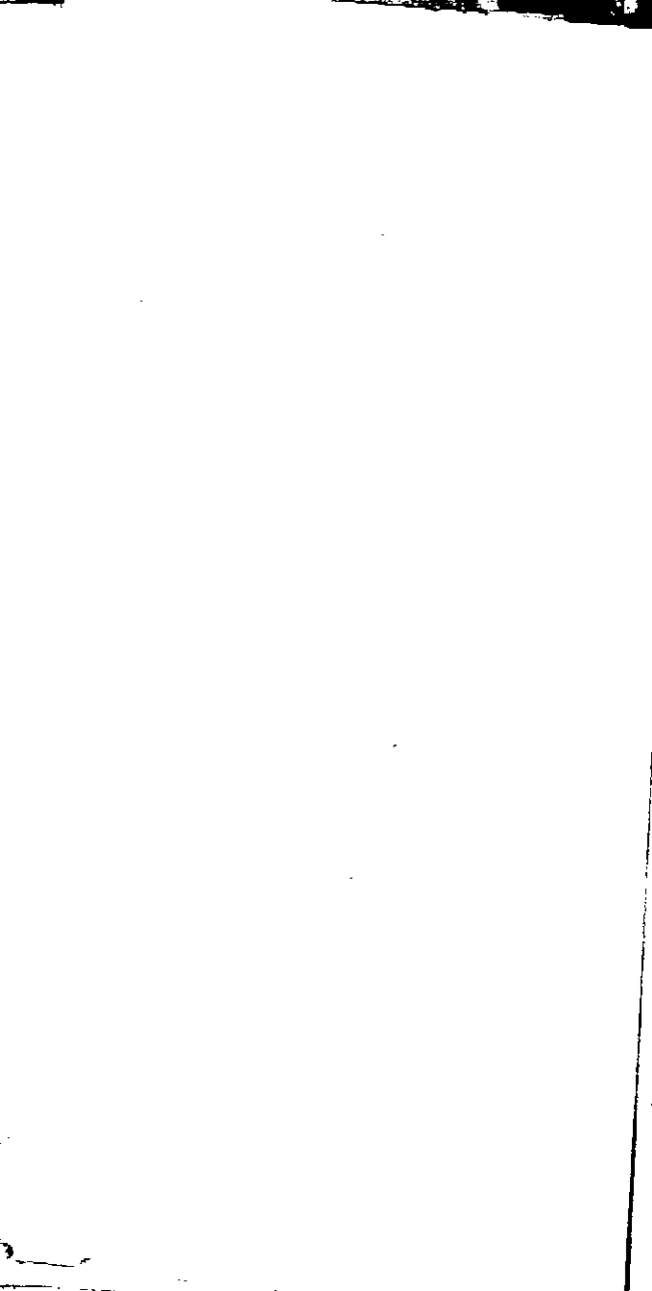

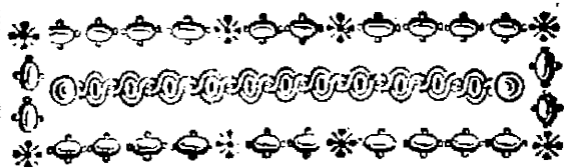
SEGOVIAE:

Ex Typographia D. Anton. Espinosæ

Anno 1782.

R. 100024

STEPHANUS SCIUGLIAGA I.G.

VENEVOLO LECTORI

S.

Quinti Horatii Flacci opera, recensita, & emendata, Lecti & benevole, tibi trado, & commendo. Aliquas tam diu receptas lectiones revulsas invenies: de his ratione potius, quam auctoritate ut sententiam feras, oro. Lambinum, Pulmannum, Cruquium, Torrentium, Bersmannum, præsertim vero eruditissimum Bentlejum do tibi vadem prædemque diligentia meæ, hujusque editionis. Quid tibi in illa præstiterim, facile cognosces, si respexeris ad aliam, ejusdem formæ, Venetam editionem M.DCC.LXIV. mendis,

atque erroribus undique scatentem. Unum revulsa lectionis exemplum afferam, ut rationis vim Librariorum auctoritate potiozem esse ostendam: In *Arte Poetica* Homereum Achillem cum *Gentio* scripsi, licet honoratum editiones, quodammodo ob antiquitatem sacrae, praeserant; illa enim quae sequuntur: viz: impi-ger, iracundus, inexorabilis, acer, jura neget sibi nata &c. honoratumne Achillem, an potius qualem *Homerus* memoria prodidit, exhibent? Neque *Cicero Tuscul. Quaest. IV.* ad honoratum, sed ad Achillem *Homericum* respexit: Quid Achille *Homericum* foedius? &c.

Cetera quaeque *Horatium* sibi restitutum, & redintegratum in hac *Balleoniana Typographia*, cujus negotiis praesectus sum, comprobabunt. Fruere itaque, & Vale.

V I T A
Q. HORATII
FLACCI.

Auctore C. Suetonio Tranquillo.

Quintus Horatius Flaccus Venusinus, patre, ut ipse tradit, libertino & exactio-
nario; ut vero creditum est, salsamen-
tario, cum illi quidam in altercatione exprobas-
set: *Quoties ego vidi patrem tuum brachio se exten-*
gentem? Bello Philippensi excitus à M. Bruto Im-
peratore, tribunus militum meruit: victique
partibus venia impetrata, scriptum Quaestori in
comparavit. Ac primo Maccenati, deinde Augusti
in gratiam insinuatus, non mediocriter in sube-
rum amicitia locum tenuit. Maccenas quantopere
eum dilexerit, satis demonstratur illo epigram-
mate, ubi inquit,

*Ni te visceribus meis, Horati,
Plus jam diligo, tu tuum sodalem
Firmo me videas strigastorem.*

Sed multo magis extemis iudiciis tali ad Au-
gustum elogio,

Horatii Flacci, ut mei, memor esto.

Augustus ei epistolarum officium obtulit, ut hec
ad maccenatem scripto significat: *Ante ipse scri-*
bendis epistolis amicorum sufficiebam, nunc occupa-
tissimus, & infirmus, Horatium nostrum à te cupio
abducere. Veniet ergo ab ista parasitica mensa ad
hanc regiam, & nos in epistolis scribendis iuvabit.
Ac ne recusanti quidem aut succensuit quicquam,
aut amicitiam suam ingerere desit. Extant epis-
tolarum, è quibus argumenti gratia, pauca subieci.
Eume tibi aliquid juris apud me, tanquam si con-
viclor mihi fueris: recte enim, & non temere feceris,
quoniam id usus mihi tecum esse volui. u per

valetudinem tuam fieri posset. Et rursus : Tui qualem Italico memoriam , poteris ex Septimio quoque nostro audire : nam incidit ut illo coram fieret à me tui mentio. Neque enim si tu superbus amicitiam nostram sprevisi , ideo nos quoque tuam spernemus. Præterea sæpe eum inter alios iocos putissimum penem , & homuntiosum lepidissimum appellat , unaque & altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem ejus usque adeo probavit , mansuraque perpetuo * ut non modo sæculare carmen componendum injunxerit ; sed & Vindelicam victoriam Tiberii , Drusique privignorum ; eunque coegerit propter hoc , tribus Carminum libris ex longo intervallo quartum addere : Post sermones quoque lectos , nullam sui mentionem habitam ita sit questus : *Irasci me tibi scita , quod non in plerisque ejusmodi scriptis tecum potissimum loquaris. An vereris ne apud posteros infame tibi sit , quod videaris familiaris tuis esse ?* Expressitque Eclogam , cujus initium est :

*Cum tot sustineas , & tanta negotia solus ,
Rex Italas armis tuteris , moribus ornes ,
Legibus emendes , in publica commoda peccent ,
Si longo sermone morer tua tempora Caesar.*

Habitu corporis brevis fuit , atque obesus ; qualis & à semetipso in Satyris describitur , & ab Augusto hac epistola : *Fertulit ad me Dionysius libellum tuum , quem ego , ut accusem te , quantuluscumque est , boni consulo. Vereri autem mihi videris ne majores libelli tui sint quam ipse es , sed si tibi statura deest , * unde est. Itaque licebit in sextariolo scribas.* Vixit plurimum in recessu ruris sui Sabini , aut Tiburtini : domusque ejus ostenditur circa Tiburni luculam. Venerunt in manus & Elegi sub ejus titulo , & Epistola prosa oratione quasi commendantis se Mæcenati ; sed utraque falsa puto. Nam Elegi vulgares , Epistola obscura : quo vitio minime tenebatur. Natus est vi. id. Decembris , L. Cotta & L. Torquato Consulibus. Decessit v. Kal. Decembr. C. Manio Censorino , & C. Asinio Gallo
Goss.

Coss. post. vii. & quinquagesimum annum, herede Augusto palam nuncupato, cum urgente vi valetudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. Humatus, & conditus est extremis Esquiliis juxta Mæcenatis tumulum.

TESTIMONIA DE SCRIPTIS HORATII.

M. Fabius Quintilianus

De Lyricis Horatii.

AT Lyricorum idem Horatius fere solus legi dignus. Nam & insurgit aliquando, & plenus est jucunditatis, & gratiæ, variis figuris, & verbis felicissime audax.

De iisdem Petronius.

Praterea curandum est, ne sententiæ eminent extra corpus orationis expressæ, sed intexto vestibus colore niteant. Homerus testis, & Lyrici, Romanusque Virgilius, & Horatii curiosa felicitas.

De Satyris Quintilianus.

Satyræ quidem tota nostra est: in qua primas insignem ludem adeptus est Lucilius, qui quosdam ita debitos sibi adhuc habet amatores, ut eum non ejusdem modo operis auctoribus, sed omnibus poetis præferre non dubitent. Ego quantum ab illis, tantum ab Horatio dissentio, qui Luciliam fluere lupulentum,

& esse aliquid, quod tollere possis, putat.
Multo est tersior, ac purus magis Horatius, &
ad notandos hominum mores præcipuus.

De iisdem Auctior libri

De causis corruptæ eloquentiæ.

SED vobis utique versantur ante oculos, qui
Lucilium pro Horatio, & Lucretiam pro
Virgilio legunt.

Idem de Auctore.

EXigitur enim jam ab oratore etiam poeticus
decor; non Attii, aut Pacuvii veterino in-
quinatus, sed ex Horatii, & Virgilii, & Lucani
actatio prolatus.

Q. HORATII
FLACCII
CARMINUM

LIBER I.

ODE I.

Alios aliis rebus duci : se lyricorum versuum studio teneri.

MAecenas atavis edite regibus,
M^O & presidium, & dulce decus meum
Sunt, quis curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum domines evenit ad Deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit herreo
Quicquid de Libycis verritur arcis,
Gaudentem paties findere sarculo
Agros, Artalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trahere Cypria
Myrtorum pavidus nauta secum mare,
Luctantem leavis fluctibus Africanam
Me cator metgens, otium, & oppidi
Laudat tura sui: mox reficit rateis
Quassas, indecilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pecula Massici,
Nec partem solido demere de die
Spe nit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lenae caput sacrae.
Multos castra javant, & lituo tubae
Permixtus sonitus, bellaque matribus
Detestata. Manet sub Jove frigido
Venator, tenetque conjagis immemor:
Seu visa est catulis cervae fidelibus,
Seu rupit tereteis Marsus aper plagas.

Me doctarum hederæ præmia frontium
 Dis miscent superis: me gelidum nemus,
 Nympharumque leves cum satyris chori
 Secernunt populo: si neque tibiæ
 Euterpe cohibet, nec Polyhymnia,
 Lesbom refugit tendere barbiton:
 Qued si me Lyricis varibus inseres,
 Sublimi feriam sidera vertice.

AD AUGUSTUM CÆSAREM.

ODE II.

*Deos omnes iratos esse Romanis ob Cæsaris cadentem
 unum imperii spiritum in Augusto constitutum.*

Jam satis terris nivis, atque dicit
 Grandis micit pater, & rubente
 Dextera sacras jaculatus arceis

Terruit Urbem:

Terruit genteis, grave ne rediret
 Sacrum Pyrrhæ, nova monstra questæ,
 Omne cum Proteus pecus egit altos
 Visere mentes;

Piscium & summa genus hæsit ulmo,
 Nota que sedes fuerat columbis,
 Et superjecto pavida natarunt

Aquæ damæ.

Vidimus flavum Tiberim, retortis
 Litore Etrusco violenter undis,
 Ire dejectum monumenta regis,

Tempora: Vestæ:

Hæc dem se nimium querenti
 Jactat litorem, vagus, & sinistra
 Labitur ripa, Jove non prebante, u-
 xerius annis.

Audiet, civis acuisse ferrum,
 Quo graves Fersæ melius perirent.
 Audiet pugnas, vitio parentum

Rara juvenus.

Quem vocet Divam populus, ruentia
 Imperi rebus? prece qua fatigent
 Virgines sanctæ minus audientem

Carmina Vestem?

Cui dabit parteis scelus expiandi
 Jupiter? tandem venias precamur,

Nube candentis humeros amictus

Augur Apollo:

Sive tu inanis Erycina ridens,

Quem locus effreant volat, & Cupido,

Sive neglectum genus, & nepotes

Respicis auster,

Heu nimis longo saciate ludos

Quem iuvat clamor, galeæque leves,

Acer & Marsi peditis eruentum

Vultus in hostem.

Sive mutata iuventem figura,

Ales in terris imitatis, almae

Filius Majæ, patiens vocari

Cæsaris ulor:

Serns in cœlum redens, disque

Letas intersis populo Quirini:

Neve te nostris vitis iniquum

Ceyer aura

Tollat: hic magnas potius triumphos,

Hic ames dici pater, atque princeps,

Neu sinas Mædos equitare inultos,

Te duce, Cæsar.

IN VIRGILIUM ÆTHEAS PROFICIENTEM.

ODE III.

Secundam ei navigationem precatur: deinde occasionem nactas, hominum ardantiam detestatur.

SIC te Diva potens Cypri,

Sic fratres Helenæ, lucida sidera,

Ventorumque regat pater,

Obstristis aliis, præter Iapyga:

Navis, quæ tibi creditam

Debes Virgilium, finibus Atticis

Reddas incolamem, precor

Et serves animæ dimidium mea.

Illi robur, & æs triplex

Circa pectus erat, qui fragilem truci

Commisit pelago ratem

Pinnas, nec timuit præcipitem Africam

Decertantem Aquilonibus;

Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti:

Quo non aliter Adriæ

Major, tollere seu ponere vult scæ.

Quem mortis-timuit gradum,
 Qui siccis oculis monstra natantia,
 Qui vidit mare turgidum, &
 Infameis scopulos Acroceraunia?
 Nequicquam Deus absceidit
 Prudens Oceano dissociabiles
 Terras; si tamen impia
 Non tangenda rates transiliunt vada.
 Audax omnia perpeti
 Gens humana ruit per vetitum nefas.
 Audas lapere genus
 Ignem fraude mala gentibus intulit.
 Post ignem aethera domo
 Subductum, macies & nova sebrum.
 Terris incubait cohors:
 Sem. tique prius tarda necessitas
 Lethi corripuit gradum.
 Expertus vacuum Dedalus aera.
 Pennis non homini datis.
 Perrupit Acheronta Hercules labor.
 Nil mortalibus ardui est.
 Caelum ipsum petimus stultitia; neque
 Per nostrum patimur scelus
 Iracunda Jovem pene fulmina.

AD L. SEXTIUM CONSULAREM.

ODE IV.

*Adventu veris, & communi moriendi conditione
 proposita, hortatur ad voluptates.*
Solvitur aeris hiems grata vice veris, & Favoni;
 Trahuntque siccas machinae carinas.
 Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator
 igni:
 Nec prata canis albicant pruinis.
 Jam Cytherea choras ducit Venus, imminente
 Luna,
 Junctaque Nymphis Gratiae decentes
 Alternò terram quatiant pede; dum graveis Cyclo-
 pam.
 Vulcanus ardens visit officinas.
 Nunc decet aut viridi nitidum capud impedire
 myrto
 Aut flore, terrae quem ferunt soluta.

Nunc & in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
 Seu poscat agnam, sive malit hædum.
 Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque turris. O beate Sexti,
 Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longâ.
 Jam te premet nox, fabulæque Manes,
 Et domus exilis Plutonia: quo simul mearis,
 Nec regna vini sortiere talis;
 Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet iuventus
 Nunc omnis, & innox virgines tepebunt.

AD PYRRHAM.

ODE V.

*Miseros esse, qui illius amore teneantur, se ex eo
 tanquam è naufragio, enatasse.*

Quis multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urget odoribus
 Crato, Pyrrha, sub antro?
 Cui flavam religas comam
 Simplex munditiis? heu, quoties fidem,
 Mutatosque deos fecit, & aspera
 Nigris æquora ventis
 Emirabitur insolens;
 Qui nunc te fruitur credulus aurea,
 Qui semper vacuam, semper amabilem.
 Sperat, nescius auræ
 Fallacis. Miseri, quibus
 Inventata nites! me tabula sacer
 Votiva paries indicat, uvida
 Suspendisse potenti
 Vestimenta maris deo.

AD VISPANIUM AGRIPPAM.

ODE VI.

*Valle ab eo gesta à Vario cantatum iri: se conpi-
 viis tantum, & amoribus describendis
 aptum esse.*

Scriberis Vario fortis, & hostium
 Victor, Mæonii carminis alite,
 Qua rem cumque ferox, navibus, aut equis,
 Miles te duce gesserit:
 Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
 Pelidæ stomachum cedere nescii,
 Nec curus duplicis per mare Ulyssæ,

Nec saxam Pelepis domum
 Conamur, tenues grandia: dum pudor
 Imbellisque lyrae inusa potens vetat
 Laudes egregii Caesaris, & tuas
 Culpa deterere ingeni.

Quis Martem tunica rectum adamantina
 Digne scripserit? aut pulvere Troico
 Nigrum Merionem? aut cpe Palladis
 Tydidem superis parem?

Nos convivium, nos praelia virginum
 Suis in juvenes unguibus acrimam
 Cantamus vacui, sive quid urimur,
 Non praeter solitum leves.

AD MURATIUM ILLACUM CONSULAREM

ODE VII.

Alias aliis: sibi Tiburtinam regionem placere. Cohaerentia ad voluptates.

Laudabant alii claram Rhodum, aut Mytilenem:
 Aut Ephesum, bimasisve Corinthi
 Mœnia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
 Insigneis, aut Thessala Tempe.

Sunt, quibus unum opus est, intactae Palladis arces
 Carmine perpetuo celebrare, &

Undique decerptam fronti praeparare olivam.

Plinius in juncis h. necem,

Aprum dicit equis Argos, diis Mycenae.

Me neque tota patiens Lacedaemon,

Nec tam Larissae percussit campus, piane,

Quam domus Albanæ resonantis,

Et praecipit Anio, ac Tiburini lacus, & uda

Mobilibus pomaria rivis.

Albus ut obscuro deterget nubila caelo

Saepe Notus, neque parturit imbreis

Perpetuus: sic tu sapiens finite memento

Tristitiam, vitæque labores

Melli, Plance, mero: seu te fulgentia signis

Castra tenent, seu densa tenebit

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina, patremque

Cum fugeret, rames uda Lyao

Tempora populea fertur vinxisse corona.

Sic tæsteis affatus amicos:

Quo nos cunque feret melior fortuna parente,

Ibimus, ô socii, comitesque.
 Nil desperandum, Teucroduce, & auspice Teucro;
 Certus enim promisit Apollo,
 Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
 O fortes, pejoraque passi
 Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas,
 Cras ingens iterabimus æquor.

AD LYDIAM.

ODE VIII.

*Obscure juvenem quendam, quem Sybarim vocat
 ut amore perditum, & voluptatibus
 colique factam notat.*

LYdia, dic, per omneis
 Te deos oro: Sybarim cur properes amando
 Perdere? cur apricam
 Oderit campum patiens pulveris, atque solis?
 Cur neque militaris
 Inter æquales equitat, Gallica nec lupatis
 Temperat ora frenis?
 Cur t met flavum Tiberim tangere? cur olivum
 Sanguine viperino
 Cautius vitat? neque jam livida gestat armis
 Brachia, sæpe disco,
 Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
 Quid latet, ut marinx
 Fissum dicunt Thetidis sub lacrymosa Troje
 Funera ne virilis
 Cultus in eadem, & Lycias proriperet catervas?

AD THALIARCHUM.

ODE IX.

Hieme indelendani roborati.

Vides, ut alta stet nive candidata
 Sorcite, nec jam sustineant onus
 Sive laborantes, geluque
 Flamina constiterint acuto?
 Dissolve frigus, ligna super foco
 Large reponens: atque benignius
 Deprome quadrimum Sabina,
 O Thaliarchæ, merum diota.
 Permite divis cetera: qui simul
 Stravere ventos æquore fervido
 Depreliauteis, nec cupressi,

Nec veteres agitantur omni.

Quid sit futurum cras, fuge querere: &

Quem sors dierum cumque dabit, lucro

Appone: nec dulcibus amores

Sperne puer, neque tu choreas.

Donec virenti canities abest

Morosa, nunc & campus, & aræ,

Lenesque sub noctem susurri

Composita repetantur hora:

Nunc & latentis proditor intimo

Gratus puellæ risus ab angulo,

Pignusque dereptum lacertis,

Aut digito male pertinaci.

AD MERCURIUM.

ODE X.

Mercuri facunde, nepos Atlantis,

Qui feros cultus hominum recentum

Voce formasti catus, & decoræ

Morte palestræ

Te canam magni Jovis, & Deorum

Nuntiam, carvæque lyrae parentem,

Callidum, quicquid placuit, jocosum

Condere furto.

Te, boves olim nisi reddidisses

Per dolum amictas, puerum minaci

Voce dum tenet, viduus pharetra

Risit Apollo.

Quin & Atreidas, duce te, superbos

Ilio dives Priamus relicto,

Thessalosque igneis, & iniqua Trojæ

Castra fefellit.

Tu piæ lætis animis reponis

Sedibus, virgoque lævem coerces

Aurea turbam, superis Deorum.

Gratus, & imis.

AD LEUCONOE.

ODE XI.

Intelligendum voluptati, omissa futurorum verba.

TU ne quæsieris (scire nefas) quem mihi,
quem tibi:

Ninem Di dederint, Leuconoe: nec Babylonios

Tentaris numeros, ut melius, quicquid erit, patis

Sen.

Seu pluvies hyemes, seu tribuit Jupiter ultimam,
 Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare
 Tyrrhenam. Sapias, vina liques; & spatio brevi
 Spem longâ rescices, Dam loquimur, fugerit invidia
 Etas carpe diem, quam minimum credula postero.

AD AUGUSTUM

ODE XII

*Diis, heroibus, virisque aliquot claris laudatis, per
 treme commendat Augustus.*

Quem virum, aut herosa lyra, vel acti
 Tibi sumes celebrare Cælo?
 Quam Deum? cujus recinet jocosa
 Nomen imago,

Aut in umbrosis Heliconis oris,
 Aut super Pindo, gelidove in Hamo?
 Unde vocalem temere insecuta
 Orphea silvæ,

Arte materna rapidos morantem
 Fluminam lapsus, celerisque ventos
 Blandum & auritas fidibus canoris
 Dacere querens.

Quid prius dicam solitis parentum
 Laudibus? qui res hominum, ac Deorum,
 Qui mare, ac terras, variisque mandum
 Temperat horis,

Unde nil majus generatur ipso:
 Nec viget quicquam simile, aut secundum
 Proximos illi tamen occupavit
 Pallas honores.

Præliis audax neque te silebo,
 Liber; & stavis inimica Virgo
 Belluis: nec te, metuende certa
 Phœbe sagitta.

Dicam & Aleiden, puerosque Ledæ,
 Hunc equis, illum superare pugnis
 Nobilem: quorum simul alba nautia
 Stella refulsit,

Defluit saxis agitata humor:
 Concidant venti, fugiuntque nubes:
 Et minax (sic Di voluere) ponto
 Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum:

Pompili regnum memorem, an superbos
 Tarquini fasceis, dubito, an Catonis
 Nobile lethum.

Regulum, & Scauros, animæque magnæ
 Prodigum, Pœno superante, Paulum
 Gratus insigni referam camœna,
 Fabriciumque.

Hunc, & incomptis Curium capillis
 Utilem bello tulit, & Camillum
 Sæva paupertas, & avirus apto
 Cum lare fundus.

Crescit, occulto velut arbor ævo
 Fama Marcelli: micat inter omnibus
 Julium sidus, velut inter ignibus
 Luna minores.

Genitrix humanæ pater, atque custos,
 Orbe Saturno, tibi cura magni
 Cæsaris fatis data: tu secundo
 Cæsare regnes.

Ille, seu Parthos Latio imminenteis
 Egerit justo domitos triumpho,
 Sive subjectos Orientis orbe
 Seras, & Indos:

Te minor latum reget æquus orbem:
 Tu gravi curru quaties Olympum:
 Tu parum castis inimica mittes
 Fulmina lucis.

AD LYDIAM.

ODE XIII.

Dolet sibi Telephum anteponi.

CUM tu, Lydia, Telephi
 Cervicem roseam, lactea Telephi
 Laudas brachia; vix, mecum
 Fervens difficili bile tumet jecur.
 Tunc nec mens mihi, nec color
 Certa sede manent; humor & in genas
 Furtim labitur, arguens
 Quam lentis penitus macerer ignibus.
 Uror, seu tibi candidos
 Turparunt humeros immodicæ mero
 Rixæ: sive puer furens
 Impressit memorem dente labris notam.

Non, si me satis audias,
 Speres perpetuum, dulcia barbare
 Ledentem oscula, quæ Venus
 Quinta parte sui nectaris imbuit.
 Felices ter, & amplius.

Quos irrupta tenet copula, nec malis
 Divulsus querimoniis.
 Suprema citius solvet amor die.

*IN BRUTUM BELLUM CIVILE
 reparatam.*

ODE XIV.

O Navis, referent in mare te novi
 Fluctus? o quid agis? fortiter occupa
 Portum. Nonne vides, ut
 Nudum remigio latus;
 Et malus celeri saucius Africo,
 Antennæque gemant, ac sine funibus
 Vix durare carinæ
 Possint imperiosius
 Equor? non tibi sunt integra lintea;
 Non Di, quos iterum pressa voces malo;
 Quamvis Pontica pinus.

Silvæ filia nobilis,
 Jactes & genus & nomen inutile.
 Nil pictis timidus navita puppibus
 Fidit. Tu, nisi ventis
 Debes ludibrium, cave.

Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
 Nunc desiderium, curaque non levis,
 Interfusa nitentis.

Vites æquora Cycladas.

NEREI VATICINIUM DE RUINA TROJÆ.

ODE XV.

PAsror cum traheret per freta navibus
 Idæis Helenam perfidus hospitam
 Ingrato celereis obruit otio
 Ventos, ut caneret fera
 Nereus fata. Mala ducis avi domum,
 Quam multo repetet Græcia milite,
 Conjurata tuas rumpere nuptias,
 Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adest viris

Sudor, quanta moves funera Dardaniæ

Genti! jam galeam Pallas, & ægida,

Curusque, & rabiem parat.

Nequicquam Veneris præsidio feror,

Pectus casariam: grateque feminis

Imbelli cithara carmina divides:

Nequicquam thalamo graveis

Hastas, & calami spicula Gnessii

Vitabis, strepitumque, & celeremque sequi,

Ajacem: tamen, heu serus, adulteros

Crineis pulvere collines.

Non Laertiadem, exitium tuæ

Gentis, non Pylum Nestora respicis?

Urgent impavidi te Salaminus,

Teucerque, te Sthenelus sciens

Pugnæ: sive opus est imperitare equis,

Non auriga piger. Merionem queque

Nosces. Ecce furit te reperire atrox

Tydidem, melior patre:

Quem tu, cervus uti vallis in altera

Visum parte lupum graminis immemor,

Sublimi fugies mollis anhelitu,

Non hoc pollicitus tuæ.

Iracunda diem proferet Ilio,

Matronisque Phrygum classis Achillei:

Post certas hincmes uret Achaicus

Ignis Iliacas domos.

P A L I N O D I A.

ODE XVI.

Veniam petit à puella, quam Jambis læserat.

O Matre pulchra filia pulchrior,

Quem criminosis cumque voles modum

Pones jambis, sive flamma,

Sive mari libet Adriano.

Non dindymene, non adytis quatit

Mentem sacerdotam incola Pythius,

Non liber æque, non acuta

Si geminant Corybantes æra,

Tristes ut iræ: quas neque Noricus

Deterreret ensis, nec mare naufragum,

Nec sævus ignis, nec tremendo

Jupiter ipse ruens tumultu.

Fertur Proci theus addere principi
Limo coactus particulam undique
Defectam, & insati leonis

Vim stomacho apposuisse nostro.
Ira Thyesten exitio gravi
Stravere, & alris urbibus ultima
Stetere cause, cur perirent

Furditus, imprimeretque muris
Hostile aratrum exercitus insolens.
Compese mentem. Me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventa

Fervor, & in celeres iambos
Misit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quero tristia; dum mihi
Fias recantatis amica

Opprobriis, animumque reddas.

AD TYNDARIDEM

ODE XVII.

Invitat eam in Lucretilem.

Velox amicum sepe Lucretilem
Mutat Lyceo Faunus, & igneam
Defendit aetatem capellis

Usque meis, pluviosque ventos.
Impune totum per nemus arbutos
Querunt latenteis, & thyma devie
Olentis uxores mariti:

Nec virideis metuunt colubras,
Nec martialeis haduleæ lupos:
Utrumque dulci, Tyndari, fistula
Valles, & Usticæ cubantis

Levia persenuere saxa.

Di me tventur: Dis pietas mea,
Et musa cordi est. Hic tibi copia
Manabit ad plenum benigno

Ruris honorum opulenta comu.
Hic in reducta valle caniculæ
Vitabis æstus: & fide Teia

Dices laboranteis in uno

Penelopen, vitreamque Circem,
Hic innocentis pocula Leshii
Duces sub umbra; nec Semeleius
Cum Marte confundet Thyoneus

Prælia: nec metues protervum
 Suspecta Cyrum, ne male dispari
 Incontineis injiciat manus:

Et scindat hærentem coronam
 Crinibus, immetitamque vestem.

AD QUINCTILIUM VARUM.

ODE XVIII.

*Vini potu moderate exhilarari animum; immoderate
 rixas excitari.*

Nullum, Vare, sacra vite prius severis arborem
 Circa mite solum Tiburis, & mœnia Catili.
 Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
 Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
 Quis post vina gravè militiâ, aut pauperiè increpet?
 Quis non te potius, Bacche pater, teque decens Venus?
 Ac ne quis medici transiliat munera Liberi,
 Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
 Debellata: monet Sithoniis non levis Evius:
 Cum fas, atque nefas exiguo fine libidinum
 Discernunt avidi. Non ego te, candide Bassareu,
 Invitum quatiam, nec variis obsita frondibus
 Sub divum rapiam. Sæva tene cum Berecynthio
 Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,
 Attollens vacuum plus nimio gloria verticem,
 Arcaniquæ fides prodiga, perlucidior vitro.

DE GLYCERÆ.

ODE XIX.

Se illius amore vri.

Mater sæva Cupidinum.
 Teban,que jubet me Semeles puer,
 Et lasciva licentia

Fœnitis animum reddere amoribus.

Urit me Olycepse nitor

Splendentis, Pacio marmore purius:

Urit grata protorvitas.

Et vulnus nimirum labricus aspici.

In me zota tuens Venus

Cyprum deseruit: nec patitur Scythas:

Et versis animorum equis

Parthum dicere: nec quæ nihil attinent.

Hic vivum mihi cespitem, hic

Verbenas pueri ponite, thuraque

Bimi cum paterā meri:

Mastara veniet lenior hostia.

A D MÆCENATEM.

ODE XX.

Invitat eum ad convivium minime sumptuosum.

Vile potabis modicis Sabinum

Cantharis, Græca quod ego ipse testa

Conditum levi, datus in theatro

Cum tibi plausus,

Clare Mæcenas eques, ut paterni

Fluminis ripæ, simul & jocosa

Redderet laudes tibi Vaticanæ

Montis imago.

Cæcubum, & prælo domitam Caleno

Tu bibes uvam: mea nec Falemæ

Temperant vites, neque Formiani

Pocula colles.

IN DIANAM, ET APOLLINEM

ODE XXI.

Seculare Carmen.

Dianam teneræ dicite virgines,

Intonsum, pueri, dicite Cynthium,

Latonamque supremo

Dilectam penitus Jovi.

Vos lætam fluvii, & nemorum comam

Quæcumque aut gelido prominet Algido,

Nigris aut Erymanthi

Silvis, aut viridis Cragi:

Vos Tempe totidem tollite laudibus,

Natalemque, mares, Delon Apollinis,

Insignemque pharetra,

Fraternaque humerum lyra.

Hic bellum lacrymosum, hic miseram famem,

Pestemque à populo, & Principe Cæsare in

Persas, atque Britannos

Vestra motus aget prece.

A D A R I S T I U M F U S C U M.

ODE XXII.

Vite integritatem, & innocentiam ubique esse tutam.

In teget vite, scelerisque purus,

Non eget Mauris jaculis, nec arcu,

Nec venenatis gravida sagittis,

Fusce, pharetra;

Sive per Syrteis iter æstuosas,
Sive facturus per inospitalem
Caucasum, vel quæ loca fabulosus
Lambit Hydaspes.

Namque me silva lupas in Sabina,
Dum meam cæcto Lalagem, & ultra
Terminum curis vagor expeditus,
Fugit incertem.

Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit æsculetis,
Nec Jubaæ tellus generat, leonum
Arida nutrit.

Pone mo, pigris ubi nulla campis
Arbor æstiva recreatur aura,
Quod latus mundi nebula, malusque
Jupiter urget.

Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagem amabo,
Dulce loquentem.

AD CHLOEN, ODE XXIII.

*Non esse jam, quod virileis complexus extimescat,
viro maturo.*

Vitas hinnuleo me similis, Cloe,
Quærenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Auratum, & silvæ metu.

Nam seu mobilibus vepribus inhorruit
Adventum foliis, seu virides rubuta
Dimovere lacertæ:
Et corde, & genibus tremit.

Atqui non ego te, tigris ut aspera,
Getulusve leo, frangere persequor.
Tandem desine matrem,
Tempestiva sequi viro.

AD VIRGILIUM.

ODE XXIV.

Deflet Quintilii Vari mortem.

Quis desiderio sit pudor, aut incans
Tanti cari capitis? præcipue lugubris
Cantus Melpomene: cui liquidam pater

Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Urget? cui pudor, & justitiæ soror
Incorrupta fides, nudaque veritas,

Quando ullum inveniet parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:
Nulli flebilior, quam tibi Virgili.
Tu frustra pius, heu, non ita creditum

Poscis Quinctilium Deos.

Quod si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;
Non vanæ redeat sanguis imagini,
Quam virga semel horrida,
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum: sed levius fit patientia,

Quicquid corrigere est nefas.

AD LYDIAM.

ODE XXV.

*Insultat ei, quod jam vetula vicissim à juvenibus
contemnatur.*

Parcius junctas quatunt fenestras
Ictibus crebris juvenes protervi,
Nec tibi somnos adimunt; amatque
Janua limen,

Quæ prius multum faciles movebat
Cardines. Audis minus, & minus jam
Me tuo longam pereunte noctem,
Lydia dormis?

Invicem mœchos anus arroganteis
Flebis in solo levis angiportu,
Thracio baccante magis sub inter
Junia vento.

Cum tibi flagrans amor, & libido,
Quæ solet matres furiare equorum,
Sæviet circa jecur ulcerosum,
Non sine questu;

Læta quod pubes hедера virente
Gaudet, puella magis atque myrto;
Atidas frondeis hyemis sodali
Dedicit Euro.

CARMINUM
DE AELIO LAMIA,
ODE XXVI.

Se soluto animo velle Lamiam laudare.

MUSIS amicus, tristitiam, & rætus
Tradam protervis in mare Creæcum
Portare ventis: quis sub Arcto
Rex gelidæ inveniatur oræ,
Quid Tyridatem terreat, unice
Securus. O quæ fontibus integris
Gaudes, æpricos nocte flores,
Nocte meo Lamiæ coronam,
Pimplei dulcis: nil sine te mei
Possunt honores. Hunc fidibus novis.
Hunc Lesbio sacrare plectro,
Teque, tuasque decet sorores.

AD SODALES.
ODE XXVII.

*Ad sodales inter pocula rixantes, & poculis ipsis pug-
nantes, invitatus ut bibat, id se ea lege facturum,
si frater Megille nomen amico suo proferat, vel
sibi in aurem dicat.*

NATIS in usum lætitiæ scyphis
Pugnare, Thracum est. Tollite barbarum
Morem: verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete tixis.
Vino, & lucernis Medus acinaces
Inimane quantum discrepat! impium
Lenite clamorem, sodales,
Et subito remanete presso.
Vultis severi me quoque sumere
Partem Falerni? dicat Opuntie
Frater Megille, quo beatus
Vulnere, qua petat sagitta.
Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede. Quæ te eumque domat Venus,
Non erubescendis adurit
Ignibus, ingenuoque semper
Amore peccas. Quicquid habes, age,
Depone tutis auribus. Ah miser,
Quanta laboras in Charybdi!
Digne puer meliore flamma.
Quæ saga, quis te solvere Thessalis

Magus venenis, quis poterit Deus?

Vix illigatum te trifirmi

Pegasus expediet Chimæra.

IN ARCHITTA M.

ODE XXVIII.

Inducitur Architas nauta quidam respondens omnibus esse moriendum, oraturque, ne se insepultum jacere patiatur: sed corpori suo terram, aut arenam injiciat.

TE maris, & terræ, numeroque carantis arenæ
Mensorem cœhibent, Archyta,

Pulveris exigui prope litus parva Matinum

Munera: nec quicquam tibi prodest

Aeris tentasse demos, animoque rotundum

Percurrisse polum morituro.

Occidit & Pelopis genitor, conviva deorum,

Tithonusque remotus in auras:

Et Jovis arcanis Minos ad missus; habentque

Tartara Panthoiden iterum Orco

Demissum; quamvis clypeo Trojana reflexo

Tempora testatus, nihil ultra

Nervos, atque cutem morti concesserat atrox;

Judice te, non sordidus auctor

Naturæ, verique. Sed omneis una manet nox,

Et calcanda semel via lethi.

Dant alios Furæ torvo spectacula Marti:

Exitio est avidum mare nantis.

Mixta senam, ac juvenum densantur funera: nullum

Sæva caput Proserpina fugit:

Me quoque deveni r. pidas comes Orionis

Illyricis Nectus cœruit undis.

At tu, nauta, vagæ ne parce malignus arenæ

Ossibus, & capiti inhumato

Particulam dare. Sic, quodcumque minabitur Eurus

Fluctibus Hesperis, Venusinæ

Plectantur silvæ, te sospite: multa que merces

Unde potest, tibi defluat æquo

Ab Jove, Nectunoque sacri custode Tarenti.

Negligis immeritis nocturam

Postmodo te natis fraudem committere? fors &

Debita jura vicesque superbæ

Te mancant ipsum: precibus non linquax iauris,

Teque piacula nulla solvent.

Quamquam festinas (non est mora longa) licebit
Injecto ter pulvere curras.

AD ICCIUM.

ODE XXIX.

*Mirum quiddam, & monstri simile esse ait, eum
à Philosophiæ studio ad militiam transisse.*

Icci, beatis nunc Arabum invides

Gazis: & acrem militiam paras

Non ante devictis Sabæ

Regibus, horribilisque Medo

Nectis catenas. Quæ tibi virginum

Spenso necato barbara serviet?

Puer quis ex aula capillis

Ad cyathum flatuetur unctis,

Doctus sagittas tendere Sericas

Arcu paterno? quis neget arduis

Pronos relabi posse rivos

Montibus, & Tiberim reverti:

Cum tu coemptos undique nobileis

Libres Panæti, Socraticam & domum

Mutare loricis Iberis,

Pollicitus meliora, tendis?

AD VENEREM.

ODE XXX.

Ut in ædæ Glycera veniat.

OVenus regina Cœdi, Paphique,

Speme dilectam Cypron, & vocantis

Thure te multo Glyceræ decoram

Transfer in ædem.

Fervidus tecum puer, & solutis

Gratiz zonis, properentque Nymphæ,

Et parum comis sine te Juventas,

Mercuriusque.

AD APOLLINEM.

ODE XXXI.

*Se non opulentiam, sed tranquillam, hilaremque
vitam ab Apolline poscere.*

Quid dedicatum poscit Apollinem

Vates? quid orat, de paterna novum

Fundens liquorem? non opimas

Sardinie segetes feracis.

Non astuosæ grata Calabriae

Armenta, non aurum, aut ebur Indicum,
 Non rura, quæ Liris quæta
 Mordet aqua, taciturnus amnis.
 Premant Calenam falce, quibus dedit
 Fortuna, vitem: dives, ut aureis
 Mercator exsiccet culullis
 Vina Syra reparata merce,
 Diis charus ipsis: quippe ter, & quater
 Anno revisens æquor Atlanticum
 Impune. Me pascant olivæ,
 Me cichorea, levesque malvæ.
 Frui paratis, & valido mihi
 Large, dones, ac, precor, integra
 Cum mente nec turpem senectam
 Degere, nec cithara carentem.

AD LIRIAM

ODE XXXII.

Barbiton, sive testudinem suam commendat.

POscimus, si quid vacui sub umbra
 Lusimus tecum, quod & hunc in annum
 Vivat, & plureis, age, dic Latinum,

Barbite, cæmen:

Lesbio primùm modulate civi:
 Qui ferox bello, tamen inter arma,
 Sive jactatam religarat udo

Litore navim,

Liberum, & Musas, Veneremque, & illi
 Semper hærentem puerum canebat,
 Et Lycum nigris oculis, nigroque

Crine decorum.

O decus Phæbi, & dapibus supremi
 Grata testudo Jovis, ô laborum
 Dulce lenimen, mihi cumque salve

Rite vocanti.

AD ALBIUM TIBULLUM

ODE XXXIII.

*Ne doleat tibi rivalem juniorem à Glyceræ
 antepone.*

Albi, ne doleas plus nimio memor
 Immitis Glyceræ, neu miserabileis
 Decantes elegos, cur tibi junior
 Lrsa præniteat fidei:

Insignem tenui fronte Lycorida
 Cyri torret amor: Cyrus in asperam
 Declinat Pholoen: sed prius Appulis
 Jungentui caprea lupis,
 Quam turpi Pholoe peccet adultero.
 Sic visum Veneri; cui placet impares
 Formas, atque animos sub iuga athena
 Sevo mittere cum joco.
 Ipsum me melior cum peteret Venus,
 Grata detinuit compede Myrtale
 Libertina, fretis acrior Adriae
 Curvantis Calabros sinus.

ODE XXXIV.

Poenitere se, quod dum Epicuream disciplinam sectaretur, parum studiose Deos coluerit.

Parcus Deorum cultor, & instrequens,
 Insanientis dum sapientiae
 Consultus esto, nunc retrorsum
 Vela dare, atque iterare cursus
 Cogor relectos. Namque Diespiter
 Igni corusco nubila dividens,
 Plerumque per purum tonanteis
 Egit equos, volucremque curram:
 Quo bruta tellus, & vaga flumina,
 Quo Styx, & invisi horrida Tamaris
 Sedes, Atlantensque finis
 Concutitur. Valet ima summis
 Mutare, & insigne attenuat Deus.
 Obscura promens. Hinc apicem rapax
 Fortuna cum stridore aento
 Sustulit, hic posuisse gaudet.

AD FORTUNAM.

ODE XXXV.

Quam stat, ut servet Caesarem in Britannis ire meditantem.

O Diva, gratum quae regis Antium,
 Praesens vel imo tollere de gradu
 Mortale corpus, vel superbos
 Vertere funeribus triumphos:
 Te pauper ambit sollicita prece
 Ruris colonus: te dominam aequoris,
 Quicumque Bithyna lacenit

Carpathium pelagus carina,
 Te Dacus asper , te profugi Scythæ,
 Urbesque , gentesque , & Latium ferox,
 Regumque matres barbarorum , &
 Purpurei metuunt tyranni,
 Injuriōso ne pede proruas
 Stantem columnam : neu populus frequens
 Ad arma cessanteis , ad arma
 Conciter , imperiumque frangat,
 Te semper anteit sœva necessitas,
 Clavos trabales , & cuneos manu
 Gestans ahenâ : nec severus
 Uncus abest : liquidumque plumbum,
 Te Spes , & albo rata Fides colit
 Velata panno , nec comitem abnegat.
 Utrumque mutata potenteis
 Veste domos inimicâ linquis.
 At vulgus infidum , & meretrix retro
 Perjura cedit : diffugiunt cadis
 Cum fœce siccatis amici,
 Ferre jugum pariter dolosi.
 Servas iturum Cæsarem in ultimos
 Orbis Britannos , & juvenum recens
 Examen Eois timendum
 Partibus , Oceanoque rubro.
 Eheu , cicatricum , & sceleris pudet,
 Fratrumque. Quid nos dura refugimus
 Aetas ? quid intactum nefasti
 Liquimus ? unde manum juventus
 Metu Deorum continuit ? quibus
 Pepercit aris ? ò utinam nova
 Incude defingas retutum in
 Massagetas , Arabisque ferrum,
 IN HONOREM POMPOII NUMIDÆ

ODE XXXVI.

Ob Numidæ reditum gaudio exultat.

ET thure , & fidibus juvat
 Placare , & vituli sanguine debito
 Custodes Numidæ deos :
 Qui nunc Hesperia sospes ab ultima
 Caris multa sodalibus,
 Nulli plura tamen dividit oscula,
 B 4

Quam dulci Lamiæ ; memor

Acte non alio rege pueriæ,

Mutatæque simul togæ.

Cressa ne careat pulchra dies nota :

Neu promptæ modus amphoræ,

Neu morem in Saliæ sit requies pedum,

Neu multi Damalis meri

Bassura Threicia vincat amystide :

Neu desint epulis rosæ :

Neu vivax apium , neu breve lilium.

Omnes in Damalin putres

Deponent oculos : nec Damalis novo

Divelletur adultero,

Lascivis hederis ambitiosior.

AD SODALES.

ODE XXXVII.

Ob victoriam Asiaticam gentio indulgendum esse:

Nunc est bibendum, nunc pede libero

Pulsanda tellus : nunc Saliaribus

Ornare pulvinar Deorum

Tempus erat dapibus , sodales.

Antehac nefas depromere Cæcubum

Cellis avitis, dum Capitolio

Regina dementis ruinas,

Funus & imperio parabat,

Contaminato cum grege turpium

Morbo virorum , quilibet impotens

Sperare , fortunaque dulci

Ebria : sed minuit furorem

Vix una sospes navis ab ignibus :

Mentemque lymphatam Mareotico

Redegit in veros timores

Cæsar , ab Italia volantem

Remis adurgens (accipiter velut

Molleis collumbas , aut leporem citus

Venator in campis nivalis

Amonia) daret ut catenis

Fatale monstrum : que generosius

Perire quærens , nec muliebriter

Expavit ensem , nec latenteis

Classe cita penetravit otas.

Ansa & jacentem visere regiam
 Vultu sereno, fortis & asperas
 Tractare serpenteis, ut atrum
 Corpore comb.beret venenum,
 Deliberata morte ferocior:
 Sævis Liburnis scilicet invidens
 Privata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

AD PUERUM.

ODE XXXVIII.

Se tenu apparatu gaudere.

Persicos edi, puer, apparatus:
 Displicent nexæ philyra coronæ:
 Mitte seclari, rosa quo locorum
 Sera mcretur.
 Simplici merito nihil ad labores
 Sedulus cura: neque te ministrum
 Dedeet myrtus, neque me sub arca
 Vite bibentem.

Q. HORATII

FLACCII

CARMINUM

LIBER II.

AD C. ASINIUM POLLIONEM.

ODE I.

*Commendat scripta illius, quibus bella civilia com-
 plellibatur.*

Motum ex Metello consule civicum,
 Bellique causas, & vitia, & modos:
 Ludumque Fortune, graveisque
 Principum amicitias, & arma
 Nondum expiatis tincta crueribus,
 Periculose plenum opus alex
 Tractas, & incedis per igneis
 Suppositos ciceri dolere.

Paulum severe Musa: tragœdiæ
 Desit theatris: mox, ubi publicas
 Res ordinariæ, grande munus
 Cecropio repetes cothurno,
 Insigne iustis præsidium reis,
 Et consulenti Pollio, curia:
 Cui laetus æternos honores
 Dalmatico peperit triumpho.
 Jam nunc minaci murmuræ cornuum:
 Perstringis aureis: jam litui strepunt:
 Jam fulgor armorum fugacis
 Terret equos, equitumque vultus.
 Videre magnos jam videor duces
 Non indecoro pulvere sordidos,
 Et cuncta terrarum subacta,
 Præter atreæm animum Catonis.
 Juno, & Decrum quisquis amicior
 Afis, inulta cesserat impotens
 Tellure, victoriam nepotes
 Rettullit inferias Jugurthæ.
 Quis non Latino sanguine pinguior
 Campus, sepulcris impia prælia
 Testatur, auditumque Medis
 Hesperisæ sonitum ruinæ?
 Qui gurgis, aut quæ flumina lugubris
 Ignara belli? quod mare Dauniæ
 Non decoloravere cædes?
 Quæ caret ora cruore nostro?
 Sed ne relinquitis, Musa prociæ, j' ocis,
 Cæcæ terribiles manera veniæ,
 Mecum Dionæo sub antro
 Quare modos levioræ plectra.

AD CRISPUM SALLUSTIUM.

ODE II.

Primo Proculejum laudat ob liberalitatem in fra-
tres: deinde ostendit, eum, qui suas cupiditates
reprimere, pecuniamque continere, possit solum.
regem, solum beatum esse.

Nullus argento calor est avaris
 Abdito tectis: inimicæ lamnæ
 Crispe Sallusti, nisi temperato
 Splendeat usu.

Vivit extento Proculejus xvo,
 Notus in fratres animi paterni:
 Illam agit penna metuente solvi
 Fama superstes.

Larius regnes avidum domando
 Spiritum, quam si Libyam remotis
 Cadibus jungas, & uterque Poenus
 Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
 Nec sitim pellis, nisi causa morbi
 Fugerit venis, & aquosus albo
 Corpore languor.

Redditum Cyri solio Phraaten
 Dissidens plebi, numero beato-
 -tam eximit virtus: populumque falsis
 Dedocet uti.

Vocibus: regnum & ciadema tutum
 Deferens uni, propriamque laurum.
 Quisquis ingentis oculo irretorto
 Spectat acerves.

AD S. DELLIUM.
 ODE III.

*Neque demitte: dum adversis, neque efferendum stans-
 dis rebus animum: sed hilariter vivendum: cum
 aqua sit omnibus moriendi conditio.*

A Quam memento rebus in arduis
 Servare mentem, non secus ac bonis
 Ab inscanti temperatam
 Læticia, incitum Delli,
 Seu mæstas cuncti tempore vixeris,
 Seu te in remoto gramine per dies.
 Festes reclinatua beatis
 Interiore nota Falerni.

Quo pinus ingens, albaque populus
 Umbram hospitem conscociare amant
 Ramis, & obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo:
 Huc vina, & unguenta, & nimium brevis.
 Flores amarae ferte jube rest:
 Dum res, & agras, & Sororum
 Fila triam patiuntur atra.
 Cedet cocumpis, saltibus, & demo,

Villaque, flavus quam Tiberis lavit:
 Cedet, & extractis in altum
 Divitiis potietur heres.
 Divesne prisco natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper, & infima
 De gente sub divo moreris,
 Victima nil miserantis Orci.
 Omnes eodem cogimur: cunctum
 Versatur urna serius cecus
 Sors exitura, & nos in æternum
 Exsilium impositura cymbæ.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

ODE IV.

*Quod ancillam amet, non esse, cur eum pudeat,
 multis enim magnis viris idem
 usqueverisse.*

NE sit ancillæ tibi amor pudori,
 Xanthia Phocæ; prius in solentem
 Serva Briseis niveo colore
 Movit Achillem:
 Movit Ajacem Telamene natum
 Forma captivæ dominum Tecmessæ
 Arsit Atides medio in triumpho
 Virgine raptæ:
 Barbare postquam cecidere turmæ,
 Thesalo victore, & ademptus Hector
 Tradidit fessis leviora tolli
 Pergamæ Grajiæ.
 Nescis, an te generum beati
 Phyllidis flavæ decorent parentes:
 Regum certe genus, & Penateis
 Mœret iniquos.
 Crede non illam tibi de scelestâ
 Plebe dilectam: neque sic fidelem,
 Sic luero aversam potuisse nasci
 Matre pudendâ.
 Brachia, & vultum, tereteisque suras
 Integer laudo: fuge suspicari,
 Cujus octavum trepidavit ætas
 Claudere lustrum.

*Reverendum esse mentem à cupiditate Virginis
immatura.*

Nondum subacta ferre iugum valet
Cervice ; nondum munia compais
Æquare , nec tauri ruenis
In venerem tolerare pondus :
Circà virentis est animus tuz
Campis juvenex , nunc fluviiis gravem
Sciantis æstum , nunc in udo
Ludere cum vitulis salicto
Præstientis. Tolle cupidinem
Immitis uvæ : jam tibi lividos
Distinguet autumnus racemos
Purpureo varius colore :
Jam te sequetur (currit enim ferox
Atas : & illi , quos tibi demperit,
Apponet annos) jam proterva
Fronte petet Lalage maritima
ilecta , quantum non Pholæ fugax,
Non Chloris : albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari , Cnidiusve Cyges.
Quem si puellarum insereres choro,
Mire sagaceis salieret hospites
Discrimen obscurum , solutis
Crinibus , ambiguoque vultu.

AD SEPTIMUM.

ODE VI.

Tiburina , & Terentina regionis amaritate laudat.

Septimæ Gadeis aditure mecum , &
Cantabrum indectum iuga ferre nostra , &
Barbaras Syrtis , ubi Maura semper
Astuat unda ;

Tiber Argeo positum colono
Sit mea sedes utinam senectæ :
Sit modus lasso maris ; & viarum,
Militæque.

Unde si Patres prohibent iniquæ,
Dulce pellitis ovibus Galesi :
Flumen , & regnata petam Laconi
Rura Phalantio.

Angulus ridet, ubi non Hymetto
Mella decedunt, vindique certas
Bacca Venafro:

Ver ubi longum, tepidasque praebet
Jupiter brumas, & apricus Aulon
Fertilis Baccho, minimum Falernis
Invidet uvis.

Ille te mecum locus, & beata
Postulant arces: ibi tu calentem
Debita sparges lacryma favillam
Vatis amici.

AD POMPEJUM VARRUM,
ODE VII.

Cui reditum gratulatur.

O Saepe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiae duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dis patriis, Italiaeque calo,
Pentpei meorum prime sodalium?
Cum quo morantem saepe diem mero
Fregi, coronatus nitentis
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos, & celicrem fugam
Sensi, relicta non bene parmula:
Cura fracta virtus, & minaces
Turpe solum terigere mento.
Sed me per hosteis Mercurius celer
Dense paventem sustulit aere:
Te rursus in bellum resorbens
Unda freus tulit astucis.
Ergo obligatam redde Jovi dapem;
Longaque fessum militia latus
Depone sub lauru mea: nec
Parce cadis tibi destinatis.
Oblivioso laeva Massico
Ciboria exple: funde capacibus
Unguenta de cenchis. Quis udo
Deperperate apio coronas,
Curatve myrris? quem Venus arbitrum
Diceret bibendi? non ego sanius
Bacchaber Edonis: recepto
Eulce mihi fratre est amico.

LIBER II.
IN BARINEM.
ODE VIII.

35

*Non esse, cur ei juranti credatur: Formosarum cuius
perjuria a Dii non vindicari.*

Ulla si juris tibi pejerati
Pena, Barine, nocuisset unquam;
Dente si nigro fieres, vel uno
Turpior ungui;
Crederem, sed tu, simul obligasti
Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.

Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum caelo, gelidaque divos
Morte carencis.

Ridet hoc, inquam, Venus ipsa; ridet
Simplices Nymphæ, ferus & Cupido,
Semper ardenteis acuens sagittas
Cote cruenta.

Adde, quod pubes tibi crescit omnia:
Servitus crescit nova; nec priores
Impiæ tecum dominæ relinquunt,
Sepe minati.

Te suis matres metuant juvenis,
Te senes parci; miseræque naper
Virgines, nuptæ, tua ne retardet
Aura maritos.

AD VALGIUM.
ODE IX.

Ut mutuum puerum aliquando flere desinat

Non semper imbres nubibus hispido
Manant in agros; aut mare Caspium,
Vexant inæquales procelle
Usque; nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, stat glacies iners
Menseis per, omneis, aut Aquilonibus;
Quæreta Gargani laborant,
Et foliis viduantur omni.

Tu semper urges flebilibus modis
Mysten ademptum; nec tibi vespero
Surgente decedunt amores,

Nec

Nec rapidum fugiente solem.
 At non ter ævo functus amabilem
 Ploravit omneis Antilochum senex
 Annos, nec impubem parentes
 Troilon, aut Phrygiæ sorores
 Flevere semper. Desine mollium
 Tandem querelarum: & potius nova
 Cantemus Augusti trophæa
 Cæsaris, & rigidum Niphatem:
 Medumque flumen gentibus additum
 Victis, minores volvere vertices:
 Intraque præscriptum Gelonos
 Exiguus equitare campis.

AD LICINIUM.

ODE X.

Retinendam esse mediocritatem, & animi in utraque fortuna æquabilitatem.

Rectius vives, Licini, neque altum
 Semper urgendo: neque dum procellas
 Cautus herrescis, nimium premendo
 Liris iniquum.

Autem quisquis mediocritatem
 Diliget tunc, caret obsoleti
 Sordibus tecti, caret invidenda
 Sobrius aula.

Sæpius ventis agitatur ingens
 Pinus: & celsæ graviore casu
 Decidunt turres: feriuntque summos
 Fulmina montes.

Sperat infestis, metuit secundis
 Alieram sortem bene præparatum
 Pectus. Infameis hiemes reducit
 Jupiter: idem

Submovet: non, si male nunc, & olim
 Sic erit. Quondam cithara tæcentem
 Suscitât Musam, neque semper arcum
 Tendit Apollo.

Rebus angustis animosus, atque
 Fortis appare. Sapienter idem
 Contrahes vento nimium secundo
 Turgida vela.

AD Q. HIRPINUM.
ODE XI.*Omissis curis, iacunde vivendum esse.*

Quid bellicosus Cantaber, & Scythas,
Hirpinę Quincti, cogitet Adria
Divisus objecto, remittas

Quarere: nec trepides in usum
Pescantis ævi pauca. Fugit retro
Levis Juventus, & decet, arida
Pellente lascivos amores

Canitie, facilemque somnum.
Non semper idem floribus est honos
Vernis: neque uno Luna rubens nitet
Vultu. Quid æternis minorem
Consiliis animum fatigas?
Cur non sub alta vel platano, vel hæc
Pino jacentes sic tempere, & rosa
Cenos odorati capillos,

Dum licet, Asyriaque nardo
Potamus necti? dissipat Evius
Cuta: edacis. Quis puer ocyus
Restinguet ardentis Falerni
Pocula prætereunte lymphe?
Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? eburna, dic age, cum lyra
Matuget incommam Lacina
More comam religata nodo.

AD MÆCENATEM.

ODE XII.

*Res graves & tragicas lyricis versibus non conveni-
re. Soluta autem oratione res Augustini Mæcena-
tem ipsum perscripturam; se nihil posse, præter
Lycymniæ formam canere.*

Nolis longa fere bella Numantia,
Nec dirum Hannibalem, nec Siculum mare
Purno purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharæ modis:

Nec sævæ Lapithas, & nimium meto
Hylæum; demitosque Herculeæ manu
Telluris juvenes, unde periculum

Fulgens contremuit domus
Saturni veteris; tuque pedestribus

Dices historis prælia Caesaris,
Mæctas, melius, ductaque per vias
Regum colla minacium.

Me dulcis dominae Musa Lycymniæ
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgenteis oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:

Quam nec ferre pedem dedecuit choris
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Dianæ celebris die.

Num tu, quæ tenuit dives Achæmenes
Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes,
Permutare velis crine Lycymniæ,
Plenas aut Arabum domos?

Dum fragrantia detorquet ad oscula
Cervicem, aut facili sævitia negat,
Quæ poscente magis gaudeat eripi;
Interdum rapere occupat.

IN ARBOREM, CUJUS CASU IN AGRO
SABINO PENE OPPRESSUS EST.

O D E XIII.

*Nunquam homini satis exploratum esse, quid vitæ
debeat. Saphonis, & Alcæi Laudes.*

Illum, ô, nefasto te posuit die,
Quicumque primam, & sacrilega manu
Pro luxit, arbos, in nepotum

Perniciem, opprobriumque pagi;
Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, & penetralia
Sparsisse nocturno cruore

Hospitis: ille venena Colcha.
Et quidquid usquam concipitur nefas
Tractavit, agro qui statuit meo
Te, triste lignum, te cadacum
In domini caput immerentis.

Quid quisque vitet, nunquam homini satis
Cautum est in horas. Navita Bosphorum
Pœnus perhorrescit, neque ultra
Cæca timer aliunde fata:

Miles sagittas, & celerem fugam
Parthi: catenas Parthus, & Italum

Rebur : sed improvisa lethi
 Vis rapuit , rapietque genteis.
 Quam pene furvæ regna Proserpinæ,
 Et judicantem vidimus Æacum,
 Sedeisque discretas pium , &
 Aoliis fidibus querentem
 Sappho puellis de popularibus !
 Et te sonantem plenius aureo,
 Alcæ , plectro dura navis,
 Dura fugæ mala , dura belli.
 Utrumque sacro digna silentio
 Mirantur umbræ dicere : sed magis
 Pugnas , & exactos tyrannos
 Densum humeris bibit aure vulgus.
 Quid mirum ? ubi illis carminibus stupescit
 Demittit atras bellua centiceps
 Aureis , & intorti capillis
 Eumenidum recitantur angues ?
 Quin & Prometheus , & Pelopis parens
 Dulci laborem decipitur sono :
 Nec curat Orion leones,
 Aut timidos agitare lynceas.

AD POSTHUMUM

ODE XIV.

Metricam vitari non posse.

Eheu fugaces , Posthume , Posthume,
 Labuntur anni : nec pietas moram
 Rugis , & instanti senectæ
 Afferet , indomitæque morti.
 Non si trecentis , quotquot eunt dies,
 Amice , places illacrymabilem
 Plutona tauris : qui ter amplum
 Cerynem , Tityonque tristi
 Compescit unda , scilicet omnibus,
 Quicumque terræ munere vescimur,
 Inaviganda , sive reges,
 Sive inopes erimus coloni.
 Frustra eruento Marte carebimus,
 Fractisque rauci fluctibus Adriæ
 Frustra per autumnos nocentem
 Corporibus metuemus Austrum.
 Visendus ater flumine languido.

Cocyus errans, & Danaï genus
 Infame, damnatusque longi
 Sisyphus Æolides laboris.
 Linquenda tellus, & domus, & placens
 Uxor: neque harum, quas colis arborum
 Te præter invisas cupressos,
 Ulla brevem dominum sequetur.
 Absumet heres cæcuba dignior,
 Servata centum clavibus, & mero
 Tinget pavementum superbum
 Pontificum potiere cœnis.

IN SUI ÆCULI LUXURIAM.

ODE XV.

JAM pauca aram jugera regie
 Moles relinquent: undique latius
 Extenta visentur Lucino
 Stagna lacu: platanusque cælebs
 Evincet ulmos: tum violaria, &
 Myrtus, & omnis copia narium,
 Spargent olivæ odorem,
 Fertilibus domino priori:
 Tum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus: Non ita Romuli
 Præscriptum, & intonsi Catonis
 Auspitiis, veterumque norma.
 Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum, nulla decempedis
 Metata privatis, opacam
 Potticus excipiebat Arcton:
 Nec fortuitum spernere cespitem
 Leges sinebant: oppida publico
 Sumptu jubentes, & Deorum
 Tempa novo decorare saxo.

AD GROSPHUM.

ODE XVI.

*Tranquillitatem animi optari ab omnibus: eam vero
 non congerendis opibus, honoribusve conequandis, sed
 coercendis cupiditatibus comparari.*

O Tium divos rogat in patente
 Prensus Ægæo, simul atra nubes
 Condidit Lunam, neque certa fulgent
 Sidera nautis.

Orium bello furiosa Thrace,
 Otium Medi pharetra decori,
 Grophe, non gemmis, neque purpura ve-
 nale, nec auro.

Non enim gazæ, neque consularis
 Summōvet lictor micros tumultus
 Mentis, & curas laqueata circum
 Tecta volanteis.

Vivitur parvo bene, cui paternum
 Splendet in mensa tenui salignum,
 Nec levis semnos timor, aut cupido
 Sordidus aufert.

Quid brevi fortes jaculabant ævo
 Multa? quid terras alio calenteis
 Sole mutamus? patule quis exul
 Se quæque fugit?

Scandit aratas vitiosa naveis
 Curi: nec turmas equitum relinquit
 Ocyor cervis, & agente nimbos
 Ocyor Luro.

Latius in præsens animus, quod ultra est,
 Oderit curare, & amara lento
 Temperet risu. Nihil est ab omni
 parte beatum.

Abstulit clavam cita mors Achillem:
 Longa Tithonum minuit senectus:
 Et mihi forsitan, tibi quod negarit,
 Porriget hora.

Te greges centum, Siculæque circum
 Mugiant vaccæ: ubi tollit hinni-
 -tum apta quadrigis equa: te bis Afro
 Murice tinctæ

Vestiunt lauræ: mihi parva rura, &
 Spiritum Grævæ tenuem Camœnæ
 Parca non mendax dedit, & malignum
 Spernere vulgus.

AD MÆCENATEM ÆGROTUM.
 ODE XVII.

Nega se ei superstitem velle esse.

CUR me querelis exanimas tuis?
 Nec Dis amicum est, nec mihi, te prius
 Obire, Mæcenat, meatum

Grande decus, columeque rerum.
 Ah, te meæ si partem Chimæ rapit
 Maturior vis, quid moror altera,
 Nec carus æque, nec superstes
 Integer: ille dies utramque
 Ductet ruinam: non ego perfidum
 Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,
 Utcumque præcedes, supremum
 Carpere iter comites parati.
 Me nec Chimææ spiritus igneæ,
 Nec si resurgat centimanus Gyas,
 Divellet unquam: sic potenti
 Justitiæ, placitumque Parcæ.
 Seu Libra, seu me Scorpins aspicit
 Formidolosus, pars violentior
 Natalis horæ, seu tyrannus
 Hesperia Capricornus undæ:
 Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum: te Jovis impio
 Tutela Saturno refulgens
 Eripuit, volucrisque sati
 Tardavit alas; cum populus frequens
 Lætum theatris ter crepuit sonum:
 Me truncus illapsus cerebro
 Sustulerat, nisi Faunus iclum
 Dextra levasset, Mercurialium
 Custos vitorum. Reddere victimas,
 Ædemque votivam memento:
 Nos humilem feriemus agnam.

O D E XVIII.

*Se in re tenui, sua tamen sorte contentum vivere,
 & alios nullum edificandi, nullum querendi, nul-
 lum rapiendi modum facere, nihil de morte co-
 gitantem.*

Non ebur, neque aurum
 Mea renidet in domo lacunar:
 Non trabes Hymettæ
 Tremunt columnas ultima recisas
 Africa: neque Attali,
 Ignotus heres regiam occupavi:
 Nec Laonicas mihi
 Trahunt honestæ purpuras clientæ.

At fides, & ingeni

Benigna vena est; pauperemque dives
Me petit: nihil supra

Deos lacesso, nec potentem amicum
Largiora flagito,

Satis beatus unicus Sabinis.

Traditur dies die,

Novæque pergunt interire Lunæ.

Tu secunda marmora

Locus sub ipsum funus, & sepulcrum

Immemor, struis domos:

Marisque Bajis obstrepentis urges

Submovere litora,

Parum lecuples continente ripa.

Quid, quod, usque proximos

Revellis agri terminos, & ultra

Limites clientium

Salis avarus? pellitur paternos

In sina ferens Deos

Et uxor, & vit, sordidosque natos.

Nulla certior tamen

Rapacis Orci sede destinata

Aula divitem manet

Herum, quid ultra tendis? æqua tellus

Pauperi recluditur,

Regumque pueris: nec satellites Orci

Callidum Promethea

Reverxit, auro captus. Hic superbum

Tantalum, atque Tantali

Genus coerces, hic levare functum

Pauperem laboribus,

Vocatus, atque non vocatus audit.

IN BACCHUM.

ODE XIX.

*Sibi licere Bacchi laudes, & ejus munus plano, &
conciato pectore, canere.*

Bacchum in remotis carmina iugibus

Vidi docentem (credite posteri)

Nymphasque discentis, & aureis

Capripedum Satyrorum acutas.

Enoe! recenti mens trepidat meta,

Plenoque Bacchi pectore turbidum

Letatur: Eue! parce Liber,
 Parce gravi metuende thyrso.
 Fas pervicaceis sit mihi Thyadas,
 Vinique fontem, lactis, & uberes
 Cantare rivos: atque truncis
 Lapsa cavis iterare mella:
 Fas & beatæ conjugis additum
 Stellis honorem, testaque Penthei
 Disjecta non leni ruina,
 Thracis & exitium Lycurgi.
 Tu flectis amnes, tu mare barbarum,
 Tu separatis avidus in jugis
 Nodo coerces viperino
 Bistonidum sine fraude crineis.
 Tu, cum parentis regna per arduum
 Cohors Gigantum scanderet impia,
 Rhetum retorsisti leonis
 Unguibus, horribilique mala:
 Quamquam choreis aptior, & jocis
 Ludoque dictus, non sat idoneus
 Pugnæ ferebaris, sed idem
 Pacis eras mediasque belli.
 Te vidit insons Cerberus aureo
 Cornu decorum, leniter atterens
 Caudam, & recedentis trilingui
 Ore pedes, tetigitque crura.

AD MÆCENATEM

ODE XX.

Famam suam eternam fore.

NON usitata, nec tenui ferax
 Penna biformis per liquidam æthera
 Vates; neque in terris morabor
 Longius; invidiaque major
 Urbeis relinquam. Non ego pauperum
 Sanguis parentum, non ego, quem vocas
 Dilecte Mæcenas, obibo,
 Nec Stygia cohibebor unda.
 Jam jam residunt cruribus asperæ
 Pelles; & albam mutor in alitem
 Superne; nascunturque leves
 Per digitos, humerosque plumæ.
 Jam Dædalæ ocyor Icaro,

Visam gementis litora Bosphori,
 Syrræisque Getulas, canorus
 Ales, Hyperboreosque campos.
 Me Colchus, &, qui dissimulat metum
 Marsæ cohortis, & Dacus, & ultimi
 Noscent Geloni: me peritus
 Discet Iber, Rhodanique potor.
 Absint inani funere naniæ,
 Luctusque turpes, & querimoniz:
 Compesce clamorem, ac sepulcri
 Mitte supervacuos honores.

Q. HORATII
 FLACCII
 CARMINUM
 LIBER III.

ODE I.

*Non opibus, aut honoribus, sed animi tranquillitate
 vitam beatam effici.*

ODI profanum vulgus, & arceo.
 Favete linguis: carmina non prius
 Audita Musarum Sacerdos
 Virginibus, puerisque canto.
 Regum timendorum in proprios greges
 Reges in ipsos imperium est Jovis.
 Clari Giganteo triumpho,
 Cuncta supercilio moventis.
 Est, ut viro vir laus ordinet
 Arbusta sulcis: hic generosior
 Descendat in campum petitor:
 Moibus hic, meliorque fama
 Contendat: illi turba clientium
 Sit major. Equi lege necessitas
 Sortitur insigneis, & imos.
 Omne capax movet una nomen.
 Districtus ensis cui super impia

CARMINUM

Cervice pendet, non Siculae dapes
 Dulcem elaborabunt saporem;
 Non avium, citharæque cantus
 Somnum redacent. Somnus agrestium
 Lenis virorum non humileis domos
 Fastidit, umbrosamque ripam
 Non Zephyris agitata Tempe.
 Desiderantem quod satis est, neque
 Tamultuosum sollicitat mare,
 Nec sævus Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hædi:
 Non verberatæ grandine vineæ,
 Fundusque mendax, arbore nunc aquas
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sidera, nunc hiemes iniquas.
 Contracta pisces æquora sentiunt,
 Jactis in altam molibus; huc frequens
 Cæmenta dimittit redemptor
 Cum famalis, dominusque terræ
 Fastidiosus: sed timor, & minæ
 Scandunt eodem, quo dominus: neque
 Decedit ærata tritæmi, &
 Post equitem sedet atra cura.
 Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum sidere clarior
 Delinit usus, nec Falerna
 Vitis, Achæmeniumque costura:
 Cur invidendis postibus, & novo
 Sublime ritu moliar atrium?
 Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores?

AD AMICOS.

ODE II.

*Pueros ab inennte ætate assuefaciendos esse paupertatis
 rei militari, viteque laboriosæ.*

Angustam, amici, pauperiem pati
 Robustus æri militia puer
 Condiscat; & Parthos feroceis
 Vexet eques metuendus hastæ
 Vitamque sub divo, & trepidis agat
 In rebus: illum ex manibus hosticis

Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, & adulta virgo
 Saspiret; Heu, ne radis agminum
 Spensus lacessat regius asperum
 Tactu leonem, quem cruenta
 Per medias rapit ira caedeis.
 Dulce, & decorum est pro patria mori.
 Mors & fugacem persequitur vitum;
 Nec parit imbellis juventa
 Poplitibus, timidove tergo.
 Virtus repulsa nescia sordida,
 Intaminatis fulget honoribus;
 Nec sumit aut penit secure
 Arbitrio popularis turba.
 Virtus, recludens immeritis mori
 Calum, negata tentat iter vias;
 Cetusque vulgareis, & udam
 Sepernit humanam fugiente penna.
 Est & fidei tua silentio
 Merces: verba, qui Ceteris sacrum
 Vulgarit arcana, sub isdem
 Sit trabibus, fragilemve mecum
 Solvat phaselum. Sape Diespiter
 Neglectus incesto addidit integrum;
 Raro antecedentem scelestum
 Deseruit pede pena claudo.

ODE III.

*Oratio Junonis de bello Trojano finito, & imperio
 Romano à Trojanis initium capturo.*

Justum, & tenacem propositi virum
 Non civium ardor prava jubentium,
 Non vultus instantis tyranni
 Mente quatit solida, neque Auster,
 Dux inquieti turbidus Adriæ,
 Nec fulminantis magna Jovis manus:
 Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum ferient ruinæ.
 Hac arte Pollux, & vagus Hercules
 Ensis, arceis attingit igneas:
 Quos inter Augustus recumbens
 Purpureo bibit ore nectar.
 Hac te merentem, Bacche pater, tur

Vexere tigres, indocili jugum
 Collo trahentes: hac Quirinus
 Martis equis Acheronta fugit,
 Gratum elocuta consiliantibus
 Junone Divis. Uion, Iliion
 Fatalis, incestusque iudex,
 Et mulier peregrina vertit
 In pulverem; ex quo destituit Deos
 Mercede pacta Laomedon, mihi,
 Castæque damnatum Minervæ
 Cum populo, & duce fraudulentos
 Jam nec Lætiæ splendet adulteræ
 Famosus hospes? nec Priami domus
 Perjura pugnaceis Achivos
 Hæctoris opibus refringit:
 Nostrisque ductum seditionibus
 Bellum resedit. Protinus & graveis
 Iras, & invisum nepotem,
 Treica quem peperit sacerdos,
 Marti redonabo. Illum ego lucidas
 Inire sedes, ducere nectaris
 Succos, & adscribi quieris
 Ordinibus Fatiar Deorum.
 Dum longus inter sæviat Iliion
 Romanque pentus; qualibet exules
 In parte regnante beati:
 Dum Priami, Paridisque busto
 Insultet armentum, & catulos fetæ
 Celent inulta; stet Capitolium
 Fulgens, triumphatisque possit
 Roma ferox dare jura Medis.
 Horrenda late nomen in ultimas
 Extendat oras; qua medius liquor
 Secernit Europen ab Afro,
 Qua tumidus rigat arva Nilus:
 Aurum irrepertum, & sic melius situm
 Cum terra celat, spernere fortior
 Quam cogere humanos in usus,
 Omne sacrum rapiente dextra.
 Quicumque mundo terminus obstitit,
 Hunc tangat armis; visere gestiens,
 Qua parte debacchentur ignes,

Qua nebulae, pluuiisque rores.
 Sed bellicosus fata Quiritibus
 Hac lege dico: ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avitæ
 Tecta velint reparare Trojæ.
 Trojæ renascens alite lugubri
 Fortuna, tristi clade iterabitur,
 Ducente victrices catervas
 Coniuge me Jovis, & sorore.
 Ter si resurgat murus athenæus
 Auctore Phœbo: ter pereat meis
 Excisus Argivis: ter uxor
 Capta virum puerosque ploret.
 Non hæc jocosae conveniunt lyrae;
 Quo Musa tendis? desine pervicax
 Referre sermones Deorum, &
 Magna modis tenuare parvis

AD CALLIOPEM.

ODE IV.

*Et à multis periculis, Musarum cœpi, erectum fuisse.
 Maie cessisse omnibus, qui adversus Leos
 aliquid moliri valuerint.*

Descende cælo, & dic, age, tibia
 Regina, longum, Calliope, meos
 Seu voce nunc mavis acuta,
 Seu fidibus, citharæ Phœbi.
 Auditis? an me ludit amabilis
 Insania? audire, & videor pios
 Errare per lucos, amœnæ
 Quos & aquæ subeunt, & auræ.
 Me fabulosa Vulture in Appulo,
 Altricis extra limen Apulie,
 Ludo, fatigatumque scireo,
 Frende nova puerum palumbes
 Texere: mirum quæd foret omnibus,
 Quicumque celsæ nidum Acherontis,
 Salsusque Bantines, & arvum
 Pingue tenent humilis Ferenti:
 Ut tato ab atris corpore viperis
 Dormirem, & ursis: ut premeret sacra
 Lauroque, cœnataque myrto,
 Non sine Dis animosus infans.

Vester, Camceat, vester in ardues
 Tellor Sabinos : seu mihi frigidum
 Præneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidæ Placere Bajæ.
 Vestris amicum fontibus, & choris,
 Non me Philippis versa acies retro,
 Devota non extinxit arbor,
 Nec Sicula Palinurus unda.
 Utcumque mecum vos eritis; libens
 Insanientem navita Bosphorum
 Tentabo, & arenteis arenas
 Litoris Assyrii viator
 Visam Britannos hospitibus feros,
 Et letum equino sanguine Concanunt
 Visam Phærrates Gelonos,
 Et Scythicum inviolatus annum.
 Vos Casarem altum, militia simul
 Fessas cohorteis reddidit oppidis,
 Finire quærentem labores
 Pierio recreatis antro.
 Vos Iene consilium, & datis, & dato
 Gaudetis alimæ. Scimus, ut impios
 Titanas, immanemque turmam
 Fulmine sustulerit cærusco,
 Qui terram incertam, qui mare temperat
 Ventosum, & umbras, regn. que tristia,
 Divosque, mortaleisque turbas.
 Imperio regit unus æquo.
 Magnam illa terrestræ intulerat Jovi
 Fidens juventus horrida brachiis,
 Fratresque tendentes epaco
 Pelicæ imposuisse Olympo.
 Sed quid Typhæus, & validus Mimas,
 Aut quid minaci Porphyriion statu,
 Quid Rhærus, evulsisque truncis
 Enceladus jaculator audax,
 Contra sonantem Palladis agida
 Possent ruentes? hinc avidus stetit
 Vulcanus, hinc matrona Juno, &
 Nanquam humeris positurus arcum,
 Qui rore puro Castaliæ lavit
 Crineis solutos, qui Lyciæ tenet

Dumeta, natalemque silvam,
 Delius, & Patareis, Apollo.
 Vis consili expers mole ruit sua:
 Vim temperatam Di quoque provehant
 In majus: idem odere vireis
 Omne nefas animo moventeis.
 Testis mearum centimanus Gyas
 Sententiarum, notus, & integre
 Tentator Orion Dianæ,
 Virginea domitus sagitta.
 In cæta monstris terra dolet suis:
 Mæretque partus fulmine luridum
 Missos ad oreum: nec peredit
 Impositam celer ignis Ænam:
 Incontinentis nec Titivi jecur
 Relinquit ales, nequitiæ additus
 Custos: amatorem trecentæ
 Pirithoum cohibent catenæ.

AUGUSTI LAUDE &

ODE V.

Reguli constantia, & ad r'anos reditus.

Cælo tonantem credidimus Jovem
 Regnare: præsens divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis
 Imperio, gravibusque Persis.
 Milesæ Crassi conjuge barbara
 Turpis maritus vixit? & hostium
 (Proh curia, inversique mores!)
 Consenuit socerorum in arvis
 Sub rege Medo Marsus, & Appulus,
 Anciligrum & nominis, & togæ
 Oblitus, æternæque Vestæ,
 Incolumi Jove, & urbe Roma?
 Hoc caverat meus provida Reguli,
 Dissidentis conditionibus
 Fædis, & exemplo trahenti
 Perniciem veniens in ævum,
 Si non periret in miserabilis
 Captiva pubes. Signa ego Punicis
 Affixa delubris, & arma
 Militibus sine cæde, dixit,
 Directa vidi, vidi ego civium

Retorta terget brachia libero,
 Portasque non clausas, & arva
 Martis coli populata nostro.
 Aut repensus scilicet acie r
 Miles redibit? flagitio additis
 Damnum. Neque amissos colores
 Lana refert medicata fiteo:
 Nec vera virtus, cum semel excidit
 Curat reponi deterioribus.
 Si pugnat extricata densis
 Cervæ plagis, erit ille fortis,
 Qui perfidis se dedit hostibus:
 Et Marte Paxque proteret altero,
 Qui lora restrictis lacertis
 Sensit iners; timuitque mortem
 Hinc, unde vitam sumeret aptius
 Pacem & duello miscuit. O pudor!
 O magna Carthago, probrosis
 Altrix Italiae ruinis!
 Fertur pudicæ conjugis osculum,
 Parvosque natos, ut capitis minor,
 Ab se removisse, & vilem
 Torvus humi posuisse vultum:
 Donec labanteis consilio patres
 Firmaret auctor nunquam alias datos:
 Interque mærenteis amicos
 Egægius properaret exul.
 Atqui sciebat, quæ sibi barbarus
 Torror pararet: non aliter tamen
 Dimovit obstantes propinquos,
 Et populum reditus morantem:
 Quam si clientum longa negotia
 Dijudicata lite relinqueret,
 Tendens Venæzanos in agros,
 Aut Lacedæmonium Tarentum.

A D R O M A N O S.

ODE VI.

Corruptos sua ætatis mores insectatur.

Delicta majorum immeritus lues,
 Romane, donec templi refeceris
 Adæisque libenteis Deorum, &
 Fœda nigro simulacra fumo.
 Dis te minorem quod geris, imperas:

Hinc

Hinc omne principium, huc refer exitum,

Di multa neglecti dederunt

Hesperiae mala luctuose.

Jam bis Monefes, & Paehori manus,

Non auspicator conrudit impetus

Nostros, & adiec. e prædam

Torquibus exiguis renidet.

Pene occupatam seditionibus

Delevit urbem Dacus, & Athiops:

Hic classe fortidatus, ille

Missilibus melior sagittis.

Æcunda culpæ sæcula, nuptias

Primum inquinavere, & genus, & domos:

Hoc fonte derivata clades

Inque patres, populumque fluxit.

Motus deceri gaudet Jonicos

Matura virgo, & fingitur artibus:

Jam nunc & incestos amores

De tenero meditatur ungui-

Mox juniores querit adulteros

Inter mariti vina: neque eligit,

Cui donet impermissa raptim

Gaudia luminibus remotis:

Sed jussa coram non sine conscio

Surgit marito, seu vocat iustior,

Seu navis Hispanæ magister,

Dedecorum pretiosus emtor.

Non his juventus orta parentibus

Infecit æquor sanguine Punico;

Pyrhumque, & ingentem cecidit

Antiochum, Annibalemque diruptis

Sed rusticorem mascula militum

Proles, Sabellis docta ligonibus

Versare glebas, & severæ

Matris ad arbitrium recisos

Portare fusteis, sol ubi mentium

Mutaret umbras, & juga demeret

Æbus fatigatis, anticum

Tempus agens abeunte curru.

Damnosa quid non imminuit dies?

Ætas parentum pejor avis, tulit

Nos nequi res, mox daturus

Progeniam vitiosioram. ¶

CARMINUM
AD ASTERIEN.
ODE VII.

*Consolatur eam de viri sui absentia mœstam ,
sollicitam.*

Quid fles, Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vœ Favonii,
Thyna merce beatum
Constanti juvenem fide.
Cigen? ille notis actus ad Oricum
Post insana Capræ sidera, frigidas
Nocteis non sine multis
Insemmis lacrymis agit.
Atqui sollicitæ auntius hospite
Snsipitare Chloen, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vaser modis,
Ut Pretum mulier perfida credulum
Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat pene datum Pelea Tartaro,
Magnessam Hippolyten dum fugit abstinenti
Et peccare docenteis
Fallax historias movet,
Frustra; nam scopulis surdior Icarî
Voces audit, adhuc integer. At, tibi
Ne vicinus Enipeus
Plus iusto placeat, cave.
Quamvis non alius flectere equum sciens
Æque conspicitur gramine Martio;
Nec quisquam citus æque
Tusco denatat alveo:
Prima nocte demum claude, neque in vias
Sub cantu querulæ despice tibi;
Et te sæpe vocanti
Duram, difficilis mane.

AD MÆCENATEM.
ODE VIII.

*Cur Calendis Martiis, cum uxorem non habeat nihil
ominis sacrificet, & epuletur tamen.*

Martiis celebs quid agam Calendis,
Quid velin flores, & acerra thuris

Plena, miraris, positusque carbo in
 Cespite vivo,
 Docte sermones utriusque linguæ.
 Voveram dulcibus epulis, & album
 Libero caprum, prope funeratus
 Arboris ictu.

Hic dies, anno redeunte, festus,
 Costicem astrictum pice dimovebit
 Amphoræ, sumam bibere institutæ
 Consule Tulle.

Sume, Mæcnas, cyathos amici
 Sospitibus centum; & vigiles lucernas
 Ferfer in lucem: procul orans esto
 Clamor, & ira.

Mitte civileis super urbe curas;
 Occidit Daci Cætisenis agmen:
 Medus infestis sibi lactuosus
 Dissidet armis:

Servit Hispanæ vetus hostis oræ
 Cantaber, sera domitus catena:
 Jam Scythæ laxo meditantur arcu
 Cedere campis.

Negligens, ne qua populus laboret,
 Parce privatus nimium cavere;
 Dona presentis cape lætus horæ, &
 Linque severa.

AD LYDIAM.

ODE IX.

Dialogus Horatii, & Lydia.

HOR. **D**onec gratus eram tibi,
 Nec quisquam petior brachia candidæ
 Cervicis juvenis dabat:
 Persarum vigui rege beator.

LYD. Donec non aliam magis
 Arsisti, neque erat Lydia post Chloen
 Multi Lydia nominis
 Romana vigui clarior Illia.

HOR. Me nunc Thessa Chloë regit,
 Dulceis docta modos, & citharæ sciens
 Pro qua non metuam mori,
 Si parcent animæ fata superstiti.

LYD. Me torret face mutua

Thurini Calais filius Ornithi.

Pro quo bis patiar mori.

Si parcent puero fata superstiti,

MOR. Quid si prisca redit Venus,

Diductosque jugo cogit abenco?

Si flava excutitur Chloe,

Rejectaque patet janua Lydiz?

LYD. Quamquam sidere pulchrior

Ille est, tu levior cortice, & improbo

Iracundior Adria;

Tecum vivere amem, tecum obee libens.

I N L Y C E M.

O D E X.

Ut posita duritie, aliqua ipsius misericordia capiatur,

EXtremum Tanaim si biberes, Lyce,

Savo nupta viro; me tamen asperas

Proiectum ante fores obijcere incolis

Plorares Aquilonibus.

Audis, quo strepitu janua, quo nemus

Inter palstra satum tecta remugiat

Ventis? & pesitas ut glaciæ niveis

Puro lumine Jupiter?

Ingratam Venæri pone superbiam:

Ne currente terro funis eat rota.

Non te Penelopen d'ficilem procis

Tyrhenus genuit parens.

O, quamvis neque te munera, nec preces,

Nec tinctus viola pallor amantium,

Nec vir Pieria pellice saucius

Curvat: supplicibus tuis

Parcas, nec rigida mollior æsculo,

Nec Mau is animum mitior anguibus.

Non hoc semper erit liminis, aut aque

Celestis patiens latus.

A D M E R C U R I U M.

O D E XI.

Ut castus sibi dicat, quibus Lyde flecti possit.

Danaidum fabula.

Meruri, (nam te docilis magistro

Movit Amphion lapides canendo)

Itaque testudo resonare septem

Callida nervis,

Nec loquax olim , neque grata , nunc &
 Divitum mensis , & amica templis,
 Dic modos , Lyde quibus obstinatas
 Applicet aures ;

Quæ velut latis equa trima campis,
 Ludit exultim , metuitque tangi,
 Nuptiarum experts , & adhuc protervo
 Cruda marito.

Tu potes tigreis , comiteisque silvas
 Ducere : & rivos celeres morari.
 Cessit immanis tibi blandienti
 Janitor aula

Cerberus ; quamvis furiale centum
 Muniant angues caput , exeatque
 Spiritus teter , saniesque manet
 Ore trilingui.

Quin & Ixion , Tyriusque vuln
 Risit invito : stetit urna paullum
 Sicca , dum grato Danaï puellas
 Carmine mulces.

Audiat Lyde scelus , atque notas
 Virginum pœnas , & inane lymphæ
 Dolium fundo pereuntis imo,
 Seraque fata,

Quæ manent culpas etiam sub Orci
 Impia , (nam quid potuere majus ?)
 Impia sponsos potuere duro
 Perdere ferro.

Una de multis face nuptiali
 Digna , perjurum fuit in parentem
 Splendide mendax , & in omne virg
 Nobilis ævum :

Surge , que dixit juveni marito,
 Surge , ne longus tibi somnus , unde
 Non times , detur : socerum , & scelestus
 Falle sorores ;

Quæ , velut nocte vitulos lætæ,
 Singulos (cheu) lacerant : ego illis
 Mollior , nec te feriam , neque intus
 Clausura tenebo.

Me pater sævis oneret catenis,
 Quod viro clemens misero peperci :

Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

I, pedes quo te rapiant, & auræ,
Dam faver nox, & Venus: i secundo
Omne: & nostri memorem sepulcro
Scalpe querelam.

AD NEOBULEM.

ODE XII.

*Eam Hebræi adolescentis amore captam, inertia se,
& desidia dedisse.*

Miserarum est, nec amori dare ludum, ne-
que dulci

Mala vino lavere: aut exanimari metuenteis
Patriæ verbera linguæ.

Tibi qualum Cithæreæ puer ales, tibi telas,
Operosæque Mênæyæ studium aufert, Neobule,
Liyarzi nitox Hebræi:

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis,
Eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno,
Neque segni pede victas:

Catus idem per apertum fugenteis agitato
Grege cervos jaculari: & celer arcto latitantem
Fruticeto excipere apran.

AD FONTEM BANDUSIAM.

ODE XIII.

Commendat ejus amantiam.

O Fons Bandusie, splendor vitæ,
Dulci di, ne mero, non sine floribus,
Cras donaberis hædo;

Cui frenæ turgida cornibus

Præmis, & Venerem, & prælia desinat

Frustra: nam gelidos inficiet tibi

Rubro sanguine rivos,

Lascivi soboles gregis.

Te flagrantis atrox hora Cuniculæ

Nescit tangere: tu figus amabile

Fessis vomere tauris

Præbes, & pecori vago.

Fies nobis jam tu quoque fontium,

Me dicente, cavis impositam illicem

Saxis, unde loquaces

Lymphae desiliunt rurs.

*Cæsaris victoriam canit, eamque sacrificiis, & festis
dapibus prosequi hortatur.*

Herculis ritu modo dictus, ò plebs,
Morte venalem petiisse laurum
Cæsar, Hispana repetit Penateis
Victor ab ora.

Unico gaudens mulier marito
Prodeat, castis operata sacris;
Et soror clari ducis, & decoræ
Supplice vitta

Virginum matres, juvenumque nuper
Sospirum. Vos, ò pueri, & puellæ
Jam virum expertæ, male inominatis
Parcite verbis.

Hic dies vere mihi festus atrox
Eximet curas: ego nec tumultum.
Nec mori per vim metuant, tenente
Cæsare terras.

I, pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marsi memorem duelli;
Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.

Dic & ut guttæ properet Næaræ,
Myrrhenum nodo cohibente crinere
Si per invisum mora janiterem
Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus,
Litium, & rixæ cupidos protervæ.
Non ego hoc ferrem callidus juvena,
Consule Planco.

IN CHLORIM VETULAM.

ODE XV.

*Ut saltem vetula, nequitia, & libidini modum
constituat.*

UXor pauperis Ibyci,
Tandem nequitia fige modum tua,
Famosisque laboribus.

Maturo propior desine funeri
Inter ludere virgines,
Et stellis nebulam spargere candidis.

Non, si quid Pholoen satis
 Et te, Chlori, decer: filia rectius
 Expugnat juvenum domos,
 Pulso Thyas uti cœcra tympano.
 Illam cogit amor Nothi
 Lascivæ similem ludere capreæ:
 Te lanæ prope nobilem
 Tonstræ Luceriam, non citharæ decent,
 Nec flos purpureus rosa,
 Nec poti verulam fræe tenuis cadî.

A D M Æ C E N A T E M.

O D E XVI.

*Aura omnia parent. Horatius vero contentus est illa
 sorte, unde beatus exiit.*

Inclusam Danaen turris ahenæ,
 Robustæque fores, & vigilam canum
 Tristes excubiæ manierant satis
 Nocturnis ab adulteris:
 Si non Acrisium, virginis abditæ
 Custodem pavidum, Jupiter, & Venus
 Risissent: fore enim tutum iter, & patens,
 Converso in pretium Deo.
 Aurum per mœd os ire satellites,
 Et perumpere amat saxa, potentius
 Ietu fulmineo. Concidit auguris
 Argivi domus, ob lucrum
 Demersa excidio: diffidit urbium
 Portas vir Macedo, & subruit amulos
 Reges maneribus. Munera navium
 Sævos illaqueant duces.
 Crescentem sequitur cura pecuniam,
 Majorunque fames. Jure perhorruï
 Læte conspicuam tollere vesticem,
 Mæcenas, equitum decas.
 Quanto quisque sibi plura negaverit,
 Ab Dis plura feret. Nil cupiant um
 Nudus castra pet: & transiuga divitum
 Partis linquere gestio:
 Contempte dominus splendidior rei,
 Quam si quicquid arat impiger Appulus.
 Occultare meis diceret horreis;
 Magnas inter opes inops.

Pure rivus aquæ, silvaque jugerum
 Paucorum, & cegetis certa fides metæ,
 Fulgente imperio fertilis Africae
 Fallit sorte beator.

Quamquam nec Calabre mella ferunt apes,
 Nec Læstrigonia Bacchus in amphora
 Languescit mihi, nec pinguis Gallicis
 Crescunt velleræ pascuis:

Importuna tamen pauperies abest:
 Nec, si plura vellim, tu dare deneges.
 Contracto melius parva cupidine
 Vestigalia portigam:

Quam si Mygdoniis regnum Halyattei
 Campis continuem. Multa petentibus
 Desant multa. Bene est, cui Deas obtulit
 Parca quod satis est manu.

AD ÆLIUM LAMIAM.

ODE XVII.

*Primum nobilitatem ipsius laudat, deinde admonet,
 ut se prepararet ad diem crastinum, qui pluvius fore
 videbatur, hilariter exigendum.*

ÆLI, vetusto nobilis ab Lamo,
 (Quando & priores hinc Lamias ferunt
 Denominatos; & nepotum
 Per memores genus omne fastos
 Auctore ab illo ducit originem,
 Qui Formiarum moenia dicitur
 Princeps, & inuicem Maricæ
 Litoribus tenuisse Lirim,
 Late tyrannus) cras foliis nemus
 Multis, & alga litus inutili
 Demissa tempestas ab Euro
 Sternet; aquæ nisi fallit augur
 Annosa cornix. Dum potes, aridum
 Compone lignum: cras geniam mero
 Curabis, & porco bimestri,
 Cum famulis operum solutis.

CARMINUM
AD FAUNUM
ODE XVIII.

Deum silvestrem, infernum, & pestilentem proutur, ut per suos transiens agros, sibi, suisque sit propitius.

FAune, Nympharum fugientum amator.

Per meos fincis, & aprica rura

Lenis incedas, abeasque parvis

Aguus alumnis:

Si tener pleno cadit hædus anno,

Larga nec desunt Veneris sodali

Vina crateræ; vetus ara multo

Fumat odore,

Ludit herboso pecus omne campo,

Dum tibi Nonæ redeunt Decembres

Festus in pratis vacat otioso

Cum bove pagus:

Enter audaceis lupus errat agnos,

Spargit agresteis tibi silva frondeis.

Gaudet inuisam pepulisse fossor

Ter pede terram.

AD TELEPHUM.

ODE XIX.

Reprehendit eum, quod veterum historiarum studio deditus, ea, quæ ad hilariter, & jucunde vivendam pertinent, negligat.

Quamvis distet ab Inacho

Codrus, pro patria non timidus mori,

Naras, & genus Aæci,

Et pugnata sacro bella sub Ilio;

Quo Chium pretio cadum

Mercemur, quis aquam temperet ignibus,

Que præbente domum, & quora

Pelignis carem frigoribus, taces.

Da lunæ propere novæ,

Da noctis medicæ, da, puer, anguris

Murent: tribas aut novem

Miscentor cyathis pocula commodis.

Qui Musas amat imparcis,

Ternos ter cyathos attonitus petet

Vates: treis prohibet supra

Rixarum metuens, tangere Gratia

Nudis juncta sororibus.

Insanire juvat. Cur Berecynthiæ

Cessant flamma tibi?

Cur pendet tacita fistula cum lyra?

Parcentis ego dexteras

Odi: sparge rosas: audiat invidus

Dementem sirepitum Lycus,

Et vicina, seni non habilis Lyco.

Spissa te nitidum coma,

Puro te similem, Telephe, vespero,

Tempestiva perit Calce:

Me lentus Glycææ torret amer meæ.

AD PYRRHUM.

ODE XX.

*Ne formosum Nearchum a sua meretricula
abstractat.*

NON vides, quante moveat periculo,

Pyrrhe, Genula catalas leene?

Dura post paullo fugies inaudax

Prælia rapter:

Cum per obstantes juvenum catervas

Ibit: insignem reprensus Nearchum:

Grande certamen, tibi præda cedat

Major, an illi.

Interim dum tu celereis sagittas

Promis, hæc dentes acuit timendos,

Arbiter pugne posuisse nudo

Sub pede palmam

Fertur, & leni recreare vento

Sparsum odoratis humerum capillis:

Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa

Raptus ab Ida.

AD AMPHORAM.

ODE XXI.

*Ex qua se in Corvini gratiam vinum vetustum
prompturum ostendit, & occasione oblata vsui
laudes commemorat.*

O Nata mecum, consule Manlio,

Seu tu querelas, sive geris jocos,

Seu rixam, & insanos amores,

Seu facilem, pia testa, somnum:

Quocumque lectum nomine Massicum

Servas, moveri digna bono die;
 Descende, Corvino iubente
 Promere languidiora vina.
 Non ille, quamquam Socraticis mader
 Sermonibus, te negligit horridus.
 Narratur & prisce Catonis
 Sæpe merito incaluisse virtus.
 Tu lenè tormentum ingenio admoves
 Plerumque duro: tu sapientium
 Curas, & arcanum jocoso
 Consilium retegis Lyæo:
 Tu spem reducis mentibus anxiis,
 Vireisque, & addis cornua pauperi,
 Post te, nec iratos trementi
 Regum apices, neque militum arma.
 Te, Liber, &, si læta aderit, Venus
 Segnesque nodum s. lyere Gratia,
 Vivæque producent lacerat,
 Dum reciens fugat astra Phœbus.

AD DIANAM.

ODE XXII.

Diana consecrat pinum villa suæ propinquam, & quotannis vorris immolata sanguine arborem hanc aspersurum si rovet.

Montium custos, nemorumque, Virgo,
 Quæ laboranteis utero puellas
 Ter vocata audis, adimisque letho,
 Diva triformis:

Imminens villæ tuæ pinus esto:
 Quam per exactos ego lætus annos,
 Veris obliquum meditanteis ictum
 Sanguine donem.

AD PHIDYLEM.

ODE XXIII.

Quædet, ut Deos puris manibus, & conscientia bene alle vitæ colat.

Cælo supinas si tuleris manus
 Nascentæ luna, rustica Phidyle;
 Si thuse placaris, & h. ma
 Fruge læcis, avidaque porcas
 Nec pestilentem sentiet Africum
 Fœcunda vitis, nec sterilem seges

Rubiginem, aut dulces alumni
 Pomifero grave tempus anno.
 Nam, quæ nivali pascitur algido
 Devota, quercus inter, & ilices,
 Aut crescit Albanis in herbis
 Victima, pontificum securim
 Cervice tinget: te nihil attinet
 Tentare multa cæde bidentium
 Parvos coronantem marino
 Rore Deos, fragilique myrto.
 Immunis aram si tetigit manus;
 Non sumptuosa blandior hostia
 Mollivit aversos Penateis
 Farre pio, & saliente mica.

IN AVAROS.

ODE XXIV.

In avaros in i. velatur, qui domos domibus subinde addunt, in ipso etiam mari edificantes: cum tamen nulla ædificia necessitate mortis eos liberare possint. Ad hæc autem mala extirpanda, una cum prava illa augendi opes cupiditate, disciplina asporiori opus esse dicit.

Intactis opulentio
 Thesauris Arabum, & divitis Indiz,
 Cæmentis licet cæcepes
 Tyrrenum omne tuis, & mare Apulicum:
 Si figit adamantinos
 Summis verticibus dira necessitas
 Clavos: non animum metu,
 Non mortis laqueis expedies caput.
 Campestris melius Scythæ,
 Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,
 Vivunt, & rigidi Getæ:
 Immetata quibus iugera liberas
 Fruges, & Cererem ferunt;
 Nec cultura placet longior annua:
 Defunctumque laboribus
 Aquali recreat sorte vicarius.
 Illic matre carentibus
 Privignis mulier temperat Innocens:
 Nec dotata regit virum
 Conjux, nec nitido fidit adultero.

Dos est magna parentium
 Virtus; & metuens alterius viri
 Certo federe castitas:
 Et Peccare nefas, aut pretium est mori.
 O quis, quis volet impias
 Cades, & rabiem tollere civicam?
 Si queret pater urbium
 Subscribi statuis; indomitam audeat
 Refrenare licentiam,
 Clans postgenitis; quatenus, heu nefas,
 Virtutem incolamen odimus;
 Sublatam ex oculis querimus invidi.
 Quid tristes quer' monit,
 Si non supplicio culpa reciditur?
 Quid leges sine moribus
 Vane proficiant; si neque fervidis
 Pars inclusa caleribus
 Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
 Duratque gelu nives
 Mercatorem abigent? horrida callidi
 Vincunt æquora navite.
 Magnum pauperies opprobrium, jubet
 Quidvis & facere, & pati,
 Virtutisque viam deserere ardux.
 Vel nos in Capitolium,
 Quo clamor vocat, & turba faveatium,
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, & lapides, aurum, & inutile,
 Summi materiem mali,
 Mittamus. Scelerum si bene pœnitet,
 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt elementa, & teneræ nimis
 Mentis asperioribus
 Firmandæ studiis. Nescit equo rulis
 Hære ingenius puer,
 Venarique timet; ludere doctior,
 Seu Græco jubeas trocho,
 Seu malis verita legibus alea:
 Cum perjura patris fides
 Consortem socium fallat, & hospites,
 Indignoque pecuniam
 Heredi properet. Scilicet improbræ

Crescunt divitiæ, tamen

Curtæ nescio quid semper abest rei.

AD BACCHUM.

ODE XXV.

& Bacchi instinctu, afflatuque concitatus, nova quædam, & inaudita de Augusto dicturus.

QUO me, Bacche, rapis tui
Plena? que in nemora, aut quos agor in specus,
Velez mente nova? quibus

Antris egregii Cæsaris audiar

Æternum meditans decus

Stellis inserere, & concilio Jovis?

Dicas, insigne, recens, adhuc

Indictum ore alio. Non secus in jugis

Edonis staret Evias,

Hebrum prospiciens, & nive candidam

Tiracem, ac pede barbaro

Lustratam Rhodopen; ac mihi devio

Rivos, & vacuum nemus

Mirati libet. O Naiadum potens,

Baccharumque valentium

Proceras in nibus vertere fraxinos.

Nil parvum, aut humili modo,

Nil mortale loquat. Dulce periculum est.

○ Lenæ, sequi Deam

Cingentem viridi tempora pampino.

AD VENEREM.

ODE XXVI.

*Se jam seneno facturus rebus amatoris minus ap-
tum esse.*

Vixi puellis nuper idoneus,

Et militavi non sine gloria:

Nunc arma, defuncturque bello

Barbiton hic paries habebit,

Levam taurinæ qui Veneris Ictus

Custodit: hic, hic p. nite lucida

Funalia, & vesteis, & arcus

Oppositis foribus minaceis.

O, quæ beatam Diva tenes Cyprum, &

Memphim carentem Sithonia nive,

Regina, sublimi flagello

Tange Calocn semel arrogantem.

72 CARMINUM
AD GALATEAM NAVIGATURAM.
ODE XXVII.

Deterrēt eam præcipue exemplo Europa.

Impios paræ recinentis omen
Ducat, & prægnans canis, aut ab agrò
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Fortaque vulpes.

Rumpit & serpens iter institutum,
Si per obliquum similis sagittæ
Terruit mannos. Ego cui timebo
Providus auspex,
Antequam stanteis repetat paludes
Imbrium divina avis imminentum,
Oscinem corvum præce suscitabo
Solis ab ortu.

Sis licet felix, ubicumque mavis,
Et memor nostri, Galatea, vivas:
Teque nec lævus vetat ire picus,
Nec vaga comix.

Sed vides, quanto trepidet tumultu
Pronus Orion? ego, quid sit ater
Adriæ, novi, sinus; & quid albus
Peccet Iapyx.

Hostium uxores, puerique cæcos
Sentiant motus orientis Austri, &
Æquoris nigri fremitum, & trementeis
Verbere ripas.

Sic & Europe niveum doloso
Credidit tauro latus; at scotentem
Belluis pontum, mediasque fraudeis
Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, &
Debitæ Nymphis opifex coronæ,
Nocte sublusri, nihil astra præter
Vidit, & undas.

Quæ simul centum tetigit potentem
Oppidis Cretæ, Pater ò relictum
Filiz nomen, pietasque dixit
Vista furore!

Unde? quo veni? levis una mors est
Virginum culpæ: vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitio carentem

Ludit imago

Vana , quæ porta fugiens æterna
Somnium ducit? meliæque fluctus
Ire per longos fuit: an recentis
Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvenem
Dedat iratæ , lacerare ferro , &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monstri.

Impudens liqui patrios Penateis,
Impudens Orcum moror. O Deorum
Si quis hæc audis, utinam inter ætrem
Nuda leones.

Antequam turpis macies decentis
Occupet malas , teneraque succus
Defluat prædæ , speciosa quoque
Pascere tigres.

Vilis Europe , pater urget absens:
Quid mori cessas? potes hac ab omni
Pendulum , zona bene te secuta,
Ludere collum.

Sive te rupes , & acuta letho
Saxa delectant: age , te procelle
Credere veloci: nisi herile mavis
Carpere pensum

Regius sanguis , dominæque tradi
Barbaræ pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus , & remisso
Filius arcu:

Mox ubi lusit satis: Abstineto,
Dixit, iratam , calidæque rixæ:
Cum tibi invisus laceranda reddet
Cornua taurus.

Uxor invicti Jovis: esse nescis?
Mitte singultus: bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
Nomina ducet.

AD LYDEM.

ODE XXVIII.

Diem Neptuno sacrum hilariter exigendum esse.

FEsto quid potius die
Neptuni facias? prome reconditum,

Lyde, strenua Cæcubans;

Manitaque adhibe vim sapientiæ.

Inclinare meridiem

Sentis; ac veluti stet volucris dies,

Pareis deripere horreo

Cessantem Bibuli consulis amphoram.

Nos cantabimus iavicem

Neptunum, & virideis Nereidum comas:

Tu curva recinas lyra

Latonam, & celeris spicula Cinthiæ:

Summo carmine, que Cnidon

Fulgentisque tenet Cycladas, & Paphon

Junctis visit odoribus,

Dicetur; merita nox quoque nœnia.

A D M Æ C E N A T E M

ODE XXIX.

*Invitat eum ad cœnam hilarem, publicis curis
missis.*

TYrrhena regum progenies, tibi

Non ante verso lene merum cado

Cum flore, Mæcenas, rosarum, &

Pressa tuis balanus capillis

Jam dadum apud me est. Eripe te moræ:

Ne semper udum Tibur, & Æsula

Declive contempleris arvom, &

Telegoni juga parricide.

Fastidiosam desere copiam, &

Molem propinquam nubibus arduis:

Omitte mirari beatæ

Fumum, & opes, strepitumque Romæ.

Pletumque gratæ divitibus vices,

Mundæque parvo sub lare pauperum

Cœnæ, sine aulæis, & ostro

Sollicitam explicuere frontem.

Jam clarus occultum Andromedæ pater

Ostendit ignem; jam Procyon furit,

Et stella vesani Leonis,

Sole dies referente siccos.

Jam pastor umbras cum grege languido,

Rivumque fessus querit, & horridi

Dumetâ Sylvani : caretque

Ripa vagis taciturna ventis.

Tu civitatem quis deceat status,

Curas , & urbi sollicitas , times.

Quid Setes , & regnata Cyro

Bastra parent , Tanaisque discors.

Prudens futuri temporis extium

Caliginosa nocte premit Deus;

Ridetque , si mortalis ultra

Fas trepidat. Quod adest , memento

Compenere æquus : cetera fluminis

Ritu feruntur , nunc medio alveo

Cum pace delabentis Etruscum

In mare , nunc lapides adesos,

Stirpeisque raptas , & pecus , & demos

Volventis una , non sine montium

Clamore , vicinæque silvæ;

Cum fera dii vides quietos

Irritat aneis. Ille potens sui,

Latusque deget , cui licet in diem

Dixisse , vixi : cras vel atra

Nube polam , pater , occupato,

Vel sole puro : non tamen irritum

Quodcumque retro est , efficiet; neque

Diffinget , infectumque reddet,

Quod fugiens semel hora vexit.

Fortuna sevo læta negotio , &

Ludum inscientem ludere pertinax,

Transmutat incertos honores,

Nunc mihi , nunc aliis benigna.

Laudo manentem. Si celeris quatit

Pennas , resigno quæ dedit , & mea

Virtute me involvo , probamque

Pauperiem sine dote quero.

Non est meum , si mugiat Africis

Malus procellis , ad miseræ preces

Decurrere , & vetis paci-ci,

Ne Cypriæ Tyrisque merces

Addant avaro divitias mari.

Tum me lætæ præsidio scaphæ

Tutum per Agæos u multus

Aura ferat , geminæque Pollux.

Scribendis carminibus lyricis se melius consuluisse immortalitati nominis sui dicit, quam si obrinisset, ut sibi arca statua, aut pyramides erigerentur. Tricipuamque laudis materiam fore innuit, quod primum ex Latinis in hoc carminum genere Græcos imitatus fuerit.

EXegi monumentum ære perennius,
 Regalique situ Pyramidum altius:
 Quæ non imbec edax, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, & fuga temporum.
 Non omnis moriar, multaque pars meæ
 Vitabit Libitinam. Usque ego postera
 Crescam laude recens; dum Capitolium
 Scandet cum tacita virgine pontifex.
 Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
 Et, qua pauper quæ Daunus agrestium
 Regnator populorum, ex humili potens
 Princeps Æolium carmen ad Italos
 Deduxisse modos. Sume superbiam
 Quæsitam meritis, & mihi Delphica
 Lauro cinge volens, Melpomene, cœnam.

Q. HORATII

FLACCI

CARMINUM

LIBER IV.

ODE I.

Se jam ea ætate esse, ut à rebus amatoriis, & carminibus ludicris, & veneris, alieno esse animo debeat, & tamen Ligurini vesano amore terri.

Intermisssa, Venus, diu
 Rursus bella moves? parce, precor, precor.
 Non sum qualis eram bonæ

Sub

Sub regno Cynaræ. Desine dulcium
 Mater sava Cupidinum,
 Circa lastra decem flectere mollibus
 Jam durum imperiis: abi
 Quo blandæ juvenum te revocant preces
 Tempestivus in domum
 Paulli, purpureis ales oloribus,
 Gomissabere Maximi;
 Si torere jecur quæris idoneum.
 Namque & nobilis, & decens,
 Et pro sollicitis non tacitus reis,
 Et centum puer artium,
 Late signa feret militiæ tuæ:
 Et quandoque potentior
 Largi muneribus riserit æmuli,
 Albanos prope te locus
 Penet marmoream sub trabe citrea.
 Illic plurima natiuus
 Dædis, Lyraque, & Berecynthia
 Dædali tabere iussa
 Mixtis carminibus non sine fœdula,
 Illic bis pueri cœ
 Numen cum teneris virginibus tuam
 Laudantes, pede candido
 In morem Salium, ter quatiant humum.
 Me nec femina, nec puer
 Jam, nec spes animi credula mutui,
 Nec certare juvat mero,
 Nec vincere novis tempora floribus.
 Sed cur heu! Ligurine, cur
 Manat rara meas lacryma per genas?
 Cur facunda parum decoro
 Inter verba cadit lingua silentio?
 Nocturnis te ego somniis
 Jam captum teneo, jam volucem sequor
 Te per gramina Martii
 Campi, te per aquas, dure, volubileis.

AD ANTONIUM JULUM M. ANTONII
 TRICENNII FILIUM. ODE II.

Antiquas lætas imitari periculosum est.

Pindarum quisquis studet æmulari,
 Jule, ceratis ope Dædalæ

Nititur pennis, vitreo daturus

Nomina ponto.

Monte decurrens velut annis, imbres

Quem super notas aluere ripas,

Fervet, immensusque ruit profundo

Pindarus ore;

Laurea donandus Apollinari,

Seu per audaceis nova dithyrambos

Verba devolvit, numerisque fertur

Lege solutis;

Seu Deos, regesve canit, Deorum

Sanguinem, per quos cecidere justa

Morte Centauri, cecidit tremendæ

Flamma Chimææ:

Sive quos Elæa demum reducit

Palma cælestis, pugilemve, equumve

Dicit, & centum potiore signis

Munere donat.

Flebili sponse juvenemve raptum

Plorat, & vireis, animamque, moresque

Amicos educit in æore, nigroque

Invidet Orco.

Multa Diræum levat aura cygnum,

Tendit, Antoni, quotiens in altos

Nubium tractus: ego apis Matinæ

Mere modoque

Grata carpentis thyma per laborem

Plurimum circa nemus, uvidique

Tiburis rivos, operosa parvus

Carmina fingo.

Concines majore Poeta pleetro

Cæsarem, quandoque trahet ferocis

Per sacrum clivum, merita decorus

Frunde, Sicambios;

Quo nihil majus meliusve terris

Fata donavere, bonique Divi,

Nec dabunt, quamvis redeant in aurum

Tempora priscum.

Concines lætosque dies, & urbis

Publicum ludunt, super impetrato

Fortis Augusti reditu, forumque

Litibus orbum.

Tum mex (si quid loquer audiendum)
 Vocis accedet bona pars; & ô Sol
 Pulcher, ô laudande, canam, recepto
 Cæsare, felix.

Isque dum procedit, Io triumphæ,
 Non semel dicemus, Io triumphæ,
 Civitas omnis; davimusque divis
 Thura benignis

Te decem tauri, totidemque vaccæ,
 Me tener solvet vitulus, relicta
 Matre, qui largis juvenescit herbis
 In mea vota,

Fronte curvatos imitatus igneis
 Tertium Lunæ referentis ortum,
 Qua notam duxit, niveus videri,
 Cetera fulvus.

AD MELPOMENEM.

ODE III.

*Se natum esse ad poeticam, ejusque beneficio nomi-
 nis immortalitatem, & gloriam
 consecutum esse.*

Quem tu, Melpomene, semel
 Nascentem placido lumine videris,
 Illum non labor Isthmius

Clarabit pugilem; non equus impiger
 Curru ducet Achaico

Victorem, neque res bellica Deliis
 Ornatus foliis ducem,

Quod regum tumidas contuderit minas,
 Ostendet Capitolio:

Sed, quæ Tibur aquæ fertile præfluat,
 Et spissæ nemoræ comæ,

Fingent Æolio carmine nobilem.
 Romæ principis urbiam

Dignatur seboles inter amabileis
 Vatum ponere me choros:

Et jam dente minus mordeor invido.

O testudinis autæ

Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas

O mutis quoque piscibus

Donatura cygni, si libeat, senam:

Totum muneris hoc tui est,

Quod monstror digito pretereuntium
Romane fidicem lyre:

Quod spiro, & placeo (si placeo) tuum est.

AD ROMAM. ODE IV.

Drusi Neronis, qui fuit Augusti Cesaris privignus,
victorias de Rhetis, & Vindelicis celebrat. Quin
etiam Claudii Neronis fortia quadam facta
commemorat.

Qualem ministrum fulminis alitem,
(Cui rex Deorum regnum in avcis vagas
Permisit, expertus fidelem

Jupiter in Ganymede flavo)

Olim juvenas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inscius
Venique, jam nimbis remotis,
Insolitos decuere nisus

Venti paventem: mox in ovilia
Demisit hostem vividus impetus:

Nunc in relactanteis dracones

Egit amor dapis, atque pugnae:

Qualemve latis caprea pascuis
Intenta, fulve matris ab ubere,

Jam lacte depalsum leonem,

Dente novo peritura vidit:

Videre Rhetis bella sub Alpibus

Drusum gerentem, & Vindelici: quibus

Mos unde deductus per omne

Tempus Amazonia securi

Dextras obarmet, querere distuli:

Nec scire fas est omnia: sed diu,

Lateque victrices catervæ

Consiliis juvenis revictæ

Sensere, quid mens rite, quid indoles

Nutrita sanctis sub penetralibus

Posset, quid Augusti paternus

In pueros animus Neronis.

Fortes creantur fortibus, & bonis:

Est in juvenis, est in equis patrum

Virtus: neque imbellem feroces

Prægenerant aquilæ columbam.

Doctrina sed vim promovet insitam,

Rectique cultus peccata roborant:

Utcumque defecere mores,
 Deducorant bene nata culpa.
 Quid debeas, ò Roma, Neronibus,
 Testis Metaurum flumen: & Asdubal
 Devictus, & pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris,
 Qui primus alina risit adorea:
 Dirus per urbeis Afer ut Italas,
 Cœca flamma per radas, vel curus
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hæc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit, & impio
 Vastata Pœnorum tumultu
 Fana Deos habuere rectos.
 Dixitque tandem perfidus Annibal,
 Cervi, luporum præda rapacium,
 Sectantur ultro, quos epinus
 Fallere, & effugere est triumphus.
 Gens, quæ cremato fortis ab illo
 Jactata Tuscis æqueribus, sacra-
 natoque, maturosque patres
 Pertulit Ausonias ad urbeis,
 Duris ut ilex tonsa bipenniibus
 Nigra feraci frondis in Algido,
 Per damna, per cædeis ab ipso
 Ducit opes animamque ferro.
 Non hydra sexto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculeis;
 Monstrumve submitere Colchi
 Majus, Tebionæve Thebæ.
 Mersus profundo, pulchrior evenit:
 Luctere, multa prouit integram
 Cum laude victorem: geritque
 Prælia conjugibus loquenda.
 Carthagini jam non ego nuntios
 Mittam superbos: cecidit, occidit
 Spes omnis, & fortuna nostri
 Nominis, Asdrubale interempto.
 Nil claudit non perficiunt manus;
 Quas & benigno numine Jupiter
 Defendit, & curæ sagacès
 Expediunt per acuta belli.

CARMINUM
AD AUGUSTUM.
ODE V.

Ut tandem in urbem redeat.

Divis: orre bonis, optime Romulæ
Custos gentis, abes jam nimirum diis;
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.

Lucem redde tuæ, dux bonæ, patris:
Instar veris enim vultus ubi tuus
Affulsit populo, gratior it dies
Et soles melius nitent.

Ut mater juvenem, quem Notus invidæ
Flatu Carpathii trans maris æquora
Cunctantem spatio longius annuo
Dulci distinet à domo,

Votis, omnibusque, & precibus vocat
Curvo nec faciem litore dimovet:
Sic desiderijs iæta fidelibus

Quærit patria Cesarem.

Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit farra Ceres, almaque Faustitas:
Pacatum volitant per mare navitæ:
Culpari metuit fides:

Nullis polluitur cæta domus stupris:
Mos, & lex maculosum edomuit nefas
Laudantur simili prole puerperæ:

Culpam pœna premit comes.

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythæ?

Quis Germania quos horrida parturit
Fœtus? incolumi Cesare, quis fete

Bellum curet Iberiæ?

Condit quisque diem collibus in suis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina venit Letus, & alteris

Te mensis adhibet Deum:

Te multa prece, te prosequitur mero
Defuso pateris; & Latibus tuum
Miscet numen, uti Græcia Cæsteris,

Et magni memor Herculis.

Longas ô utinam, dux bone, ferias
Præstes Hesperia: dicimus integro
Sicci mane die, dicimus avidi,

Cum sol Oceano subest.

IN APOLLIMEM, ET DIANAM
ODE VI.*Carmen saculare.*

Dive, quem proles Niobra magnæ
Vindicem linguæ, Tiryosque raptor
Sensit, & Troje prope victor alter
Phthius Achilles,

Ceteris major, tibi miles impar
Filius quamvis Thetidis marinx
Iarcanas turris quateret tremenda
Cuspide pugnam.

Ile, mordaci velut ieta ferro
Pinas, aut impulsa cypressus curæ,
Procidit late, posuitque collum in
Pulvere Teucro.

Ille non inclusus equo Minervæ
Sacra mentito, male ferietos
Troas, & latam fœdum choreis
Ialleret aulam;

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu!
Nescio fari pætos Achivis
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo:

Ni tuis flexus Venerisque gratæ
Vocibus, Divum pater annuisset
Rebus ~~Antea~~ potiore ductos
Alite muros.

Doctor argutz fidicen Thalix
Phœbe, qui Xanthæ lavis anthe crineis
Dauriæ defende decus camæne
Levis Agveu.

Spiratum Phœbus mini, Phœbus artem
Carminis, nomenque dedit poetæ.
Virginum primæ, puerique claris
Patibus cri,

Delix tutelæ Dæx, fugacis
Lyncas, & cervos cohibentis arcu,
Lesbium servare pedem, meique
Pollicis ictum;

Rite Latonæ puerum canentes,
Rite crescentem face Noctilucam,
Prosperam frugum, celeremque propos

Volvere menseis.

Nupta jam dices ; ego Dis amicum,
 Seculo festas referente luces,
 Reddidi carmen , docilis modorum
 Vatis Horati.

AD L. MANLIUM TORQUATUM

ODE VII.

*Veris adventu , & aqua omnibus hominibus moriendi
 conditione sine spe reviviscendi , omniumque rerum
 mutatione , & vicissitudine proposita , invitat ad
 hilariter , jucundeque vivendum.*

Diffugere nives : redeunt jam gramine campis,
 Arboribusque cernæ:

Mutat terra vices , & decrescunt ripas
 Flumina prætereunt :

Gratia cum Nymphis , geminisque sororibus aude
 Ducte nuda choros.

Immortalia ne speres monet annus , & alium
 Que rapit hora diem.

Frigori intescunt zephyris : ver protulit ætas,
 Interitura , simul

Pomifer autumnus fruges effuderit : & mox
 Bruma recurrit iners.

Damna tamen celeres reparant caelestia Lunæ :
 Nes ubi decidimus,

Quo pater Aeneas , quo Tullus dives , & Ancus,
 Pulvis , & umbra sumus.

Qui scit , an adjiciant hodiernæ crastina summæ
 Tempora Dî superi ?

Cuncta manus avidas fugient heredis , amico
 Que dederis animo :

Cum semel occideris , & de te splendida Minos
 Fecerit arbitria,

Pen , Torquate , genus , non te facundia , non te
 Restituet pietas.

In tenebris neque enim tenebris Diana pudicum
 Liberat Hippolytum :

Nec Lethæa valet Theseus abrumperè caro
 Vincula Pirithoo.

AD MARCIUM CENSORINUM.

ODE VIII.

*Nihil est, quod homines magis immortales reddere
possit, quam Poetarum carmina.*

Donarem pateras, grataque commodus,
Censorine, meis æra sodalibus:
Donarem tripodas, præmia fortium
Grajorum: neque tu pessima munerum
Ferres, divite me scilicet artium,
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Solletis nunc hominem pœnere, nunc Deum.
Sed non hæc mihi vis; nec tibi talium
Res est, aut animus diliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina possumus
Donare, & pretium dicere muneris.
Non incisa notis marmora publicæ,
Per que spiritus, & vita redit bonis
Post mortem ducibus; non celeres fugæ,
Rejectæque retrorsum Annibalis minæ,
Non incendia Carthaginis impæ,
Ejus qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabræ Pierides: neque,
Si chartæ sileant quod bene feceris,
Mercedem tuleris: quid foret Iliæ,
Mavortisque puer, si taciturnitas
Obstaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
Virtus, & favor, & lingua potentium
Vatum divitibus consecrat insulis.
Dignum laude veram Musa vetat mori,
Cælo Musa beat. Sic jovis interest
Optatis epulis impiger Hercules:
Claram Tyndaridæ sidus ab infinis
Quassas eripiunt æquoribus rateis:
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exiis.

AD MARCUM LOLLIVM.

ODE IX.

*Scripta sua nunquam interitura. Sine Poetarum ope
Virtutem oblivione sempiterna deleri. Se suis ver-
sibus res a Lollio gestas memoria proditurum.
Laus constantia, & ceterarum virtutum*

NE forte credis interiora, quæ
Longe sonantem natus ad Ausidum
Non ante vulgatas per artis
Verba loquor socianda chordis
Non, si priores Mænius tener
Sedeis Homerus, Lindaricæ latent,
Cæque, & Alcæi minaces,
Stesichorique graves Cæcæ:
Nec, si quid olim lusit Anacreon,
Delevit ætas: spirat adhuc amor,
Vivuntque commissi calores
Aclæ fidibus puella.
Non sola comptus arsit adulteri
Cinæis, & aurum vestibus illitum
Mitha, regalisque cultus,
Et comites, Helene lacana:
Primusve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non semel Iliæ
Vexata: non pugnavit ingens
Idæmeus, Sthenelusve solus
Dicenda Musis prælia: non ferox
Hæcæ, vel acer Delphibus graveis
Excepit ictus pro prædici
Conjugibus, puclisque primus:
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi: sed omnes illacrymabiles
Urgentur, ignotique longa
Noctè, carent quia vate sacro.
Paullum sepaltæ distat inertie
Celata virtus. Non ego te meis
Chartis inmetum silbo,
Totve tuos patiar labores
Impune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. Est animus tibi,
Rerumque prudens, & secundis

Temporibus, dubiisque rectus;
 Vindex avaræ fraudis, & abstinens
 Ducentis ad se cuncta pecuniæ,
 Consulque non unius anni;
 Sed quoties bonus, atque fidus
 Judex honestum prætulit utili, &
 Rejecit alto dona nocentium
 Vultu, per obstantes catervas
 Explicuit sua victor arma.
 Non possidentem multa vocaveris
 Recte beatam: rectius occupat
 Nomen beati, qui Deorum
 Muneribus sapienter uti,
 Duramque callet pauperiem pati,
 Pejusque letho flagitum timet;
 Non ille pro charis amicis,
 Aut patria timidus perire.

AD LIGURINUM

ODE X.

*Ut, dum per ætatem licet, fruatur serena sua bonæ
 alioqui fore, ut ipsum vero pœniteat: cum flos ille
 ætatis exaruerit.*

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus pctens
 Insperata tuæ cum veniet pluma superbiæ
 Et quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ,
 Nunc & qui color est puniceæ flore prior rosæ,
 Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam
 Dices heu (quoties te in speculo videris alterum)
 Quæ mens est hodie, cur eadem non puere fuit
 Vel cur his animis incolumes non redeant genæ?

AD PHYLIDEM

ODE XI.

*Die natali Mænenis, qui erat Id. Apr. invi-
 tat eam ad epulas.*

EST mihi nonum superantis annum
 Plenus Albani cadus: est in horto,
 Phylli, nectendis apiam coronis,
 Est hederæ vis
 Multa, qua crineis religata fulges:
 Ridet argento domus: ara castis
 Vincita verbenis avert immolato
 Spargitur agno:

Cuncta festinat manus: huc, & illuc
 Carsitant mistæ pueris Puellæ:
 Sordidum flammæ trepidant rotantes
 Vertice fumum.

Ut tamen noris, quibus advoceris
 Caudis, Idus tibi sunt agenda:
 Qui dies mensera Veneris manarum
 Fudit Apolem:

Jure sollemnis mihi, sanctæque
 Pene natali proprio: quod ex hac
 Luce Mæcenæ meus affluenteis
 Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit
 (Non tunc scitis juvenem) puella
 Dives, & lasciva, tenetque grata
 Compædæ vinculum.

Terret ambustus Phæcton avaras
 Spes: & exemplum grave præbet ales
 Pegasus, restertum equitem gravatus
 Bellæ phontem,

Semper ut te digna sequere: &, ultra
 Quam licet per te nefas putando,
 Dispartem vites. Age jam tacetum.
 Finis amorum,

(Non enim posthac alia calebo
 Femina) condiscere modos, amanda
 Vocæ, quos reddas: mimentur aræ
 Carmine curæ.

AD VIRGILIUM

ODE XII.

*Describit veris adventum, & Virgilium ad convi-
 vium sub conditione invitat.*

JAM veris comites, quæ mare temperant,
 Impellunt animæ lintea Thraciæ:
 Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
 Hiberna nive magiui:

Nidum perit, ityn flebiliter gemens,
 Infeix avis, & Cecropiæ domus
 Aeternam opprobrium, quod male barbaras
 Regum est ultra libidines.

Dicunt in tenero gravine pinguium
 Custodes ovium carmina fistula:

Delectantque Deum, cui pecus, & nigrae
Colles Arcadiae placent.

Adduxere sitina tempora, Virgili:
Sed pressum Calibus ducere Liberum
Si gestis, juvenam nobilium cliens,
Nardo vina merberis.

Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis accubat horreis
Spes donatae novas largus, amataque
Curarum eluere efficax.

Ad quae si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni: non ego te meis
Humunem meditor tingere poculis,
Plena dives ut in domo.

Verum pone moras, & stadium lucris;
Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
Misce stultitiam consiliis brevem:
Dulce est desipere in loco.

IN LYCEM.

ODE XIII.

*Insultat ei, quod jam anus sit, & libidine flagrans
contemnatur a juvenibus.*

AUdivere, Lyce, Di mea vota, Di
AUdivere, Lyce. Es ana, & tamen
Vis formosa videri,

Ladisque, & bibis impudens:
Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum sollicitas. Ille vitentis, &
Doctae psallere Chitae

Pulchris excubat in genis.
Importunus enim transvolat aridas
Quercus, & refugit te, quia luridi
Dentes, te quia ruge

Turpant, & capitis nives.
Nec Coe referunt jam tibi parpurae,
Nec cari lapides tempora, quae semel
Natis condita fastis

Inclusit volucris dies.
Quo fugit Venus? heu! quae color? decens
Quo motus? quid habes illius, illius,
Quae spirabat amores,
Quae me surpuerat mihi?

Felix post Cynaram, notaque & arctura
 Gratarum facies: sed Cynaræ breveis
 Annos fata dederunt,
 Servatura diu parem
 Cornicis vetulæ temporibus Lycen:
 Possent ut juvenes visere fervidi,
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

AD AUGUSTUM.

ODE XIV.

*A Senatu, populoque Romano honores Augusto tribui
 non possunt, qui virtutes ejus æquare valeant.*

QUÆ cura Patrum, quæve Quiritium
 Plebis honorum muneribus tuas,

Auguste, virtutes in ævum
 Per titulos, memoresque fastus
 Æternæ? ò, qua sol habitabileis
 Illustrat oras, maxime principum,
 Quem legis expertes Latine
 Vindelici didicere nuper,
 Quid Marte posses, Milite nam tuo
 Erusus Genaunos, implacidum genus,
 Breunosque velocis, & arceis
 Alpibus impositas tremendis
 Dejecit acer plus vice simplici.
 Major Neronum innox grave prælium
 Commisit, inmaneisque Rætos
 Auspiciis pepulit secundis:
 Spectandus in certamine Martio,
 Devota morti pectora liberæ
 Quantis fatigaret ruinis,
 Indomitus prope qualis undas
 Exeret Auster, Pleiadum choro
 Scindente nubes; impiger hostium
 Vexare turmas, & frementem
 Mittere equum medios per igneis,
 Sic rauriformis volvit Aufidus
 Qua regna Dauni præfluit Appuli,
 Cum sævit, horrendamque cultis
 Diluviem minitatur agris:
 Ut Barbarorum Claudias agmina
 Ferrata vasto diruit impetu,

Primosque, & extremos metendo
 Stravit humum sine clade victor:
 Te copias, te consilium, & tuos
 Præbente Divos: nam tibi, quo die
 Portus Alexandria supplex,
 Et vacuum patefecit aul. m.
 Fortuna lustrò prospera tercio
 Belli secundos reddidit exitus,
 Laudemque, & optatum peractis
 Imperiis decus arrogavit.
 Te C. utaber non ante domabilis,
 Medusque, & Indus, te profugus Scythes
 Miratur, ò tutela præsens
 Italiz, dominæque Romæ:
 Te fontium qui celat origines
 Nilusque, & Ister, te rapidus Tigris,
 Te belluesus, qui remeatis
 Obstrepit Oceanus Britannis,
 Te non paventes funera Galliz,
 Duræque tellus audit Iberiz:
 Te cæde gaudentes Sicambri
 Compositis venerantur armis.

AUGUSTI LAUDES.

O D E XV.

Se non esse idoneum ad canenda Lyricis verbis Augusti encomia.

PHerbus volentem prælia me loqui,
 Victas & urbeis, increpuit lyra,
 Ne parva Tyrhenum per æquor
 Vela darem. Tua, Cæsar, ætas
 Fruges & agris retulit uberes,
 Et signa nostro restituit Jovi
 Derepta Parthorum superbis
 Postibus, & vacuum duellis
 Janum Quirini clausit, & ordinem
 Rectum evaganti frenâ licentiæ
 Injecit, emovitque culpas,
 Et veteres revocavit arteis
 Per quas Latinam nomen, & Italz
 Crevere vires, famaue, & Imperiâ
 Porrecta majestas ad ortum
 Solis, ab Hesperio cubili.

Custode rerum Cæsare, non furor
 Civilis, aut vis exiget otium;
 Non ira, quæ procedit enseis,
 Et miseræ inimicat urbeis.
 Non qui profundum Danubium bibunt,
 Edicta sumpent Julia; non Getæ,
 Non Seres, infidive Persæ,
 Non Tanaim prope flumen orti.
 Nosque & profestis lucibus, & sacris,
 Inter jocosî munera Liberi,
 Cum prole, matronisque nostris,
 Rire Deos prius apprecati,
 Virtute sanctos more patrum duces,
 Lydis remisto carmine tibiis
 Trojanque, & Anchisen, & almæ
 Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII

FLACCII
 EPODON

LIBER

AD MÆCENATEM

ODE I.

*Mæcenati ad bellum Asiaticum proficiscenti comitem
 se offert, non tam, quod presentia sua quicquam
 commode sit ei allaturus, quam quod minus de sa-
 lute ejus sollicitus sit futurus.*

IBis Liburnis inter alta navium,
 Amice, propugnacula,
 Paratus omne Cæsaris periculum
 Subire, Mæcenas, tuo?
 Quid nos, quibus te vita si superstite
 Judunda; si contra, gravis?
 Utrumne jussi persequemur otium
 Non dulce, ni tecum simul?

An hunc laborem mente laturi, decet
 Qua ferre non molleis viros?
 Feremus: & te vel per Alpium iuga,
 Inhospitalem & Caucasum,
 Vel occidentis usque ad ultimum sinum,
 Forti sequemur pectore.
 Roges, tuum labore quid juvem meo,
 Imbellis, ac firmus parum?
 Comes minore sim futurus in metu,
 Qui major absentis habet:
 Ut assidens implumibus pullis avis
 Serpentium allapsus timet
 Magis relictis; non, uti sit, auxili
 Latura plus presentibus.
 Libenter hoc & omne militabitur
 Bellum in tua spes gratiz:
 Non ut iuvenis illigata pluvibus
 Aratra nitantur mea;
 Pecusve Calabris ante sidas fervidum
 Lucana mutet pascuis:
 Neque ut supina villa cadens Tusculi
 Circa tangat moenia.
 Satis superque me benignitas tua
 Ditavit: haud paravero,
 Quod aut avarus ut Chremes terra premans
 Discinctus aut perdam ut nepos.

ODE II.

Varias vite rustica laudes hac ode complectitur: praesertim vero ab animi tranquillitate, & frugalitate eam laudat.

BEatus ille, qui procul negotiis,
 Ut prisca gens mortalium,
 Paterna rura bobus exercet suis,
 Solutus omni fenore?
 Neque excitatur classico miles truci,
 Neque horret intum mare;
 Forumque vitat, & superba civium
 Potentiorum limina.
 Ergo aut adulta vitium propagine
 Altas maritat populos;
 Inutilesve falce ramos amputans
 Feliciores inserit;

Aut in reducta valle mugientium
 Prospectat extracteis greges;
 Aut pressa puris mella condit amphoris;
 Aut tondet infirmas oveis.
 Vel, cum decorum mitibus pomis caput
 Autumnus agris extulit,
 Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
 Certantem & uvam purpura,
 Qua muneretur te, Priape, & te, pater
 Sylvane, tator finium?
 Libet jacere modo sub antiqua ilice,
 Modo in tenaci gramine:
 Labuntur altis interim rivis aquæ:
 Queruntur in silvis aves;
 Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
 Somnos quæd invites leveis.
 At cum tonantis annus hibernus Jovis
 Imbreis, nivesque comparat,
 Aut tradit æreis hinc, & hinc multa cane
 Aptos in obstantibus plagas;
 Aut amite levi rara tendit retia,
 Turdis edacibus dolos;
 Pavidumve leporem, & advenam laqueo gruem,
 Jucunda captat præmia.
 Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Hæc inter obliviscitur?
 Quod si pudica mulier in partem juret
 Domum, atque dulcibus liberos,
 (Sabina qualis, aut perusta solibus
 Pernicis uxor Appuli)
 Sacrum vetustis exstruat lignis focum
 Lassi sub adventum viri;
 Claudensque textis cratibus lætum pecus,
 Distenta siccet ubera;
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemptas apparet;
 Non me Lucina javerint conchyliis,
 Magisve rhombus, aut scari,
 Si quos Eois insonara fluctibus
 Hyems ad hoc vertat mare.
 Non Afra avis descendat in ventrem meum.
 Non Attagen Ionicus

Jucundior, quam lecta de pinguisimis
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba Lapathi prata amanti, & gravi
 Malvæ salubres corpori,
 Vei agna fentis casa Terminalibus,
 Vel hædus ereptus lupo.
 His inter epulas, ut juxat pastas oveis
 Videre properanteis domum!
 Videre fessos vomerem inversum boves
 Collo trahenteis languido;
 Positosque vernas, ditis examen domus,
 Circum residenteis Lareis!
 Hæc ubi locutus fornerator Alphius,
 Jam jam futurus rusticus,
 Omnem redegit Idibus pecuniam;
 Quærit Calendis ponere.

AD MÆCENATEM.

ODE III.

Allii detestatio.

Parentis olim si quis impia manu
 Senile guttur fregerit,
 Edat cicutis allium nocentius.
 O dura messorum ilia!
 Quid hoc veneni sevit in præcordiis?
 Num viperinus his cruor
 Incoctus herbis me fecellit? an malas
 Canidia tractavit dapes?
 Ut Argonautas præter omneis candidum
 Medea mirata est ducem,
 Ignota tauris illigaturam juga,
 Perunxit hoc Isonem:
 Hoc delibutis ulta donis pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantas unquam siderum insedit vapores
 Sarcinose Apuliz:
 Nec muans humeris efficacis Herculis
 Inarsit æstu si is.
 At si quid unquam tale concupiveris,
 Jucose Mæcenæ, præcor,
 Manum puella savis opponat mo,
 Extrema & in sponda cubet.

IN MÆNAM LIBERTUM POMPEJI MAGNI.
ODE IV.

In ejus, ex mutata conditione, arrogantiam invehitur.

LUpis, & agnis quanta sortito obrigit,
Tecum mihi discordia est,
Ibericis peruste funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet superbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Videsne sacram metiente te viam
Cum bis trium ulnarum toga,
Ut ora vertat huc & huc euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic triumviralibus
Præconis ad fastidium,
Arar Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit?
Sedilibusque magnus in primis eques,
Orhone contempto, sedet?
Quid attinet tot ora navium gravi
Rostrata duci pondere
Contra latrones, atque servilem manum?
Hoc, hoc tribuno militum.

IN CANIDIAM.
ODE V.

Loquentem inducit puerum quendam, quem aliqui venefica sub terra defoderant mentis remi, fame necandum, ut ex ejus jecore, & medulla, puculum amatorium conficerent. Hujus preces primum, deinde imprecationes adversus eas describit. Existimatur autem Cratidiam Canidia nomine significare.

AT ò Deorum quidquid in celo regit
Terras, & humanum genus,
Quid iste fert tumultus? & quid omnium
Vultus in unum me truces?
Per liberos te, si vocata partibus
Lucina veris affuit,
Per hoc inane parpare decus precor,
Per improbatum hæc Jovem:

Quid

Quid ut noverca me intueris, aut uti
 Petita ferro bellua?
 Ut hæc trementi questus ore constitit
 Insignibus raptis puer,
 Impube corpus, quale posset impia,
 Mollire Tracum pectora:
 Canidia brevibus implicata viperis
 Cincis, & incomptum caput,
 Judet sepulcris caprificos erutas,
 Juhet cupressus funebreis,
 Et uncta turpis ova rante sanguine,
 Plumamque nocturnæ strigis,
 Herbasque, quas Iolcos, atque Iberia
 Mittit venenorum ferax,
 Et ossa ab ore rapta jejune canis
 Flammas aduri Colchicis.
 At expedita Sagana per totam domum
 Spargens avernaleis aquas,
 Horret capillis ut marinus asperis,
 Echinus, aut Laurens aper.
 Abacta nulla Veja conscientia,
 Ligenibus daris humanam
 Exhaustabat ingemens laboribus:
 Quo posset infossus puer
 Longo die his, terque mutata lapis
 Inerari spectaculo:
 Cum prominere ore, quantum extant aqua
 Suspensa mento corpora:
 Exesa uti medulla, & aridam jecut
 Amoris esset poculum:
 Interminato cum semel fixæ cibo
 Intraissent pupule:
 Non defuisse masculine libidinis
 Ariminensem Foliam,
 Et otiosa credidit Neapolis,
 Et omne vicinum oppidum:
 Quæ sidera excantata voce Thessala,
 Lunamque celo deripit.
 Hic incensum sava dente livido
 Canidia rodens pollicem,
 Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
 Non infideles arbitre

Nox, & Diana, quæ silentium regis,
 Arcana cum fiunt sacra;
 Nunc nunc adeste: nunc in hostileis domos
 Iram, atque numen vertice:
 Formidolosæ dum latent silvis fere
 Dulci sopore languide,
 Semem, quod omnes rideant, adulterum
 Latrent Subarranz canes,
 Nardo perunctum, quale non perfectius
 Mæx laborarunt manus.
 Quid accidit? cur dira barbaræ minus
 Venena Medæx valent?
 Quibus superbam fugit ultra pellicem
 Magni Creantis filiam;
 Cum palla, tabo munus imbatum, novam
 Incendio nuptam abstulit.
 Atqui nec herba, nec latens in asperis
 Radix fefellit me locis.
 Indormit unctis omnium cubilibus
 Oblivione pellicum.
 Aha! solutus ambulat veneficæ
 Scientioris carmine.
 Non usitatis, Vare, potionibus,
 (O multa fleturum caput!)
 Ad me recurre: nec vocata mens tua
 Marsis redibit vocibus:
 Maius parabo: maius infundam tibi
 Fastidienti poculum.
 Priusque cælum sidet inferius mari,
 Tellure projecta super,
 Quam non amore sic mei flagres, uti
 Bitumen atris ignibus.
 Sub hæc puer jam non ut ante, mollibus
 Lenire verbis impias;
 Sed dubius unde rumperet silentium,
 Misit Thyesteas pæces.
 Venena, magnum fas, nefasque, non valent
 Convertere humanam vicem.
 Dis agam vos: dira detestatio
 Nulla expiatur victima.
 Quin, ubi perire jussus expiravero,
 Nocturnus occurram furor

Petamque vultus umbra curvis unguibus

Quæ vis Deorum est manium:

Et inquietis assidens præcordiis,

Pavore somnos auferam.

Vos turba vicatim hinc hinc & saxis petens,

Contundet obscenas anus.

Post in sepulta membra different lupi,

Et Exquilinæ alites.

Neque hoc parenteis, heu mihi superstites

Effugerit spectaculum.

IN CASSIUM SEVERUM POETAM
MALEDICUM,

ODE VI.

Quid immerentis hospites vexas, canis
Ignavus adversum lupos?

Quin huc inaneis, si potes, vertis minas,

Et me remorsurum petis?

Nam qualis aut Molessus, aut fulvus Lacon,

Amica vis pastoribus,

Agam per altas aure sublata niveis,

Quæcumque præcedet fera.

Tu, cum timenda voce complesti nemus,

Projectum odoraris cibum.

Cave, cave: namque in malos asperrimus

Parata tollo cornua:

Qualis Lycambæ spretus infido gener,

Aut acer hostis Bupalò.

An si quis atro dente me petiverit,

Inultus ut flebo puer?

AD POPULUM ROMANUM.

In bellum civile gestem hinc Bruto, & Cassio,

illinc Octaviano, M. Antonio, & M. Lepido

Ducibus.

ODE VII.

QUO, quo, scelesti, ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?

Parvumne campis, atque Nepruno super

Iusam est Latini sanguinis?

Non ut superbas invidiæ Carthaginiis

Romanus arceis ureret:

Intactus aut Britannus ut descenderet,

Sacra catenatus via:

Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
Urbs hæc periret dextera.

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Unquam, nisi in dispar genus.

Furæne cæcos, an rapit vis acrior?
An culpa? responsum date.

Tacent: & ora pallor albus inficit,
Mentesque percussæ stupeant.

Sic est: acerba fata Romanos agunt,
Scelusque fraternæ necis;

Ut immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

IN ANNUM LIBIDINOSAM
ODE VIII.

Rogare longo puandum te sæculo,
Vireis quid enervet meas?

Cum sit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem senectus exaret;

Hicque sarpis inter aridas nateis
Podex, velut credæ bovis:

Sed incitat me pectus, & mammæ putres,
Equina quales ubera;

Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile suris additum.

Esto beata; fanus, atque imagines
Ducant triumphales tuam:

Nec sit marita quæ rotundioribus
Onusta bacis ambulet.

Quid, quod libelli Stoici inter sericos
Jacere pulvillas amant?

Illiterati num minus nervi rigent?
Minusve languet fascinum?

Quod ut superbo provocas ab inguine
Ore ad laborandam est tibi.

AD MÆCENATEM
ODE IX.

*Præsentit voluptatem, quam est percepturus, cum
Augustus de Antonio, & Cleopatra
triumphum æget.*

Quando ô repostum Cæcubum ad festas dapes,
Victore lætus Cesare,

Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,

Beate Mæcenæ, bibam?

Sonante mistum tibiis carmen lyra,

Hæc Dariûm, illis Barbarum:

Ut nuper, æctus cum freto Nectunius

Dux fugit ustis navibus,

Minatus urbi vincula, quæ detraxerat

Serwis amicus perfidis.

Romanus (eheu posteri negabitis)

Emancipatus femina,

Fert vallum, & arma miles, & spadonibus

Servire rugosis potest:

Interque signa turpe militaria

S. I. aspicit cenopœum.

Ad hoc frementeis venterunt bis mille equos

Galli, canentes Cæsarem:

Hostiliumque naviam portu latent

Puppes sinistrorsum citæ.

Io Triumphæ, tu moraris aureos

Currus, & inlactas boves.

Io Triumphæ; nec Jugurthino parem

Bello reportasti ducem:

Neque Africanum, cui super Carthaginiem

Virtus sepulcrum candidit.

Terra, matique victus hostis Punico

Lugubre mutavit sagum.

Aur ille centum nobilem Cretæ urbibus

Ventis iturus non suis,

Exercitatus aut petit Sytæis noto,

Aut fertur incerto mari.

Capaciores affert huc, puer, scyphos,

Aur Chisæ vina, aut Lesbia,

Vel, quæd fluentem nauseam coerceat,

Metite nobis Cæcubum.

Curam, metumque Cæsaris rerum juvat,

Dulci Lyæo solvere.

I A MÆVIUM.

O D E X.

Tempestatem, & naufragium ei imprecatur.

Mala soluta navis exit alite,

Ferens olenem Mævium.

Ut horridis utrumque verberes latus,

Auster, memento fluctibus.

Niger rudentes Eurus, inverso mari,
 Fractosque remos differat.
 Insurgat Aquillo, quantus altis montibus
 Frangit trementeis ilices.
 Nec sidus atra nocte amicam appareat
 Qua tristis Orion cadit:
 Quictiore nec seratur æquor,
 Quan Graja victorum manus:
 Cum Pallas usto vertit iram ab Ilie
 In impiam Ajacis ratem.
 O quantus instat navitis sudor tuis,
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non virilis ejulatio,
 Preces & avertsum ad Jovem:
 Jonius udo cum remugiens sinus,
 Noto carinam ruperit.
 Opima quod si præda curvo litore
 Projecta mergos juveris,
 Libidinosus immolabitur capex,
 Et agna Tempestatibus.

A D P E T T I U M.

O D E XI.

Amore captum, non pos e ad versus faciendos optam, studiumve conferre.

PETI, nihil me, sicut antea, juvat
 Scribere versiculos, amore percussum gravis
 Amore, qui me præter omnes expetit
 Mollibus in pueris, aut in puellis urere.
 Hic tertius december, ex quo destiti,
 Inachia furere, silvis honorem decutit.
 Heu me, per urbem (nam pudet tanti mali)
 Fabula quanta fui! conviviorum ut poenitet,
 In queis amantem & languor, & silentium
 Arguit, & latere peritus imo spiritus!
 Contrane lucrum nil valere candidum
 Pauperis ingenium querebar, applorans tibi;
 Simul calentis inverecundus Deus
 Fervidiore merito arcana promorat loco.
 Quod si meis inestuet precordiis
 Liberabilis, ut hæc ingrata ventis dividat
 Fomenta, vulnus nil malum levantis:
 Desinet imparibus certare summotus pudor.

Ubi

Ubi hæc severus te palam laudaveram;
 Jussus abire domum, ferebar incerto pede
 Ad n. n. amicos heu mihi posteis, & heu
 Limina dura, quibus lumbos, & infregi latus.
 Nunc glorientis quamlibet mulierculam
 Vincere mollitie amor Lycisci me tenet:
 Unde expedire non amicorum queant
 Libera consilia, nec contumeliæ graves;
 Sed alius ardor, aut puellæ candidæ,
 Aut teretis pueri longam renodantis comam.

O D E XII.

*In anam fedam, ac fatidam, quæ illius amores
 ambiebat.*

Quid tibi vis, mulier nigris dignissima barbis
 Munera quid mihi, quidve tabellas
 Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesæ
 Næque sagacis unus odoror,
 Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis
 Quam canis acer, ubi lateat sus.
 Quid sudor vietis, & quam malus undique membris
 Crescit odor! cum pene soluto
 Indomitam properat rabiem sedare; neque illi
 Jam manet humida creta, colæque
 Stercore fucatus crocodili; jamque subando
 Tenta cubilia, testæque sumpit.
 Vel mea cum sevis agit fastidia verbis,
 Inachia langues minus ac me:
 Inachiam ter nocte potes; mihi semper ad unum
 Mollis opus: pereat male, quæ te
 Lesbia, querenti taurum monstravit inertem:
 Cum mihi Couis adesset Amyntas;
 Cuius in indomito constantior inguine nervus,
 Quam nova collibus arbor inhæret.
 Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ,
 Cui properabantur? tibi nempe:
 Ne foret æqualeis inter conviva, magis quæram
 Diligeret mulier sua, quam te.
 O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acreis
 Agna lupos, capreæque leones.

E P O D O N
A D A M I C U M
O D E X I I I.

Hyemem hilariter, & jucunde esse traduendum.

HOrrida tempestas cælum contraxit; & imbres
Nivesque deducunt Jovem: nunc mare,
nunc silvæ

Threicio Aquilone sonant. Rapiamus, amice,
Occasionem de die: dumque virent genua,
Et decet, obdusta solvatur fronte senectus.

Tu vina Torquato move Consule pressa meo.
Cetera mite loqui: Deus hæc fortasse benigna
Reducet in sedem vice. Nunc & Achæmenio
Perfundi nardo juvat, & fide Cylleneæ

Levare daris pectora sollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumnos;
Invictæ, mortalis Dea nate puer Thetide,
Te manet Assaracæ tellus, quam frigida parvi
Findant Scamandri flumina, Iubricus & Simois;
Unde tibi reditum certo sub tegmine Patææ
Rupere: nec mater domum cæcula te revelet
Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis ægrimonis dulcibus alloquii.

A D M A C E N A T E M.

O D E X I V.

*Phrynes amorem causam esse, cur promissos Iambos
non absolvat.*

MOLLIS inertia cur tantum diffuderit imis
Oblivionem sensibus,

Pocula Lethæos ut si ducentia somnos
Arente sauce traxerim,

Candide Mæcenæ, occidis sepe rogando:
Deus, Deus nam me verat

Inceptos, olim promissum carmen, Iambos
Ad umbilicum adducere.

Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
Anticrenta Teium,

Qui per sepe cava testudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.

Ureris ipse miser: quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam lion,

Caude sorte tua: me libertina, neque uno
Contenta, Phryne mæceat.

LIBER
AD NERAM
ODE XV.

105

Non servatam ab ea fidem conqueritur.

NOX erat, & exlo fulgebat luna sereno
Inter minora sidera:
Cum tu magnorum numen Iesura Deorum
In verba jurabas mea,
Arcius, atque edera p̄focera Adstringitur illex,
Lentis adherens brachiis:
Dum pecori lupus, & nautis infestus Oriens
Turbavit Iubentium mare,
Intensosque agitarit Apollinis aura capillos,
Fore hunc antrem mutuum:
O de litura mea multum virtute, Nexera,
Nam si quid in Flacco viri est,
Non feret assiduas potiori te dare neceis:
Et queret iratus parem.
Nec semel offensi cedit constantia formæ,
Si certus intravit dolor.
At tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo;
Sis pecore, & multa dives tellure licebit,
Tibique Pactulus fluat,
Nec te Pythagoræ falliant arcana renati
Formaque vincas Nireas:
Eheu translatos alio marebis amores:
At ego vicissim risero.

ODE XVI.

Queritur bellorum civilium nullum esse finem, quare de Republ. Romana desperat, aliasque terras, & ipse petere cogitat, & alias, ut idem faciant, suadet.

ALtera jam teritur bellis civilibus ætas:
Suis & ipsa Roma viribus ruit.
Quam neque fini imi valuerunt perdere Marsi,
Minacis aut Etrusca Porsenæ manus,
Amula nec virtus Capuz, nec Spartacus acer,
Novi,ve rebus infidelis Allectrox;
Nec fera cærulea domuit Germania pube,
Parentibusve abominatus Annibal;
Impia perdemus devoti sanguinis ætas:
Fœcisque rursus occupabitur solum.

Barbarus, heu! cineres insistot victor, & urbana
 Eques sonante verberabit ungula:
 Quæque carent ventis, & solibus, ossa Quirini,
 (Nefas videre,) dissipabit incolens.
 Forte quid expediat, communiter, aut melior pars,
 Malis carere queritis laboribus?
 Nulla sit hac potior sententia: Phocæorum
 Velut profugit exsecrata civitas
 Agros, atque lares patrios, habitandaque sana
 Apris reliquit, & rapacibus lupis:
 Ire, pedes quocumque ferent, quocumque per undas
 Notus vocabit, aut protervus Africanus.
 Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
 Ratem occupare quid morimur alite?
 Sed iuremus in hæc: Simul imis saxa renarint
 Vadis levata, ne rediæ sit nefas:
 Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacuminas
 In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
 Novaque monstra junxerit libidine
 Mirus amor: juvet ut tigres subsidere cervis,
 Adulteretur & columba milvio:
 Credula nec rivos timeant armenta leones,
 Ametque salsa levis hircus æquora.
 Hæc & que poterunt reditus abscindere dulces,
 Eamus omnis exsecrata civitas,
 Aut pars indocili melior grege: mollis, & exposit
 Incomitata perprimat cubilia.
 Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Et rursus præte. & volate litera.
 Nec manet Oceanus circumvagus, arva beata
 Perennis arva, diviteis & insulas:
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
 Et imputat, fieret usque vinea:
 Germinat & nunquam fallentis termes olivæ,
 Suanque pulia ficus ornant arborem
 Mella cava manant ex ilice: montibus altis
 Levis crepante lymphæ desilit pede
 Illic injussa veniunt ad nucleata capellæ,
 Refertque tenta grex amicas ubera:
 Nec vespertinus circumgemit arsus ovile,
 Nec intumescit alta viperis humus:

Pluraque felices mirabimur, ut neque largis

Aquosus Eurus arva radat imbribus,
Pingua nec siccis urantur semina glebis,
Utrumque rege temperante caelium.

Non huc Argoo contendit remige pinus;
Neque impudica Colchais intulit pedem:
Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ,
Laboriosa nec cohors Ulyssæi.

Nulla nocent pecori contagia: nullius astrâ
Gregem æstuosa torret impotentia.

Jupiter illa piæ secreta litora genti,
Ut inquinavit ære tempus aureum,
Ærea dehinc ferro duravit sæcula: quo nunc
Piis secunda, vate me, datur fuga.

A D C A M I L I A M.

O D E XVII.

*Petit, ut sibi ignoscatur. Jam autem dum vult videri
placare, gravissime, & acerbissime vellitur,
atque adeo laceratur.*

JAM jam efficaci do manus scientiæ;
Supplex & ois regna per Proserpinæ,
Ier & Dianæ non movenda nomina,
Per atque libros carminum valetiam
Refixa celo devocare sidera,
Canidia, parce vocibus tandem sacris,
Circumque remo solve, solve turbinem.
Movit nepotem Telephus Nereïam,
In quem superbus ordinaret agmina
Mysorum, & in quem tela acuta torserat.
Luxere matres Iliæ addictam feris
Alitibus, atque canibus homicidam Hectorum;
Postquam relictis membris rex procidit,
Heu, pervicacis ad pedes Acaïlæ.
Setosa duris exuere pelibus
Laboriosi remiges Ulyssæi,
Volente Circe, membra: tunc mens, & sonus
Relapsus, atque netus in vultus honor.
Dedi satis superque pœnarum tibi,
Anata nautis multam, & inceptoribus.
Iugit juvenas; & veretandus color
Reliquit ora, pelle amicta larida.
Tuis capillas albus est odoribus.

Nullum à labore me reclinat otium.
 Urget diem nox, & dies noctem: neque est
 Levare tenta spiritu præcordia.
 Ergo negatum vincor ut credam miser,
 Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marsa dissilire nania.
 Quid amplius vis? ò mare, ò terra, ardeo,
 Quantum neque atro delibatus Hercules
 Nessi cruore, nec Sicana servida
 Furens in Ætna flamma. Tua, donec cinis
 Injuriis aridus ventis ferar,
 Calet venenis officina Colchicis.
 Quæ finis? aut quod me manet stipendium?
 Effare: jussas cum fide penas luatna
 Paratus expiare, seu poposceris
 Centum juvencos, seu mendaci lyra
 Voles sonari: tu pudica, tu proba
 Perambulabis astra sidus aureum.
 Infamis Helenæ Castor offensus vicem,
 Fraterque magni Castoris, victi prece
 Adempta vati reddidere lumina.
 Et tu (potes nam) solve me dementia,
 O nec paternis obsoleta sordibus,
 Nec in sepulcris pauperum prudens annis
 Novendialeis dissipare pulveres.
 Tibi hospitale pectus, & puræ manus,
 Tuusque venter Pactumeius; & tuo
 Cruore rubros obstetrix pannos lavit,
 Utquamque fortis exilis puerpera.

C A N I D I Æ R E S P O N S I O.

*Quæ ostendit, se nullis precibus exorari, nulla
 ratione placari posse.*

Quid obsecratis auribus preces?
 Non saxa nudis surdiora navitia
 Neptunus alto tundit hybernus salo.
 Inultus ut tu riseris Cotytia
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis?
 Et Esquilini pontifex benefici
 Impune ut urbem nomine impleris meo?
 Quid proderat dirasse Pelignas anus,
 Velociusve miscuisse toxicum?
 Sed tardiora sua te votis manent:

Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,
 Novis ut usque suppetas laboribus.
 Optat quietem Pelopis infidi pater
 Egens benignæ Tantalus semper dapis
 Optat Prometheus obligatus alii:
 Optat supremo collocare Sisyphus
 In monte saxum: sed vetant leges Jovis.
 Voles modo alhis desilire turribus,
 Modo ense pectus Norico recludere;
 Frustraque vincula gutturi nettes tuo,
 Fastidiosa tristis ægrimonia.
 Vectabor humeris tunc ego inimicis eques
 Meæque terra cedit insolentiæ.
 An que movere cæceas imagines,
 (Ut ipse nosti curiosus) & polo
 Deripere lunam vocibus possim meis,
 Possim crematos excitare mortuos,
 De iberique temperare pocula;
 Florem artis in te nil agentis exitum?

Q. HORATII
 FLACCII
 CARMEN
 SÆCULARE.

Pro Jovis Romani incoluntate.

PHœbe, silvarumque potens Diana,
 Lucidum cæli decus, ô colendi
 Semper, & culi date, que precamur
 Tempore sacro:
 Quæ Sibyllini monuere versus,
 Virgines lectas, puerosque castos,
 Dis, quibus septem placuere colles
 Dicere carmen.

Alme Sol, curru nitido diem qui
 Promis, & celas, aliusque, & idem

Nascaris , possis nihil urbe Roma
Visere majus.

Rite maturos aperire parvus,
Lenis Ilythya , tuere matres;
Sive tu Lucina prebas vocari,
Seu Genetyllis :

Diva , producas sobolem ; Patruaque
Prosperes decreta super jugandis
Feminis , prolisque novæ feraci
Lege marita :

Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus , referatque ludos.
Ter die claro , totiesque grata
Noctē frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parca,
Quod semel dictam stabilis per ævum
Terminus servet , bona jam peractis
Jungite fata.

Fertilis frugum , pecorisque tellus
Spicea donet Cererem corona :
Nutriant fetus , & aquæ salubres,
Et Jovis aux.

Condito mitis , placidusque telo
Supplices audi pueros , Apollo :
Siderum regina bicornis , audi
Luna , puellas :

Roma si vestrum est opus , Iliæque
Litus Etruscum tenere munit,
Jussa pars mutare læcis , & urbem
Sospite cursu :

Cui per ardentem sine fraude Trojam
Custus Aneas patriæ superstes
Liberum munivit iter , datus
Plura relictis.

Di probos mores docilis juventæ,
Di , senectutis placide quietem,
Romulæ genti date , remque , prolemque
Et decus omne.

Quique vos habus veneratur albis
Clavus Anchitæ , Venerisque sanguis,
Impetret ; beilante prior , jacentem
Lenis in hostem.

Jam mari, terraque manum potentem
 Medus, Albanasque timeret securis:
 Jam Scythæ responsa petunt, superbi
 Nuper & Indi:

Jam fides, & pax, & honos, pudorque
 Priscus, & neglecta redire virtus
 Audet; apparetque beata pleno
 Copia cornu.

Augur, & fulgente decorus arcu
 Fœbus, acceptusque novem Camœnis
 Qui salutarî levat arte fessos
 Corporis artus,

(Si Palatinas videt æquis arceis,
 Remque Romanam, Latiumque) felix,
 Alterum in lastrum, meliusque semper
 Prologat ævum.

Quæque Aventinum tenet, Algidumque,
 Quindecim Diana preces vitorum
 Curat; & votis puerorum amicas
 Applicat aureis.

Hæc Jovem sentire, Deosque cunctos,
 Spem bonam, certamque domum repositam
 Doctus & Phœbi chorus, & Dianæ
 Dicere laudes.

Q. HORATII

FLACCII

SATYRARUM

LIBER I.

SATIRA I.

Qui sit, Mæcenæ, ut nemo, quam sibi sortem
 Seu ratio dededit, seu fors objecerit, illa
 Contentus vivat; laudet diversa sequentes?
 O fortunati mercatores! gravis annis
 Miles ait, multo jam fractas membra labore.
 Contra mercator, navem præstantibus Austris,
 Militia est petior. Quid enim? concutitur: horæ
 Mo-

Momento aut citha mors venit, aut victoria leta
 Agricolam laudat juris, legumque peritus,
 Sub galli cantam consultor ubi ostia pulsat.
 Ille, datis vadibus qui rute extractus in urbem est,
 Solos felices viventes clamat in urbe.
 Cetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
 Delassare valent Fabium. Ne te morer, audi
 Quo rem deducam. Si quis Deus, En ego, dicat,
 Jam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo miles,
 Mercator: tu consultus modo, rusticus: hinc vos.
 Vos hinc muratis discedite partibus: eja
 Quid statis? nolint: atqui licet esse beatis.
 Quid causæ est, merito quin illis Jupiter ambas
 Iratus buccas inflet, neque se fore posthac
 Tam facilem dicat, votis ut præbeat autem?
 Præterea (ne sic, ut qui jocularia ridens
 Percurrat: quamquam ridentem dicere verum
 Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blanda
 Doctores, elementa velint ut discere prima:
 Sed tamen amoto queramus seria ludo)
 Ille gravem duro terram qui vertit aratra,
 Perfidus hic capto, miles, nautique per omne
 Audaces mare qui currunt hac mente laborem
 Sese ferre, senes ut in ora tuta recedant,
 Ajunt, cum sibi sint congesta ciburia: sicut
 Parvula, nam exemplo est, magni formica laboris
 Ore trahit quodcumque potest, atque addit acervo,
 Quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.
 Quæ, simul inversam contristat Aquarius annum,
 Non usquam prorexit, & illis uirur ante
 Quæsitis sapiens: non te neque fervidus astus
 Dime veat lucro, nec hyems, ignis, mare, ferrum,
 Nil obstat tibi, dum ne sit te ditior alter.
 Quid jubar immensum te argenti pondus, & auri
 Furtim defossa timidum deponere terra?
 Quod, si comminuas, vilem redigatur ad assem:
 At, ni id fit, quid habet pulchri constructus acervus?
 Millia frumenti tua triverit area centum:
 Non tuus hoc capiet venter plus ac meus: ut si
 Reticulum panis venaleis inter onusto
 Forte vehas humero, nihilo plus accipias, quam
 Qui nil portarit. Vel dic, quid referat iura

Naturæ sineis viventi, jugera centum an
 Mille aret? At suave est ex magno tollere acervo.
 Du n' ex parvo nobis tantumdem haurire relinquant,
 Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
 Ut, tibi si sit opus liquidi non amplius umi,
 Vei cyathos; & dicas, Magno de flumine malim,
 Quam ex hoc fonticulo tantumdem sumere. Eo fit,
 Pleuior ut si quos delectet copia iusto,
 Cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer.
 At qui tantulo eget, quanto est opus, is neque limo
 Tubatam haurit aquas, neque vitā amittit in undis.
 At boni par. hominum decepta cupidine falso,
 Nil satis est, inquit: quia tanti, quantum habeas, sis.
 Quid facias illi? jubeas miseram esse libenter,
 Quatenus id facit: ut quid un' memoritur Athenis
 Sordidas, ac dives populi contemnere voces
 Sic solitus: Populus me sibilat: at mihi plaudo
 Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
 Tantalus à labris sitiens fugientia captat
 Flumina. Quid rides? mutato nomine, de te
 Fabula narratur. Congestis undique saccis
 Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
 Cogere, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Ne cis quo valeat nummus, quem prabeat usum?
 Panis ematur, olus, vini sextarius; adde,
 Quis humana sibi doleat natura negatis.
 An vigilare metu exanimem, noctesque, diesque
 Formidare malos fures, incendia, servos,
 Ne te compilent, fugientis, hoc juvat? horum
 Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
 At si condoluit tentatum frigore corpus,
 Aut alius casus lecto te affixit; habes, qui
 Assideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
 Suscitet, ac natis reddat carisque propinquis?
 Non uxor salvum te vult, non filius; omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri, atque puella.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
 Si nemo præstet, quem non merearis, amorem
 An, si cognatos, nullo natura labore
 Quos tibi dat, retinere velis, servareque amicos,
 Infelix operam perdas; ut si quis asellum
 In campo doceat parentem currere frenis?

Denique sit finis querendi : cumque habeas plus,
 Pauperiem metuas minus, & finire laborem
 Incipias, parvo quod avebas: ne facias, quod
 Ummidius qui tam (non longa est fabula) dives
 Ut metiretur nummos, ita sordidus, ut se
 Non unquam servo melius vestiret, ad usque
 Supremum tempus, he se penuria victus
 Opprimeret, metuebat: at hunc liberta securi
 Divisit medium, fortissima Tyndaridarum.
 Quid mi igitur suades? ut vivam Mænius aut sic
 Ut Nomentanus? Pergis pugnantia secum
 Frontibus adversis componere: non ego avarum
 Cum veto te fieri, vappam jubeo, ac nebulonem.
 Est inter Tanaim quiddam, socerumque Viselii:
 Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
 Quos ultra, citraque nequit consistere rectum.
 Illuc, unde abii, redeo. Nemon', ut avarus
 Se probet, ac potius laudet diversa sequenteis?
 Quodque aliena capella gerat distentius uber,
 Tabescat? neque se majori pauperiorum
 Turbæ comparet? hunc atque hunc superare laboret?
 Sic festinanti semper locupletior obstat:
 Ut cum carceribus mistos rapit ungula curus,
 Instat equis auriga suos vincentibus, illum
 Præteritum temnens extremos intereuntem.
 Inde sit, ut ratio, qui se vixisse beatum
 Dicat, & exacto contentus tempore, vita
 Cedat uti conviva satur, reperire queamus.
 Jam satis est: ne me Crispini scrinia lippum
 Compilasse putes, verbum non amplius addam.

SATIRA II.

Ambabajarum collegia, pharmacopolæ,
 Mendici, mimæ, balatrones, hoc genus omne
 Mæstum, ac sollicitura est cantoris morte Tigelli:
 Quippe benignus erat. Contra hic, ne prodigus esse
 Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
 Frigus quo, duramque famem depellere possit.
 Hunc si percontaris, avi cur, atque parentis
 Præclaram ingrata stringat malus ingluvie rem,
 Omnia conductis coemens obsonia nummis:
 Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi.
 Respondet: laudatur ab his, culpatur ab illis.

Fufidius vappæ famam timet ac nebulonis,
 Dives agris, dives positus in fenore nummis.
 Quinas hic capiti mercedes exsecat; atque
 Quanto perditior quisque est, tanto acius urget:
 Nomina sectatur, modo sumpta veste virili,
 Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non.
 Jupiter, exclamat, simul atque audivit? at in se
 Pro quæstu sumptum facit hic. Vix credere possis
 Quam sibi non sit amicus: ita ut pater ille, Terenti
 Fabula quem miserum gnato vixisse fugato
 Inducit, non se pejus cruciaverit, atque hic.
 Si quis nunc querat.. Quo res hæc pertinet? illuc:
 Dura vitant stulti vitia, in contraria currunt.
 Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
 Inguen ad obscœnum subductis usque facetus:
 Pastillos Refillus olet, Gargonius hircum.
 Nil medium est: sunt qui nolint tetigisse, nisi illas
 Quarum subsuta talos tegat instita veste:
 Contra alius nullam, nisi olente in fornice stantem.
 Quidam notus homo cum exiret fornice; Macte
 Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
 Nam simul ac venas inflavit tetra libido,
 Huc juvenes æquans est descendere, non alienas
 Permollere uxores. Nelim laudaries, inquit,
 Sic me, mirator cuncti Cupiennius albi.
 Audire est operæ pretium, procedere recte
 Qui merchos non vultis, ut omni parte laborent:
 Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
 Atque hæc rara, cadat dura inter sæpe pericla.
 Hic se precipitem recto dedit: ille flagellis
 Ad mortem cæsus: fugiens hic decidit acrem
 Prædonum in turbâ: dedit hic pro corpore nummos.
 Hunc perminxerunt calones; quin etiam illud
 Accidit, ut cuidam testeis, caudamque salacem
 Demeterent ferro. Jure omnes: Galba negabat.
 Tutior at quanto merx est in classe secunda!
 Libertinarum dico: Sallustius in qua
 Non minus insanit, quam qui mæchatur. At hic ai
 Qua res, qua ratio suaderet, quaque modeste
 Munifico esse licet, veller bonus, atque benignus
 Esse; daret quantum satis esset, nec sibi damno,
 Dedeconique foret. Verum hoc se amplectitur uno.
 Hoc

Hoc amat, hoc laudat: matronā nullā ego tango;
 Ut quendam Marcius amator Originis, ille,
 Qui patrum miræ donat fundumque, laremque,
 Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquā alienis.
 Verum est cum matris, est cum meretricibus: unde
 Fama malum gravius, quā res, trahit. An tibi abunde
 Personam satis est, non illud, quidquid ubique
 Officit, evitare? Bonam perdere famam,
 Rem patris oblimare, malū est, ubicūque. Quid inter-
 -Est in matrona, ancilla peccesne togata?
 Villius in Fausta Sullæ gener, hoc miser uno
 Nemine deceptus, pœnas dedit usque superque,
 Quam satis est: pugnis casus, ferroque petitus,
 Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
 Huic si mutatis verbis mala tanta videnti
 Diceret hæc animus: quid vis tibi? numquid ego à te
 Magno prognatum deposco consule cunnum,
 Velatumque stola, mea cum conferbuit ira?
 Quid responderet? magno patre nata puella est.
 At quanto meliora monet, pugnantiaque istis
 Dives opis natura suæ! si tu modo recte
 Dispensare velis, ac non fugienda petendis
 Immiscere. Tuo vitio, retumne labores,
 Nil referre putas? quare, ne pœniteat te,
 Desine matronas sectari: unde labetis
 Plus haurire mali est, quā ex te decerpere fructus.
 Nec magis huic, inter niveas, virideisque lapillos,
 Sit licet, ò Cerinthe, tuo tenerum est femur, aut crus
 Rectius atque etiam melius pœsæpe togatæ est,
 Adde hæc, quod mercem sine facis gestat: aperte
 Quod velle habet, ostēdit; neque, si quid honesti est,
 Jactat, habetque palam, querit quo turpia celet.
 Regibus hic mos est, ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt: ne si facies, ut sæpe, decora,
 Molli sulca pede est. emptorem ducat hiantem,
 Quod pulchræ clunes, breve quod caput ardua cervix
 Hoc illi recte. Tu corporis optima Lynceis
 Contemplare oculis: Hypsæa cæcior, illa
 Quæ mala sunt spectas: ò crus. O brachia! verum
 Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
 Matronæ, præter faciem, nil cernere possis:
 Cetera, ni Catia est, demissa veste tegentis.

Si interdicta petes, vallo circumdata (nam te
 Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res:
 Custodes, lectica, cinisfones, parasitæ:
 Ad talos stola demissa, & circumdata palla
 Plurima, quæ invideant pure apparere tibi rem.
 Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
 Ut nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi:
 Metiri possis oculo latus. An tibi mavis
 Insidias fieri, pretiumque avellier, ante
 Quam mercedem ostendi? Leporem venator ut alta
 In nive sectatur, positum sic tangere nclit:
 Cantat, & apponit, meus est amor: huic similis: nam
 Transvolat in medio posita, & fugientia captat.
 Hiscene versiculis speras tibi posse dolores,
 Atque æstus, curaque graveis è pectore tolli?
 Nonne, cupidinitus statuat natura modum queræ
 Quid latura, sibi quid sit dolitura negatum,
 Quærere plus predest, & inane abscindere scldo?
 Num, tibi cum fauces urit sitis, aurea quæris
 Pocula? nam esuriens fastidis omnia, præter
 Pavonem, rhombumque tument tibi cum inguina,
 num, si

Ancilla, aut verna est præsto puer, impetus in quem
 Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
 Non ego: nâque parabilē am: venerem, facilemque.
 Illam, post paulo, sed plaris, si exierit vir,
 Gallis: hanc, Philodemus, ait sibi, quæ neque magno
 Stet pretio; nec cunctetur, cum est jussa venire.
 Cædida, rectaque sit: munda hæcenus, ut neque lôga,
 Nec magis alba velit, quam det natura, videri.
 Hæc, ubi supposit dextro corpus mihi lævum,
 Ilia, & Egeria est: do nomen quodlibet illi.
 Nec verer, ne, dum fatuo, vir rure recurrat:
 Janua frangatur; latret canis; undique magno
 Pulsa domus strepitu resonet: ne pallida lecto
 Desiliat mulier: miseram se conscia clamet;
 Cruribus hæc metuat, doti hæc deprensa, egomet mi.
 Discicta tunica fugiendum est, ac pede nudo,
 Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama.
 Deprendi miserum est: Fabio vel judi: vincam.

OMnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos
 Ut nunquam inducant animum cantare rogatis
 Injussi nunquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc. Cæsar, qui cogere posset,
 Si peteret per amicitiam patris, atque suam, non
 Quidquam proficeret: si collibuisse, ab ovo
 Usque ad mala iteraret, Io Bacche, modo summa
 Voce, modo hac, resonat, quæ chordis quatuor ima.
 Nil æquale hominî fuit illi: sæpe velut qui
 Currebat fugiens hostem: sæpe velut qui
 Junonis sacra ferret: habebat sæpe ducentos,
 Sæpe decem servos modo reges, atque tetrarchis,
 Omnia magna loquens; modo sit mihi mæsa tripes, &
 Concha salis puri, & toga quæ defendere frigus
 Quamvis crassa queat. Decies centena dedisses
 Huic parco, paucis contento: quinque diebus
 Nil erat in oculis: noctes vigilabat ad ipsum
 Mane; diem totum stertebat. Nil fuit unquam
 Sic impar sibi. Nunc aliquis dicat mihi: quid tu?
 Nullane habes vitia? immo alia, & fortasse minora.
 Mænius absentem Novium cum carperet: heus tu,
 Quidam ait ignoras te? an ut ignotum dare nobis
 Verba putas? ego met mi ignosco, Mænius inquit.
 Stultus, & improbus hic amor est, dignusque notari.
 Cum tu prævideas oculis male lippus inunctis,
 Cur in amicorum vitis tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi
 contra

Evenit, inquirant vitia ut tua rursus, & illi.
 Iracundior est paulo: minus aptus acutis
 Naribus horum hominum: rideri possit, eo quod
 Rusticius tonso toga defluit, & male latus
 In pede calcens hæret. At est bonus, ut melior vix
 Non alius quisquam: at tibi amicus: at ingenium
 ingens

Inculto latet hoc sub corpore. Denique teipsum
 Concute, nunqua tibi vitiorum inseverit olim
 Natura, aut etiam consuetudo mala. Namque
 Neglectis urenda filix innascitur agris.
 Illuc prævertamur, amatorem quædam amicæ
 Turpia decipiunt cæcum vitia, aut etiam ipsa hæc

Delectant: veluti Balbinum polypus Hagnæ.
 Vellem in amicitia sic erraremus, & isti
 Errori nomen virtus posuisset honestum.
 At, pater ut gnati, sic nos debemus, amici
 Si quod sit vitium, non fastidire. Strabonem
 Appe lat Patrum pater, & Pullum, male parvus
 Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
 Sisyphus: hunc Varum, distortis cruribus; illum
 Balbutit Scaturum, pravus factum male talis.
 Parcus hic vivit: frugi dicatur: ineptus
 Et jactantior hic paulo est: concinnus amicis
 Postular, ut videatur. At est truculentior, atque
 Plus æquo liber: simplex, fortisque habeatur.
 Caldior est: acres inter numeretur. Opinor,
 Hæc res & jungit, junctos & servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus, atque.
 Si verum cupimus vas incrustare. Probus quis
 Nobiscum vivit? multum demissus homo ille:
 Tardo ac cognomē pingui damus. Hic fugit omne is
 Insidias, nullique malo latus obdit apertum:
 Cum genus hoc inter vitæ versemur, urvi acris
 Invidia, atque vigent ubi crimina; pro bene sano,
 Ac non incauto, fictum, astutamque vocamus.
 Simplicior quis & est, (qualem me sæpe libenter
 Obiulerim tibi, Mæcenas) ut forte legentem,
 Aui tacitum impediatur, quo vis sermone molestus:
 Communi sensu plane caret, inquitur. Eheu,
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
 Nam vitium nemo sine nascitur: optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum est,
 Cum mea compenset vitium bona, pluribus hisce,
 (Si modo plura mihi bona sum) inclinatur, amari
 Si volet. Hæc lege in trutina ponetur eadem,
 Qui ne tuberibus propriis offendat amicum
 Postulat; ignoscet verrucis illius. Æquum est,
 Peccatis veniam poscentem, reddere rursus.
 Denique, quatenus excidi penitus vitium ite,
 Cetera item nequeunt staltis hærentia; cur non
 Ponderibus, modulisque suis ratio utitur? ac, res
 Ut quæque est, ita suppliciiis delicta coerces?
 Si quis cum servum, patinam qui tollere jussit,
 Semesos piscetis, tepidumque liguriet jus,

In cruce suffigat; Labeone insanior inter
 Sanos dicatur: quanto hoc furiosius, atque
 Majus peccatum est? paullum deliquit amicus,
 Quod nisi concedas, habere insuavis: acervus
 Odisti, & fugis, ut Rusionem debitor æris:
 Qui nisi cum tristes misero venere Calendæ,
 Mercedem aut nummos unde extricat, amaras
 Porrecto jugulo historias, captivus ut, audit.
 Commixit lectum potus, mensave catillum
 Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
 Aut positum ante mea, quia pullum in parte catinæ
 Sustulit esuriens, minus hoc jucundus amicus
 Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit, aut si
 Prodiderit commissa fide, sponsumve negarit?
 Quæis patia esse fere placuit peccata, laborant,
 Cum ventum ad verum est: sensus, moresque repugnant,

Atque ipsa utilitas, justî prope mater, & æqui.
 Cum protrepserunt primis animalia terris,
 Matum, & turpe pecus, glandem, atque cubilia
 propter,
 Unguibus, & pugnis, dein fustibus, atque ira porro
 Pugnat armis quæ post fabricaverat usus:
 Donec verba, quibus voces, sensusque notarent,
 Nominaque invenere: dehinc absistere bello,
 Oppida cœperunt munire, & ponere leges,
 Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cuanus teterrima belli
 Causa: sed ignotis perierunt moribus illi,
 Quos venerem incertam rapientes more ferarum
 Viribus editior cadebat, ut in grege taurus.
 Jura inventa metu injusti fateri necesse est,
 Tempora si, fastosque velis evolvere mundi.
 Nec natura potest justo secernere iniquum:
 Dividit ut bona diversis, fugienda petendis:
 Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet idemque,
 Qui teneros cauleis alieni infregerit horti,
 Et qui nocturnus Divum sacra legerit. Adsit
 Regula, peccatis quæ penas i:roget æquas:
 Ne scutica dignum, horribili sectere flagello,
 Nam, ut ferali cedas meritum majora subire
 Verbera, non vereor: cum dicas esse partes res

Furta latrocinis; & magnis parva minicis
 Falce recisurum sumill te, si tibi regnam
 Permittant homines. Si dives, qui sapiens est,
 Et tutor bonus, & solus formosus, & est rex;
 Cur optas, quod habes? Non nosti, quid pater, inquit,
 Chrysiippus dicat. Sapiens crepidas sibi nunquam
 Nec soleas fecit: tutor tamen est sapiens. Qui?
 Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamē, atque
 Optimus est modulātor: ut Alfenus vaser, omni
 Abjecto instrumento artis, clausaque taberna,
 Tonsor erat: sapiens operis sic optimus otiosis
 Est opifex solus, sic rex. Vellunt tibi barbam
 Lascivi pueri; quos tu ni fuisse coerces,
 Urgeris turba circum te stante, misereque
 Rumperis, & latus, magnorum maxime regum.
 Ne longum faciam: dum tu quadrante levatus
 Rex ibis; neque te quisquam stipator, ineptum
 Præter Crispinum, sectabitur; & mihi dulces
 Ignescunt, si quid peccato stultus, amici:
 Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
 Privatusque magis vivam te rege beatus.

SATIRA IV.

EUpolis, atque Cratinus, Aristophanesque poetæ
 Atque alii, quorum comœdia prisca virorū est,
 Si quis erat dignus deseri, quod malus ac fur,
 Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui
 Famosus; multa cum libertate notabant.
 Hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus,
 Mutatis tantum pedibus, numericisque; faciens,
 Eminentæ naris, duros componere versus:
 Nam fait hoc vitiosus; in hora sæpe ducentos,
 Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno.
 Cum fineret litulentus, erat quod tollet vesles:
 Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem
 Scribendi recte: nam, ut multum, null motor. Ecce
 Crispianus nummo me provocat: accipe, si vis,
 Accipe jam tabulas; detur nobis locus, hora,
 Custodes: videamus uter plus scribere possit.
 Di bene fecerunt, inopis me, quodque pusilla
 Finxerunt animi, raro, & per pauca loquentem:
 At tu conclusas hircinis follibus auras
 Usque laborantes dum ferrum emolliat ignis,

Ut MAVIS, imitare. Beatus Fanius, ultro
 Delatis capsis, & imagine: cum mea nemo
 Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem
 Quod sunt, quos genus hoc minime iuvat; ut-
 pote pluris.

Culpari dignos. Quemvis media elige turba;
 Aut ab avaritia, aut misera ambitione laborat.
 Hic naptarum insanit amoribus, hic puerorum:
 Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære:
 Hic mutat merces surgente à sole, ad eum quo
 Vespertina reget regio: quin per mala præcep-
 Fertur, uti pulvis collectus turbine: ne quid
 Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
 Omnes hi metuant versus, odere Poetam.
 Fœnum habet in coram: longe fuge. Dammodo risum
 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcer amico:
 Et, quodcumque semel chartis illeverit, omneis
 Gestiet à fumo redeuntes scire, lacuque
 Et pueros, & anus. Agedum, pauca accipe contra.
 Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetis,
 Excerptam numero: neque enim concludere versum
 Dixeris esse satis: neque si qui scribat, uti nos,
 Sermoni propiora, putes hunc esse poetam.
 Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
 Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
 Idcirco quidam, comœdia, necne poema
 Esset, quæsivere: quod acer spiritus, ac vis
 Nec verbis, nec rebus inest: nisi quod pede certo
 Diferret sermoni, sermo est merus. Ac pater ardens
 Sævit, quod meretrice nepos, insanit amica
 Filius, uxorem grandi cum dote recuset;
 Ebrius, & (magnum quod dedecus) ambulet ante
 Noctem cum facibus. Nunquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret? ergo
 Non satis est patris versus perscribere verbis:
 Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem,
 Quo personatus pacto pater. His, ego quæ nunc,
 Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
 Tempora certa, modosque, & quod prius ordine
 verbum est,

Posterioris facias, præponens ultima primis:
 Non, ut si solvas, postquam discordia tetra

Belli ferratos posteis, porrasque refregit)
 Invenias etiam disjecti membra poetæ.
 Hactenus hæc; alias, justum si necne Poemæ,
 Nunc illud tantum queram: meritone tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
 Ambulat, & Caprius, rauci male, cumque libellis:
 Magnus uterque timor latronibus: at bene si quis,
 Et vivat puris manibus; contemnat utrumque.
 Ut sis tu similis Cæli, Byrrique latronum:
 Non ego sim Caprii neque Sulci, cur metuas me?
 Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
 Quæcis manus insudet vulgi Hermogenisque Tigelli:
 Nec recitem quicquam, nisi amicis, idque coactus:
 Non ubivis, coramve quibuslibet. In medio qui
 Scripta foro recitent, sunt multi, quique lavantes
 Suave locus voci resonat conclusus. Inaneis
 Hoc juvat, haud illud quærentes, num sine censu,
 Tempore num faciant alieno. Lædere gaudes,
 Inquit, & hoc studio prævus facis. Unde petitum
 Hoc in me jactas? est auster quis denique coram,
 Vixi cum quibus? absentem qui cædit amicam
 Defendit qui non, alio culpante; solutos
 Qui captat risus hominum, famamque dicacis;
 Fingere qui non visa potest, commissa tacere
 Qui nequit; hic niger est, hunc tu, Romane, caveo.
 Sæpe tribus lectis videas cenare quaternos;
 E quibus unus amet quavis aspergere cunctos,
 Præter eum, qui præbet aquam: post, hunc quo-
 que potus.

Condita cum verax aperit præcordia Liber.
 Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur
 Infesto nigris: ego si nisi, quod ineptus
 Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum;
 Lividus, & mordax videor tibi? mentio si qua
 De Capitolini furtis injecta Petilli
 Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos:
 Me Capitolinus convictore usus, amicoque
 A puero est, causaque mea permulta rogatus
 Fecit, & incolumis lætor quod vivit in urbe:
 Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
 Fugerit. Hic nigre succus loliginis, hæc est
 Ergo meta, quod vitium procul absore cianis

Atque animo prius, ut si quid promittere de me
 Possum aliud vere, promitto: liberius si
 Dixero quid, si forte iocosus; hoc mihi iuris
 Cum venia dabis. Insuevit pater optimus hoc me
 Ut fugerem exemplis vitiorum quæque notando.
 Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
 Vivrem uti contentus eo, quod mi ipse parasset:
 Nonne vides, Albi ut male vivat filius, utque
 Barus inops? magnum documentum, ne patriam rem
 Perdere quis velit: à turpi meretricis amore
 Cum deterreret: Sæctani dissimilis sis.
 Ne sequerer mæchæ, concessa cum Venere uti
 Posses; deprenti non bella est fama Treboni,
 Aibat: sapiens vitatu, quidque petitu
 Sit melius, causas reddet tibi: mi satis est, si
 Traditum ab antiquis morem servate, tuamque,
 Dum custodis eges, vitam, famamque tuam
 Incolumem possam. Simul ac duraverit ætas
 Membra, animumque tuum, nabis sine certice. Sic me
 Formabat puerum dictis: & sive jubebat,
 Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc:
 Unum ex iudicibus selectis objiciebat:
 Sive vetabat: An hoc in honestum, & inutile factu,
 Neque sit, addubites, flagret rumore malo cum
 Hic, atque ille? avidos vicinum funus ut agros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit:
 Sic teneros animos alienæ opprobria sæpe
 Absterrent vitiiis. Ex hoc ego sanus ab illis
 Perniciem quæcumque ferunt: mediocribus, & queis
 Ignoscas vitiiis, teneor. Fortassis & istinc
 Largiter abstulerit longa ætas, liber amicis,
 Consiliū propriū: neque enim, cum lectulus, aut me
 Particus excepit, desum mihi. Rectius hoc est:
 Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis
 Occurrat: hoc quidam non helle: nunquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum
 Compressis agito labris, Ubi quid datur otii
 Illud chartis: hoc est mediocribus illis
 Ex vitiiis tantum, cui si concedere noles,
 Multa Poetarum veniet manus, auxilio que
 Sit mihi (nam multo plures sumus) ac veluti te
 Iudæi, cogemus in hanc concedere turbam.

SATYRA V.

E Gressum magna, me excepti Atria Roma,
 Hospicio modico: rhetor comes Heliodorus,
 Graecorum longe doctissimus: inde Forum Appi
 Differtum nautae, cauponibus atque malignis.
 Hoc iter ignavi divisimus, altius ac nos
 Praecinctis unum: minus est gravis Ap; ia tardis.
 Heic ego propter aquam, quod erat teterima, ventri
 Indico bellum, cenareis haud animo aequo
 Expectans comites. Jam nox inducere terras
 Umbrae, & caelo diffundere signa parabit.
 Tum pueri nautis, pueris convicia nautae
 Ingerere. Huc appelle: trecentos inferis: che
 Jam satis est. Dum res exigitur, dum mula ligatur,
 Tota abit horarum mali culices, ranæque palustres
 Avertunt somnos: absentem ut cantat: micam
 Multa profutus vappa nauta, atque viator
 Certatim: tandem fessus dormire viator
 Incipit; ac missæ pastum retinacula multa
 Nauta piger laxo religat, steritque supinus.
 Jamque dies aderat, cum nil procedere lintrem
 Sentimus: donec cerebrus profilit unus,
 Ac mule nautæque caput, lumbosque salinno
 Fuste dolat. Quarta vix demum exponimur hora.
 Ora, manusque tua lavimur, Feronia, Lympha,
 Millia tum pransi tria repimus; atque subimus
 Impositum saxi late candentibus Anxur.
 Hac venturus erat Maecenas, optimus atque
 Cocceus, missi magnus de rebus uterque
 Legari: aversos soliti componere amicos.
 Heic oculis ego nigra meis collyria lippus
 Illinere. Interea Maecenas advenit, atque
 Cocceus, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
 Factus homo; Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos, Aufidio Lusco pretore libenter
 Linquimus, infanti ridentes premia scribz,
 Prætextam, & Latum, clayam, pinnæque batillum.
 In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus,
 Murena præbente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima: namque
 Plotius & Varius Sinepse, Virgiliusque
 Occurrunt; animæ, quales neque candidiores

Terra tulit, neque quis me sit devinctior alter.
 O qui complexus, & gaudia quanta fuerunt.
 Nil ego contulerim jucundo sanctis amico.
 Proxima Campano ponti quæ villula tectum
 Præbuit; & parochi, quæ debent, ligna saleinque.
 Hinc muli Capuæ citellas tempore penuræ
 Lusum it Mæcenas, dormitum ego Virgiliusque:
 Namque pila lippis inimicam & ledere crudis.
 Hinc nos Cocceji recipit plenissima villa,
 Quæ super est Caudi cauponas. Nunc mihi paucis
 Sarmenti scurræ pugnam Messique Cicirri,
 Musa, velim memores: & quo patre natus uterque
 Contulerit lites. Messî clarum genus Osci:
 Sarmenti domina exstat: ab his majoribus orti
 Ad pugnam venire. Prior Sarmentus; Equi te
 Esse seî similem dico. Ridemus: & ipse
 Messius, Accipio: capud & movet. O, tua cornu
 Ni foret exsecto frens, inquit, quid faceres, cum
 Sic mulus miniteris? at illi seæda cicatrix
 Setosam lævi frontem turpaverat oris.
 Campanum in morbum, in faciè per multa iocatus,
 Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat:
 Nil illi larva, aut tragicis cupis esse cothurnis.
 Multa Cicirrus ad hæc: donasset jamine catenam
 Ex voto Laribus, quærebatur scriba quædæ esset,
 Decrius nihilo dominæ jus esse. Rogabat
 Denique, cur unquam fugisset: cui satis una
 Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo.
 Præsus jucunde cenam producimus illum.
 Tendimus hinc recta Beneventum, ubi sedulus hospes
 Pene acut, macros dum rudos versat in i. ne.
 Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
 Vulcano, summum præperabat lambere tectum.
 Convivas avidos cenam, servosque timentis
 Tum rapere: atque omneis restinguere velle videres:
 Incipit ex illo monteis Appulia notos
 Ostentare mihi, quos torret Arabulus, & quos
 Nunquam erepsimus, nisi nos vicina Trivici
 Villa recepisset lacrymoso non sine fumo,
 Udos cum foliis ramos urente camino.
 Heic ego mendacem stultissimus utique puellam
 Ad mediam noctem expecto: Somnus tamen aufert

Intentata veneri : tum immunda somnia visu
 Nocturnam vestem maculant ventremque supinum.
 Quatuor hinc rapimur, viginti, & millia rēdis.
 Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est
 Signis perfacile est. Venit vilissima rerum
 Heic aqua : sed panis longe pulcherrimus, ultra
 Callidus ut soleat humeris portare viator :
 Nam Canusi lapidosus ; aquæ non ditior urna.
 (Qui locus à forti Diomede est conditus olim)
 Flentibus hic Varius discedit mortuus amicis.
 Inde Rubos fessi pervenimus ; utpote longum
 Carpentem iter, & factum corruptius imbri.
 Postera tempestas melior, via pejor, ad usque
 Bari mœnia pisces. Dein Gnatia lymphis
 Iratis exstructa dedit risusque, jocosque:
 Dum flamma sine thura liquefcere limine sacro
 Persuadere cupit. Credat Judæus Apella,
 Non ego ; namque Deos didici securum agere ævum.
 Nec, si quid miri faciat natura, Deos id
 Tristes ex alto cæli demittere recto,
 Brundisium longæ finis chartæque, vixque.

SATIRA VI.

NON quia, Mæcenas, Lydoni quidquid Etruscos
 Incoluit sineis, nemo generosior est te:
 Nec quod avus tibi maternus fuit, atque paternus.
 Olim qui magnis legionibus imperitarent;
 Ut plerique solent naso suspendis adunco
 Ignotos, ut me libertino patre natum.
 Cum referre negas, quali sit quisque parentē
 Natus, dum ingenuus: persuades hoc tibi vere,
 Ante potestatem Tulli, atque ignobile regnum,
 Multos sæpe viros nullis majoribus ortos,
 Et vixisse Probos, amplis & honoribus auctos:
 Contra, Levinum, Valeri genus, unde Superbus
 Tarquinus regno pulsus fugit, unicus assis
 Non unquam pretio plus licuisse, notante
 Judice, quo nosti, Populo: qui stultus honores
 Sæpe dat indignis, & famæ servit ineptus.
 Qui superet in titulis, & imaginibus. Quid oportet:
 Vos facere, à vulgo longe longeque remotos?
 Namque isto: populus Levino mallet honorem,
 Quam Decio mandare povo: Censuræ moveret

Appius, ingenue si non essem patre natus?
 Vel merito, quoniam in propria non pelle quiescem.
 Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
 Non minus ignotos generosis. Quo tibi, Tulli,
 Sumere depositum clavum, seuque tribune?
 Invidia accrevit, privato que minor esset.
 Nam ut quisque infans nigris mediū impedit crux
 Pellibus, & latum demisit pectore clavum?
 Audit continuo. Quis homo hic aut quo patre natus?
 Ut si qui egrotet quo morbo Barrus, haberi
 Ut cupiat formosus, eat quacumque, pacellis
 Injiciat curam querendi singula, quali
 Sit facie, sura, quali pede, dente, capillo:
 Sic qui premitit, civeis, urbem sibi curæ,
 Imperium fore, & Italiani, & dolabra Deorum:
 Quo patre sit natus, nam ignota matre inhonestus,
 Omneis mortaleis curare, & querere cogit.
 Tunc Syri, Damae, aut Dionysi filius, audes
 Dejicere è saxo civeis, aut tradere Cadmo?
 At Novius collega gradu post me sedet uno:
 Naque est ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paulus,
 Et Messalla videris? At hic, si plostra ducenta,
 Concitantque foro tria funera magna sonabit
 Cornua quod vincatque tubas: saltem tenet hoc nos.
 Nunc ad me redeo libertino patre natum,
 Quem rodunt omnes libertino patre natum:
 Nunc, quia Marcenas tibi sum convictor: at olim
 Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
 Dissimile hoc illi est: quia non ut forsit honorem
 Iure mihi invidet quivis, ita te quoque amicum:
 Presecum cautum dignos assumere, prava
 Ambitione procul; felicem dicere non hoc
 Me possum, casu quod te sortitus amicum:
 Nulla etenim tibi me fors obtulit. Optimus olim
 Virgilius, post hunc Varius dixere quid essem.
 Ut veni coram, singultim pauca locutus,
 (Infans namque pudor prohibebat plura profari)
 Non ego me claro natum patre, non ego circum
 Me Saturejano vectari rura caballo,
 Sed, quod eram, narro. Resperdes (ut tuus est mos)
 Pauca: abeo: & revocas non o post mense, jubesque
 Esse in amicorum numero. Magnum hoc ego duco,
 Quod

Quod placui tibi, qui turpi scernis honestum,
 Non patre preclaro, sed vita, & pectore puro,
 Atqui si vitiis mediocribus, ac mea paucis
 Mendosa est natura, alioqui recta (velut ū
 Egregio insperatos reprehendas corpore navos)
 Si neque avaritiam, neque sordes, aut male hostra
 Objiciet vere quisquam mihi; parus, & insons,
 (ut me collaudem) si & vivo carus amicus
 Causa fuit pater his: qui macro pauper scello
 Nuluit in Flavi ludum me mittere; magni
 Quo plerumque magnis ē centurioni casus orti.
 Lævo suspensi loculos, tabulamque lacerto,
 Ibant octonis referentes idibus æta:
 Sed puerum est ausus Romam perire, docendum
 Artes, quas doceat quivis eques, atque senator
 Semet prognatos. Vestem, se vasque sequentis
 In magno ut populo si qui videret avita
 Ex re præberi sumptus mihi crederet illis.
 Ipse mihi custos incorruptissimas cruceis
 Circum doctores aderat. Quid multa? Pudicam
 (qui primus virtutis honos) servavit ab omni
 Non solum facta, verum opprobrio quoque turpi
 Nec timuit, sibi ne vitio quis verteret olim,
 Si præco parvas, aut (ut fuit ipse) coarctat
 Mercedes sequeretur; neque; ego enim questus: ad
 hæc nunc

Laus illi debetur, & à me gratia major.
 Nil me poeniteat sanum patris hujus: eoque
 Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
 Quod non ingenuos habeat, clarosque parentis,
 Sic me defendam: longe mea discrepat illis
 Et vox, & ratio; nam, si natura juberet
 Acertis annis ævum remeare petactum,
 Atque alios legere ad fastum quoscumque parentis
 Optaret sibi quisque: meis contentus, honestos
 Fascibus, & selsis nollem mihi sumere; demens
 Judicio vulgi, sanus fortasse tuo: quod
 Nollem onus, haud unquam solitus, portare molestū.
 Nam mihi continuo major querenda foret res,
 Atque salutandi plures: ducendus & unus,
 Et comes alter, uti ne solus rusve, peregre
 Ve exirem; plures calones, atque caballi

Pascendi; ducenda petorita. Nunc mihi curto
 Ire licet mulo, vel, si libet, usque Tarentum
 Mantica cui libos onere ulceret, atque eques armos.
 Objiciet nemo sordes mihi, quas tibi, Tilli,
 Cum Tibarte via prætozem quinque sequuntur
 Te pueri, lasanam portantes, cœnophorumque.
 Hoc ego commodius, quam tu præclare senator,
 M. libus atque aliis vivo. Quacumque libido est,
 Incedo solus: percontor, quanti olus, ac fat:
 Fallacem Circum, vespertinumque pererro
 Sæpe forum; assisto divinis; inde domum me
 Ad porri, & ciceris refero, laganique catinum.
 Cœna ministratur pueris tribus, & lapis albus
 Pocula cum cyarho dæo sustinet: adstat echinus
 Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eo dormitam; non sollicitus, mihi quod cras
 Surgendam sit mane, obeundus Marzia, qui se
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris.
 Ad quartam jaceo; post hanc vagor, aut ego lecto,
 Aut scripto, quod me tacitum juvet. Ungor olivo,
 Non quo fraudas is immundus Narræ lucernis.
 Ast ubi me festum sol acrior ire levatum
 Admonuit, fugio campum lusumque trigonem
 Præsus non avide, quantum interpellat inani
 Ventre diem durare, domesticus utier. Hæc est
 Vita solutorum misera ambitione, gravique.
 His me consolor, vi turum suavius, ac si
 Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuisset.

SATYRA VII.

Prescripti Regis Rupilius, atque venenum
 Hybrida que pacto sit Petrus ultus, opinor
 Omnibus & lippis notum, & tensoribus esse.
 Tersus hic permagna negotia dives habebat
 Clazomenis, etiam lites cum Rege molestas:
 Durus homo, atque edis qui posset vincere Regem:
 Confidens, tumidusque: adeo sermonis amari,
 Signas, Barros ut equis præcurreret albis.
 Ad Regem redeo. Postquam nihil inter utrumque
 Convenit: hæc etenim sunt omnes iure molesti,
 Quo sortes, quibus adversum bellum incidit: Inter
 Hectora Priamidem, animosum atque inter Achilæ
 Hæc fuit capitalis, ut ultima divideret mors:

Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque
 Summa fuit. Duo si discordia verberet inertes,
 Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedem
 Cum Lyceo Glaucō: discedat pigrior, altero
 Muneribus missis. Bruto pratore tenente
 Ditem Asiam, Rupili, & Perū par purinat, uti non
 Componi melius cum Bitho Bacchius. In jus
 Acres præcurrunt; magnum spectaculum uerique
 Perius exponit causam: tidentur ab omni
 Conventu: laudat Brutum, laudatque cohortem:
 Solem Asiae Brutum appellat, stellasque salubres
 Appellat comites, excepto Rege: Canem illum
 Invisum agricolis fidus, venisse: ruebat
 Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
 Tum Prænestinū falso multumque fluenti
 Expressa arbutis regerit convicia; duras
 Vendemator, & invictus, cui saepe viator
 Cessisset, magna compellans voce cacullum.
 At Graecus, postquam est Italo persusus aceto,
 Perius exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
 Oro, qui reges confecti tollere, cur non
 Hunc Regem jugulas? operū hoc, uti de tuorum est.

SATIRA VIII.

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum:
 Cum faber, incertus scia an mihi facerem Periapū,
 Maluit esse Deum. Deus in de ego, farum aviumque
 Maxima formido: Nam fures dextra coercet,
 Obsca noque ruber porrectus ab inguine palus:
 Alit importunas volucres in vertice arundo
 Terret fixa, vetatque novis considere in hortis.
 Hac prius angustis ejecta cadavera cellis
 Conseruus vili portanda locabat in arca
 Hoc mihi te plebi stabat commune sepulcrum,
 Pantolabo scurræ, Nomentanoque nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 Heic dabat; heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquilis habitare salubribus, atque
 Aggere in apertis spatium; qua modo tristes
 Albis infirmam spectabant ossibus agrum.
 Cum mihi non tantum furesque, feræque suæ
 Hunc venisse locum, curæ sunt, atque labori,
 Quantum; curantibus que verant, atque venenis

Humanos animas. Has nullo perdere possum,
 Nec prohibere modo; simul ac vaga luna decorum
 Procul tos, quin ossa legant, herbasque nocentes.
 Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
 Canidiam pedibus nudis; passoque capillo,
 Cum Sagana majore ululantem; pallor utrasque
 Fecerat horrendas aspectu. Scalpere terram
 Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
 Coeperant: Crux in fossam confusus, ut inde
 Maneis elicerent, animas responsa daturas.
 Lanca & esugies erat, altera cerea; major
 Lanca, quæ pennis compesceret inferiorem.
 Cerea suppliciter stabat, servilibus ut quæ
 Jam peritura modis. Hecarem vocat altera, sevam
 Altera Triumphem. Serpenteis, atque videres
 Infernas errare canes; lunamque rubentem,
 Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
 Mentior at si quid, merdis caput inquinat albis
 Corvorum; atque in me veniat mictum, atque cacatû
 Juius, & fragilis Pediatia, furque Voranus.
 Singula quid memerem? quo pacto alterna loquentes
 Umbrae cum Sagana resonant triste, & acutum?
 Utque lupi barbam variæ cum dente colubræ
 Abdiderint furtim terris, & imagine cerea
 Largior arserit ignis? & ut non testis inultus
 Hominum voces Furiarum & facta duarum?
 Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi,
 Diffusa nate ficus. At illæ currere in nubem:
 Can dix denteis, altum Saganæ calendum
 Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuque, jocoque videres.

S A T Y R A IX.

IBam ut forte via sacra, sicut meus est mos,
 Ne cio quid meditantis vulgarium, totus in illis:
 Accurrit quidam, notus mihi nomine tantum,
 Arreptaque manu, quid agis dulcissime rerum?
 Suaviter, ut nunc est, inquam, & cupio omnia que vis.
 Cum affectaretur: nunquid vis? occupo. At ille:
 Notis nos, inquit, docti sumus. Heic ego: pluris
 Hoc, inquam, mihi est. Misere discedere quærens,
 Ire modo ocyus, interdum consistere, in aurem,
 Dicere nescio quid pucto. Cum sudor ad imos

Manaret talos : ò te , Bolane , cerebri
 Felicem , aiebam tacitus. Cum quidlibet ille
 Garriret , vicos , urbem laudaret , ut illi
 Nil respondebam : Misere cupis , inquit , abire,
 Jamdudum video : sed nil agis ; usque tenebo :
 Prosequar hinc , quo nunc iter est tibi. Nil opus
 est te .

Circumagi ; quemdam volo visere , non tibi notum ;
 Trans Tiberim longe cubat is , prope Caesaris hortos.
 Nil habeo quod agam , & non sum piger , usque
 sequar te .

Remitto aurículas , ut iniquæ mentis asellus ,
 Cum gravius dorso subit onus. Incipit ille :
 Si bene me novi , non Viscum plaris amicum ,
 Non Varium facies ; nam quis me scribere plareis ,
 Aut citius possit versus ? quis membra movere
 Mollius ? invidet quod & Hermogenes , ego canto.
 Interpellandi locus heic erat : est tibi mater ,
 Cognati , quis te salvo est opus ? haud mihi quis-
 quam :

Omneis composui. Felices ! nunc ego resto.
 Confice : namque instat fatum mihi triste , Sabella
 Quod puero cecinit , divina mota anus urna :
 Hunc neque dira venena , nec hosticus auferet ensis ,
 Nec laterum dolor , aut tussis , nec tarda podagra ;
 Garrulus hunc quando consumet cumque loquaces ,
 Si sapiat , vitet , simul atque adoleverit ætas.
 Ventum erat ad Vestæ , quarta jam parte dici
 Præterita : & casu tunc respondere vadatus
 Debebat : quod ni fecisset , perdere litem.
 Si me amas , inquit , paulum heic ades. Inteream , si
 Aut valeo stare , aut novi civilia jura :
 Et propero , quo scis. Dubius sum , quid faciam ,
 inquit :

Tene reliquam , an rem. Me sodes. Non faciam , ille
 Et præcedere cepit Ego , ut contendere durum est
 Cum victore , sequor. Mærenas quomodo tecum ,
 Hinc repetit , paucorum hominum , & mentis bene
 sanæ ?

Nemo dexterius fortuna est usus : haberes
 Magnum adiutorem , posset qui ferre secundas ,
 Hunc hominem velles si tradere : dispescam , ni

Sumptuosos ompeis. Non isto vivitur illic,
 Quo tu tere modo; domus hac hec purior ulla est,
 Nec magis his aliena malis; nil mi officit, inquam,
 Ditior hic, aut est quia doctior. Est locus uni-
 - Cuique suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
 Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
 Proximus esse. Velis tantam modo, que tua virtus,
 Expugnabis; & est qui vinci possit; eoque
 Difficilis aditus primos habet. Haud mihi deero:
 Muneribus servos corumpam; non, hodie si
 Exclusus fuero, desistam; tempora quæram,
 Occurram in trivis; deducam. Nil sine magno
 Vita labore dedit mortalibus. Hæc dum agit, ecce
 Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, & illam
 Qui pulchre nosset. Confestim. Unde venis? &
 Quo tendis? rogat, & respondet: Velle te capi,
 Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
 Distorquens oculos, ut me eriperet. Male falsus
 Ridens di: simulare: meum jecur uzere bilis.
 Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Ajebas mecum: memini bene: sed meliori
 Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. Vin' tu
 Curtis Judæis oppedere? nulla mihi, inquam,
 Religio est. At mi: sum paulo infirmior, unus
 Multorum: ignoscas: alias loquar. Hancine solem
 Tam nigrum surrexe mihi? fugit improbus, ac me
 Sub cultro linquit. Casu venit obvius illi
 Adversarius: & Quo tu tarpissime? magno
 Inclamat voce, & Licet antestari? ego vero
 Oppono auriculam. Rapit in jus: clamor utrimque,
 Undique concursus. Sic me servavit Apollo.

SATYRA X.

NEmpe incompósito dixi pede currere versus
 Lucili. Quis tam Lucili fautor inepte est,
 Ut non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
 Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
 Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque cetera:
 nam sic
 Et laberi mimos; ut pulchra poemata, miser.
 Ergo non satis est risu diducere risum
 Auditoris: & est quædam læta hic quoque virtus.
 Est

Est brevirate opus, ut currat sententia, neu se
 Impediat verbis, lassas onerantibus aureis:
 Et sermone opus est modo tristi, sepe jocosus,
 Defendente vicem modo rhetoris, atque poetas
 Interdum urbani parcentis viribus, atque
 Extenuantis eas consulto. Ridiculum acri
 Fortius, & melius magnas plerumque secat res.
 Illi, scripta quibus Comœdia prisca vitis est,
 Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pulcher
 Hermogenes unquam legit, neque simius iste,
 Nil præter Calvum, & doctus canitare Catallum.
 At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
 Miscuit. O seri studiorum! quine puteris
 Difficile, & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit? at sermo lingua continuis utraque
 Suavior, ut Chio nota si commissa Falerni est:
 Cum versus facias: teipsum percontor, an & cum
 Dura tibi peragenda rei sit causa Perilli?
 Scilicet oblitus patriæque, patriisque Latini,
 Cum Pedius causas exsudet Publicola, atque
 Corvinus, patriis intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis?
 Atqui ego cum Græcos facerem, natus mare citra,
 Versiculos; vetuit me tali voce Quirinus
 Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
 In silvam non ligna feras insanis, ac si
 Magnas Græcorum malis implere catervas.
 Turgidus Alpinus, jugulat dum Memmona, dumque
 Disingit Rheni luteum caput; hæc ego ludo,
 Quæ neque in æde sonent, certanti: iudice Tarpa,
 Nec redeant iterum, atque iterum spectanda theatris.
 Arguta meretrice partes, Davoque Chremeta
 Eludente senem, comis garrere libellos
 Unus vivorum, Fundani? Pollio regum
 Facta canit, pede ter percusso: sorte epos acer,
 Ut nemo, Varius ducit; molle, atque facetum
 Virgilio aduerunt gaudentes rare Camœnar.
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possent,
 Inventore minor; neque ego illi detrahere ausim
 Herentem capiti multa cum laude coronam.
 At dixi, fluere hunc Jutulentum, sepe ferentem

Plura quidem tollenda relinquendis. Age, quæso,
 Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
 Nil comistragici mutat Lucilius Acci?
 Non ridet versus Enni gravitate minores?
 Cura de se loquitur, non ut majore reprehens.
 Quid vetat & nosmet Lucili scripta legentis,
 Quærete, num illius, num retum dura negarit
 Versiculos natura magis factos, & eunteis
 Mollius, ac si quis, pedibus quid claudere senis
 (Hoc tantum) contentus, amet scripsisse ducentos
 Ante cibum versus, totidem conatus? Etrusci
 Quale fuit Cassii, rapido ferventius anni
 Ingenium: capsis quem fama est esse, librisque
 Ambustum propriis. Fuerit Lucilius, inquam,
 Comis, & urbanus, facti limatior idem,
 Quam rudis, & Græcis intacti carminis auctor,
 Quamque poetarum seniorum turba: sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum,
 Detereret sibi multa: recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur: & in versu faciendo
 Sæpe caput scaberet, vivos & roderet unguis.
 Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint
 Scripturus: neque, te ut miretur turba, labores,
 Contentus paucis lectoribus. An tua cernens
 Vilibus in ludis dictari carmina malis?
 Non ego: nã satis est equitè mihi placere: ut audax,
 Contemptis aliis, explosa Arbascula dixit.
 Men' moveat, cimex, Pantilius, aut cruciet, quod
 Velliet absentem Demetrius? aut quod ineptus
 Fannius Hermogenis lædat conviva Tigelli?
 Plotius, & Varius, Mæcenas, Virgiliusque,
 Valgius, & probet hæc Octavius, optimus atque
 Fuscus: & hæc urinam Viscorum laudet uterque:
 Ambiti ne relegata, te dicere possim
 Pollis: te, Messala, tuo cum fratre: simulque
 Vos Bibule, & Servi: simul his te, candide Furni:
 Complureis alios, doctos ego quos, & in eos
 Prudens prætereo; quibus hæc, sunt qualiacunque,
 Arridere velim: doliturus, si placeant spe
 Deterius nostra. Demetri, teque, Tigelli,
 Discipulorum inter jubeo plorare cathedras.
 I puer, atque meo citus hæc subscribe libello.

157.

Q. HORATII
FLACCI
SATYRARUM
LIBER II.

SATYRA I.

Sunt quibus in Satyra videar nimis acer, & ultra
Legem tendere opus: sine nervis altera, quidquid
Composui, pars esse putat, simileisque meoram
Mille die versus deduci posse: Trebati,
Quid faciam, prescribe. Quiescas: ne faciam, inquis,
Omnino versus? ajo: peream male, si non
Optimum erat: veram nequeo dormire. Ter uncti
Transanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
Iniguumque mero sub noctem corpus habento.
Aut, si tantus amor scribendi te capit, aude
Caesaris invicti res dicere, multa laboram
Praemia laturus. Cupidum, pater optime, vires
Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereunteis cuspide Gallos,
Aut labentis equo describit vulnere Parthi.
Attamen & justum poteris, & scribere satrem,
Scipiadam ut sapiens Lucilius. Haud mihi deero,
Cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem:
Cui male si palpare, recalcitrat undique tutus.
Quanto rectius hoc, quam tristi ledere versu
Pantolabum scurram, Nomentanumve nepotem?
Cum sibi quisque timet, quamquam est intactus, &
odit.

Quid faciam? saltat Milonius, ut semel isto
Accessit fervor capiti, numerusque lucernis.
Castor gaudet equis: ovo prognatus eodem,
Pugnis. Quot capitum vivunt, totidem studiorum
Mil-

Millia. Me pedibus delectat claudere verba
 Lucili ritu nostrum melioris utroque.
 Ille velut fidis arcana sodalibus olim
 Credebat libris; neque, si male cesserat, usquam
 Decurrens alio, neque si bene: quo fit, ut omnis
 Votiva pateat veluti descripta tabella,
 Vitafenis. Sequor hunc, Lucanus, an Appulus, anceps:
 Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
 Missus ad hoc, pulsus (verus est ut fama) Sabellis,
 Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis;
 Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
 Incuteret violenta. Sed hic stilus haud peter nitto
 Quęquam animantem, & me veluti custodiet ensis
 Vagina tectus: quem cur distingere coner,
 Tutus ab infestis latronibus? o pater, & rex
 Jupiter, ut pereat positum rubigine telum,
 Ne quisquam noceat cupido mihi pacis! At ille,
 Qui me commorit (melius non tangere, clamo)
 Flebit, & insignis tota cantabitur urbe.
 Cervius iratus leges minitatur, & urnam;
 Canidia Albuci, quibus est inimica, venenum;
 Grande malum Turius, si quid se iudice certes.
 Ut, quo quisque valet, suspectos terreat; utque
 Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
 Dente lupo, cornu taurus petit; unde, nisi intus
 Monstratum? Scire vitacem crede nepoti
 Matrem; nil faciet sceleris pia dextera: Mirum!
 Ut neque calce lupo quemquam, neque dente
 petit bōs:

Sed mala tolet animum vitato melle cicuta.
 Ne longum faciam: seu me tranquilla senectus
 Expectat, seu mors atris circumvolat alis;
 Dives, inops, Romę, seu fors ita iusserit, exul,
 Quisquis erit vitę, scribam, color. O puer, ut sis
 Vitalis metuo, & majorum ne quis amicus
 Frigore te feriat. Quid? cum est Lucilius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina morem,
 Detrahere & pellam, nitidus qua quisque per ora
 Cederet, intorsam turpis; num Lelius, & qui
 Duxit ab oppressi me itum Carthagine nomen,
 Ingenio offensi? aut laeso dolacere Metello,
 Famosisque Lupo cooperio versibus? atqui

Primores populi arripuit, populumque tributim;
 Scilicet uni æquus virtuti, atque ejus amicis.
 Quin ubi se à vulgo, & scena in secreta remigrant
 Virtus Scipiadae, & mitis sapientia Laeli;
 Nugari cum illo, & discicti ludere, de nec
 Decoqueretur olus, soliti. Quidquid sum ego,
 quamvis

Infra Lucili censum, ingeniumque, tamen me
 Cetera magnis vixisse invita satebitur usque
 Invidia; & fragili quærens illidere dentem,
 Offendet solido. Nisi quid tu, doctè Trebati,
 Dissentis: equidem nihil hic diffingere possum.
 Sed tamen ut mentis caveas, ne forte negoti
 Incuriat tibi quid sanctarum inscitia legum:
 Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
 Judiciumque. Esto: si quis mala. Sed bona si quis
 Judice condiderit laudatus Casare? si quis
 Opprobriis dignum laceraverit, integer ipse?
 Solventur ritu tabulae: tu missus abibis.

SATYRA II.

QUAE virtus, & quanta, boni, sit vivere parvo,
 (Nec meus hic sermo est: sed quæ præcepit
 Ofellus

Rusticus, abnormis sapiens, crassaque Minerva)
 Discite, non inter lanceis, mensasque nitentis;
 Cum super insanis acies fulgoribus, & cum
 Acclinis falsis animus meliora recusat:
 Verum hic impræsi mecum discquirite. Cur hoc?
 Dicam, si potero. Male verum examinat cunctis
 Corruptus iudex. Leporem sectatus, equove
 Lassus ab indemito, vel (si Romana fatigat
 Militia assuetum græcari) seu pila velox,
 Molliter austerum studio fallente laborem,
 Seu te di scus agit, pete cedentem acra disco:
 Cum labor extuderit fastidia; siccus, inanis
 Speme cibum vilem: nisi Hymettia mella Faletno,
 Ne biberis diluta. Foris est promus, & atrum
 Defendens pisceis hyemat mare; cum sale panis
 Latrantem stomacham bene leniet. Unde putas, aut
 Qui partum? non in caro nidore voluptas

Summa, sed in te ipse est. Tu pulmentaria quæte,
 Sudando: pinguem vitæ, albumque, neque effrea,
 Nec scarus, aut potest peregrina iuvare lagæis.
 Vix tamen eripiam: posito pavone, velis quin
 Hec potius, quam gallina tergere palatum,
 Corruptus vanis rebus, quia veniat auro
 Rara avis, & picta pendat spectacula cauda:
 Tanquam ad rem attineat quidquam. Num vesceris
 ista,

Quam laudas, plautia? coe'te num adest honor idem?
 Carne tamen quamvis dicas nihil, hac magis illia?
 Imparibus formis deceptum te patet: esto.
 Unde datum sentis? lupus hic, Tiberinus, an alto
 Captus hiet? ponte isne inter jactatus, an amnis
 Ostia sub Tusci? laudas, insane, trilibrem
 Mullum; in singula quem minuas pulmenta neces-
 se est.

Ducit te species, video. Quo pertinet ergo
 Proceros edisse lupos? quia scilicet illis
 Majorem natura modum dedit, his breve pondus,
 Jejuna raro stomachus vulgaria tenuit.
 Porroctum magno magnum spectare catino
 Vellem, ait Ha. pyiis gula digna rapacibus. At vos.
 Præsentis, Austri, coquite horum obscuria. Quam-
 quam

Putet aper, rhombusque recens, mala copia quando
 Aegrum sollicitat stomachum; cum rapula plenus,
 Atque acidas mavult in alas. Necdum omnis abacta
 Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis,
 Nigrisque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
 Galloni præconis erat acipensere mensa
 Infamis. Quid? tum rhombes minus æquora alebant?
 Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;
 Donec vos auctor docuit pratorius. Ergo
 Si quis nunc mergos suaveis eduxerit assos,
 Parebit pravi docilis Romana juvenus.
 Sordidas à tenui victu distabit, Osello
 Jrdice. Nam frustra vitium vitaveris, illud,
 Si te alio pravus detorseris. Avidicentis,
 Cui crinis ex vero ductum cognomen adaret.
 Quinquenneis oleis est, & silvestria comas
 Ac, nisi mutatum, parcat defundere vinum; &

Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
 Ille reposita, nataleis, aliove dierum
 Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri
 Caulibus instillat, veteris non parvus acetii.
 Quali igitur victu sapiens utetur, & horum
 Utrum imitabitur? hac erget lupus, hac canis, ajunt.
 Mundus erit, qua non offendat fordibus, atque
 In neutram partem cultus miser. Hic neque servis,
 Albuci senis exemplo, dum munia didit,
 Sævus erit; nec sic, ut simplex Nævius, unctam
 Convivis præbebit aquam: vitium hoc quoque mag-
 num.

Accipe nunc, victus tenuis que quantaque secum
 Afferat. In primis valeas bene: nam varix res
 Ut noceant homini, credas, memor illius escæ,
 Quæ simplex olim tibi federit. At simul a sis
 Miscueris elixa, simul conchyliæ turdis;
 Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
 Lenta feret pituita. Vides, ut pallidus omnis
 Cœna desurgat dubia? Quin corpus onustum
 Hesternis vitis animum quoque prægravat una,
 Atque affigit humo divinæ particulam auræ.
 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam;
 Sive diem festum rediens advexerit annus,
 Seu recreare volet tenuatum corpus: ubique
 Accedent anni, tractari mollius ætas
 Imbecilla volet. Tibi quidnam accedet ad istam,
 Quam puer, & validus præsumis, mollitiem? seu
 Dura valetudo incidet, seu tarda senectus.
 Rancidum aprum antiqui laudabant; non quia nasus
 Illis nullus erat; sed, credo, hac mente, quod hospes
 Tardius adveniens, vitiatum commecius, quam
 Integram edax dominus consumeret. Hos utinam
 inter

Heroes natam tellus me prima tulisset.
 Das aliquid famæ, quæ carmine gratior autem
 Occupet humanam? grandes rhombi, patinæque
 Grande ferunt una cum damno dedecus. Adde
 Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum; cum deerit egenti

As, Inquei pretium. Jure, inquit, Thrausius istis
 Jurgatur verbis; ego vectigalia magna,
 Divitias habeo tribus amplas regibus. Ergo,
 Quid sperat, nec est melius quo insumere possis?
 Cur eget indignus quisquam te divite? quare
 Tempora ruunt antiqua Deum? cur, improbe, cara
 Nec aliquid patriæ tanto emetis æcervo?
 Unum nimirum tibi scete semper erunt res:
 O magnus pestis hæc inimicis tuus! uterne
 Ad casus dubios fides tibi certius? hic, qui
 Pluribus assuerit mentem, corpusque superbum;
 An qui contentus parvo, metuensque futuri,
 In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
 Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofel-
 lum

Ingris opibus novi non latius usum
 Quam nunc accisis. Videas metato in agello
 Cum pecore, & gnatis fortem mercede colenum,
 Non ego, narrantem, temere edi luce profecta
 Quidquam, præter olus fumosæ cum pede perna.
 Ac mihi seu longum post tempus venerat hos-
 pes,

Sive operum vacuo gratus conviva per iumbrem
 Vicinus: bene erat, non piscibus urbe petitis,
 Sed pullo, atque hædo: tum pensilis uva secundas,
 Et nux ornabat mensas, cum duplice sicu.
 Post hoc ludus erat cupa potare magistræ.
 Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractæ seris frontis.
 Scæviam, atque novos moveat fortuna tumultus;
 Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius,
 aut vos

O pueri, nituistis, ut huc novus incolæ venit?
 Nam propriæ telluris herum natura, neque illum,
 Nec me, nec quemquam statuit. Nos expulit ille:
 Illum aut nequities, aut vafri insectia juris,
 Postremum expellet certe vivacior heres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
 Dicitur erat: nulli proprius; sed cedit in usum
 Nunc mihi, nunc alii. Quo circa vivite fortes,
 Fortiaque adversus opponite pectora rebus.

SATIRA III.

Si raro scribes, ut toto non quater anno
Membranam possis, scriptorum quæque rete-
xeris,

Iratus tibi, quod vini, somnique benignus
Nil dignum sermone canas: Quid fiet? at ipsis
Saturnalibus huc fugisti sobrius: ergo
Dic aliquid dignum promissis. Incipe: nil est.
Culpantur frustra calami, immeritusque laborat
Iratis natus paties Dis, atque poetis.
Atqui vultus erat multa, & præclara minantis,
Si vacuum tepide cepisset villula lecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
Eupolin Archileco? comites edacere tantos?
Invidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere, miser. Vitanda est improba Siren
Deiçia, aut quidquid vita meliore parasti,
Ponendum æquo animo. Di te, Damasippe, Deæque
Verum ob consilium donent tonsore. Sed unde
Tam bene me nosti? postquã omnis res mea Janum
Ad medium fracta est; aliena negotia curo,
Excussis propriis. Olim nam quærere amabam,
Quo vaser ille pedes lavisset Sisyphus ære;
Quid scultam in fabre, quid fuscum durius esset:
Callidus huic signo ponebam millia centum:
Hortas, egregiasque domos mercarier unus
Cum lucro noram: unde frequentia Mercuriale
Imposuere mihi cognomen compita. Novis
Et morbi miror purgatum te illius. Atqui
Emovit veterem mire novus; ut solet, in cor
Trajecto lateris miseri, capitivæ dolore:
Ut lethargicus hic cum sit pugil, & medicum urget.
Dum ne quid simile huic, esto ut lubet. O bone, ne te
Frustrere: insanis & tu, stultique prope omnes,
Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
Descripsi docilis præcepta hæc, tempore quo me
Solatus jussit sapientem pascere barbam,
Atque a Fabricio non tristem ponte reveri.
Nam, male te gesta, cum vellem mittere operi:
Me capite in flumen; dexter stetit, & Cave fax:
Te quidquã indignũ: pudor, inquit te malus angit

Insanos qui inter verere insanus haberi.

Primum nam inquirâ, quid sit furere: hoc si erit in te
Solo; nil verbi, percas quin fortiter, addam.

Quem mala stultitia, & quemcumque inscitia veri
Cæcum agit, insanum Chryssippi porticus, & grex
Autumat. Hæc populus, hæc magnos formula reges,

Excepto sapiente, tenet. Nunc accipe quare
Despiciant omnes, æque ac tu, qui tibi nomen

Insano posuere. Velut silvis, ubi passim

Palanteis error certo de tramite pellit,

Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit: unus utrique

Error, sed variis illudit partibus: hoc te

Credè modo insanum; nihilo ut sapientior ille,

Qui te deridet, candam trahat. Est genus unum

Sultitæ, nihilum metuenda timentis; ut igneis,

Ut rapès, fluviosque in campo obitare queratur:

Alterum & huic variam, & nihilo sapientius, igneis

Per medios, fluviosque ruentis. Clamet amica

Mater, honesta soror, cum cognatis pater, uxor,

Hæc fossa est ingens, hæc rupes maxima; serva:

Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,

Cum Iliam edormit, Catiensis mille ducentis,

Mater, te appello, clamantibus. Huic ego vulgus

Errori similem cunctam insanire docebo.

Insanit veteres statuas Damassippus emend: :

Integer est mentis Damasippi creditor? esto:

Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam:

Tunc insanus eris, si acceptis? an magis excors

Rejecta præda, quam præsens Mercurius fecit?

Scribe decem a Nerio: non est satis: adde Ciente

Nodosi tabulas centum, mille adde catenas:

Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.

Cum rapies in jura malis ridentem alienis:

Flet aper, modo avis, modo saxum, &, cum volet,
arbor.

Si male rem gerere, insani; contra bene sani est

Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli

Dicantis, quod tu nunquam rescribere possis.

Audire, atque togam subeo comp: nere, quisquis

Ambitione mala, aut argenti pallet amore;

Quisquis luxuria, tr: siive superstitione,

Aut alio mentis mor. o calet: huc propius me.

Dum doceo insanire omneis, vos ordine adire.
 Danda est ellebore multo pars maxima avaris:
 Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
 Heredes Straberi summam incidere sepulcro:
 Ni sic facissent, gladiatorum dare centum
 Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio
 Ati, &

Frumenti quantum meriti Africa. Sive ego prave,
 Seu recte: hoc velui: ne sis partus mihi. Credo
 Non Straberi prudentem animum vidisse. Quid ergo
 Sentit, cum summam patrim, ni insculpsit saxo
 Heredes veluit? Quae ad visum credidit ingens
 Puerperam vitium, & cavit nihil actias: ut, si
 Forte minus locuples uno quadrante periret,
 Ipse videretur sibi nequior. Omnis enim res
 Virtus, fama, decus, divina, humanaeque pulchris
 Divitiis parent: quas qui construxerit, ille
 Clauserit, fortis, iustus. Sapiensne? Etiam & rex,
 Et quidquid volet. Hoc, veluti virtute piratum,
 Speravit magnae laudi fore. Quid simile isti
 Graecus Aristippus? qui servos projicere aurum
 In media iussit Libya: quia tardius irent
 Propter omnis segnes. Uter est insanior horum?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emptas comportet in anura,
 Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ullis:
 Si scalptra, & formas non fator: nautica vela
 Aversus mercaturis: delirus, & amens
 Undique dicatur merito. Qui discrepat istis,
 Qui nummos, aurumque recondit, nescius uti
 Compositis, metuensque velut contingere sacrum?
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Projectas vigilet cum longo faste: neque illinc
 Audeat esuriens dominus contingere granum:
 Ac potius solis parcus vescatur amaris:
 Si, politis intus Chii, veterisque Falerni
 Mille cadis, nihil est, tercentum millibus, acre
 Potet acetum: age, si & stramentis incubet, unde
 Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 Blattarum, ac tinearum apulæ, putrescat in arca:
 Nimirum insanus paucis videatur; eo quod
 Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.

Filius, aut etiam hec libertus ut eibat heres,
 Dis inimice senex, custodis? ne tibi desit:
 Quamulum enim summa curtabit quisque dierum,
 Unguere si canleis oleo meliore, caputque
 Coeperis impexa foedam porrigine? quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, fatcipis, aufers
 Undique? tum? sanus? populum si credere saxis
 Inciplas, seruosve tuo quos arte paratis;
 Insanum te omnes pueri, clamentque puellæ.
 Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno
 Incolumi capite es? quid ni? neque enim hoc facis

Argis,

Nec ferro ut demens genitricem occidis Orestes.
 An tu te is eum occisa insanisse parente?
 Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
 In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
 Quin, ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes,
 Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis:
 Non Pyladem ferro violare, aususve sororem est
 Electram: tantum maledicit utrique, vocando
 Hunc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis
 Pauper Opimius argenti positi intus, & auri,
 Qui Veientanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla, vappamque profectis
 Quondam lethargo grandi est oppressus: ut heres
 Jam circum loculos, & claveis lætus, ovanque
 Curreret. Hunc medicus multum celer, atque fidelis
 Excitat hoc pacto: mensam poni jubet, atque
 Effundi faccos nummorum, accedere pluris
 Ad numerandum: hominem sic erigit. Adit & illud
 Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet heres.
 Men' vivo? Ut vivas agitur, vigila: hoc age:

Quid vis?

Deficient inopem venæ te, ni cibus, atque
 Ingens accedat stomacho fultura ruenti.
 Tu cessas? agedum, sume hoc ptisanarium orvæ.
 Quanti emptæ? parvo. Quanti ergo? octussibus. Eheu!
 Quid refert, morbo, an furtis, pereamve rapinis?
 Quisnam igitur sanus? qui non stultus. Quid avarus?
 Stultus, & insanus. Quid? si quis non sit avarus
 Continuo sanus? minime. Cur, Stoice? dicam.
 Non est cardiacus, Craterum dixisse putato,

Hic

Hic æger. Recte est igitur, surgetque negabit :
 Quod latus, aut renes morbo tentantur acuto.
 Non est perjurus, neque sordidus. Immolet æquis
 Hic porcum Laribus. Verum ambitiosus, & audax:
 Naviget Anticyram: quid enim differt balatone
 Dones quicquid habes, an nunquam utare paratis?
 Servius Oppidius Canusi duo prædia, dives
 Antiquo centu, gratis dixisse duobus
 Fertur, & hoc moriens puëris dixisse vocatis
 Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nucesque
 Ferre sinu laxo, donare, & perdere vidi;
 Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem:
 Extinui, ne vos ageret vesania discors;
 Tu Nomentanum, tu ne scelerere Cicutam.
 Quare per Divos oratus uterque Penateis,
 Tu cave ne minuas, tu ne majus facias id,
 Quod satis esse putat pater, & natura coeret.
 Præterea ne vos titillet gloria, jure
 -Jurando obstringam ambo: uter ædilis, fueritve
 Vestrum prætor, is instabilis, & sacer esto.
 In cicere, atque faba bona tu perdasque lupinis,
 Latus ut in circo spatiere, & æneus ut stes;
 Nudus agris, nudus nummis, insane, paternis?
 Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, seras tu,
 Astuta ingenium vulpes imitata leonem.
 Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
 Rex sum: nil ultra quære plebejus: & æquam
 Rem imperito. At si cui videor non justus; multo
 Dicere, quod sentit, permitto. Maxime regum,
 Di tibi dent capta classem deducere Troja.
 Ergo consulere, & mox respondere licebit?
 Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
 Patrescit, toties servatis clarus Achivis:
 Gaudeat ut populus Priami, Priamusque inhumato
 Per quem tot juvenes patrio carere sepulchro?
 Mille ovium insanus morti dedit, inclitum
 Ulysses,
 Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide gnatham
 Ante aras, spargisque mola caput, improbe, falsa;
 Rectum animi servas? quorsum insanus, quid
 enim Ajax

Cecit? cum stravit ferro pecus; abstinnit vīr
 Uxore, & gnato, mala multa precatus Attidis:
 Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulyssē.
 Verum ego, ut hærentis adverso litore navēis
 Iriperem, prudens placavi sanguine Divos.
 Nempe tuo, furiose: meo, sed non furiosus.
 Qui species alias, veri sceleri que tumultu
 Permissas, capiet, commotus habebitur: atque
 Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira.
 Ajax cum immeritos occidit, desipit, agnos:
 Tu, prudens scelus ob titulos cum admittis inaneis,
 Stas animo? & purum est, vitio tibi cum tumi-
 dum est cor?

Si quis lectica nitidam gestare amet agnam:
 Huic vestem, ut gnate, paret ancillis, paret auram:
 Rufam aut Posillum appellet, fort. que mar to
 Destinet uxorem; interdicto huic omne adimat jus
 Pretor, & ad sanos abeat tutela propinquos.
 Quid? si quis gnatam pro muta devovet agna,
 Integer est animi? ne dixeris. Ergo ubi prava
 Stultitia, heic summa est insania: qui sceleratus,
 Et furiosus erit; quem cepit vitrea fama,
 Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
 Nunc, age, luxuriam, & Nomentanum arripe
 mecum:

Vincet enim stultos ratio insanire nepotes.
 Hic simul accepit patrimoni mille talenta,
 Edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
 Unguentarius, ac Tusci turba impia vici,
 Cum scutris fartor, cum Velabro omne macellum,
 Mane domum veniant. Qui cum venere frequentes,
 Verba facit leno: Quidquid mihi, quidquid &
 horum

Cuique domi est, id crede tuum; & vel nunc pete,
 vel cras.

Accipe, quid contra juvenis responderit æquus.
 Tu nive Lucana dormis creatus, ut aprum
 Cœnem ego: tu pisceis hiberno ex æquore verris:
 Segnis ego, indignus qui tantum possideam. Aufert;
 Sume; tibi decies, tibi tantandem; tibi triplex,
 Unde uxor media currat de nocte vocata.
 Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ,

(Scilicet ut decies solidum absorberet) aceto
 Diluit insignem baccam: qui senior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen jaceretve clozcam:
 Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
 Nequitia, & nugis, pravorum & amore gemellam,
 Luscinias foliri impenso prandere coemptas:
 Quorsum abeant? sanin' creta, an carbone notati?
 Edificare casas, ploticello adiangere mures,
 Ludere par impar, equitate in arundine longa,
 Si quem delectet Carbanum; amentia verset.
 Si puerilius his ratio esse evincer amare:
 Nec quidquam differre, utrumne in pulvere trimas
 Quale prius, ludis opus, an meretricis amore
 Sollicitus pletes: quero, faciasne quod cum
 Mutans Pelemon? ponas insignia morbi,
 Fasciolas, cabital, focalia? potus ut ille
 Dicitur ex collo furtim carphille corenas,
 Postquam est impransu correptus voce magistri.
 Porrigis irato puero cum poma, recusat:
 Sume, Catelle, negat: si non des, optat. Amator
 Exclusus, qui distat? agit ubi secum, eat, an non,
 Quo rediturus erat non accessurus: & haret.
 Invisis foribus: ne nunc, cum me vocat ultro,
 Accedam? an potius mediter finire dolores?
 Exclusit; revocat: Redeam, non si obsecret: ecce
 Servus non paulo sapientior. O here, quæ res
 Nec modum habet, neque consilium, ratione,
 modeque

Tractari non vult. In amore hæc sunt mala: bellum,
 Pax rursam. Hæc si quis tempestatu prope ritu
 Mobilia, & creca fluitantia forte, laboret
 Reddere certa sibi; nihilo magis explicet, ac si
 Insanire paret certa ratione, modeque.

Quid? cum Picenis excerpens semina pomis
 Gaudes, si eumeram percussi forte, penes te es?
 Quid? cum balba feris annoio verba palato,
 Adificante casas qui sanior? adde crucem
 Stultitiæ, atque ignem gladio scrutare. Modo, in-
 quam,

Hellade percussa, Marius cum præcipitat se,
 Cerritus fuit? an commotæ crimine mentis
 Absolves hominem, & sceleris damnabis eundem,

Ex more imponens cognata vocabula rebus?
 Libertinus erat, qui circum compita siccus
 Lautis mane senex manibus currebat, & unum
 (Quid tam magnum? addens) unum me surpente
 morti,

Dis etenim facile est, orabat; sanus utrisque
 Auribus, atque oculis; mentem, nisi litigiosus
 Exciperet dominus, cum venderet. Hoc quoque
 vulgus

Chrysiippus ponit fecunda in gente Meneni.
 Jupiter, ingenreis qui das, adimisque dolores,
 Mater ait pueri mensis jam quinque cubantis,
 Frigida si puetum quartana reliquerit; illo
 Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
 In Tiberi stabit. Casus, medicusque levarit
 Aegrum ex precipiti; mater delira necabit.
 In gelida fixum ripa, febrimque reducet.
 Quone malo mentem concussa? timore Deorum.
 Hæc mihi Stertinius, sapientum octavus, amico
 Arma dedit, posthac ne compellarer inultus.
 Dixerit insanum qui me, totidem audet; atque
 Respicere ignoto discet pendentia tergo.
 Stoice, post damnum sic vendas omnia plaris:
 Qua me stultitia (queniam non est genus unum)
 Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.
 Quid? caput abscissum manibus cum portat Agave
 Coati infelicis, sibi tunc furiosa videtur?
 Stultum me fateor (siceat concedere veris)
 Atque etiam insanum: tantum hoc edisere, quo me
 Aegrotare putes animi vitio. Accipe: Primum
 Edificas; hoc est, longos imitaris, ab imo
 Ad summum totus modul. bipedalis: & idem
 Corpore majorem rides Turbanis in armis
 Spiritum, & incessum: qui ridiculas minus illo?
 An quodcumque facit Mæneas, te queque verum est
 tantum dissimilem, & tanto certare minorem?
 Absentis ranae pullis vituli pede pressis,
 Unus ubi effagit, matris denarrat, ut ingens
 Bellua cognates eliserit. Illa rog re,
 Quantane? num tantum, factus ins se, magna fuisset?
 Major dimidio. Num tantum? cum magis atque
 Se magis inflaret; non, si te superis, inquit,

Par eris. Hæc à te non multum abludivit imago.
 Adde poemata nunc; hoc est, oleum adde camino,
 Quæ si quis sanus fecit, sanus facis & tu.
 Non dico horridam rabiem Jam desine: cultum
 Majorem censu; teneas, Damasippe, tuis te.
 Mille puellarum, puerorum mille furores.
 O major tandem pareas infanc minori.

SATYRA IV.

UNde, & quo Catus? non est mihi tempus,
 aventi

Ponere signa nobis præceptis; qualia vincant
 Pythagoram, Anytique reura, doctumque Platona.
 Peccatum fateor, cum te sic tempore Levo
 Interpellari: sed des veniam bonus, or.
 Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox:
 Sive est naturæ hæc, sive artis, mirus utroque.
 Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem:
 Utpote res tenucis, tenui sermone peractas.
 Ede hominis nomen: simul an Romanus, an hospes.
 Ipsa memor præcepta canam: celabitur auctor.
 Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
 Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis,
 Ponere: namque marem coh' bent taliosa vitellum:
 Caule suburbano, qui siccis crevit in agris
 Dulcior: irriguo nihil est elutius orto.
 Si vespertinus subito te oppresserit hospes:
 Ne gallinæ malum responset dura p' lato,
 Doctus eris vivam musto mercare Falerno:
 Hæc teneram faciet. Præsentibus optima fungis
 Natura est: aliis male creditur. Ille salubreis
 Aestates peraget, qui nigris prandia moris
 Finiet, ante gravem quæ legerit arbore solem.
 Ausidius forti miscbat mella Falerno,
 Mendose: quoniam vacuis committere venis
 Nil nisi lene decet. Leni præcordia mulso
 Prolueris melius. Si dura morabitur alvus:
 Mitulus, & viles pellect obstantia conchæ,
 Et lapathi brevis herba; sed albo non sine Coe.
 Lubrica nascentes implent conchyliæ luanæ,
 Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
 Murice Bajano melior Lucrina peloris

Ostrea Circæis. Miseno oriuntur echini;
 Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
 Nec sibi cœnarum quivis temere arroget artem,
 Non prius exacta tenui ratio e saporum.
 Nec satis est cara pisceis avocare mensa,
 Ignarum quibus est jus aptius, & quibus assis
 Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
 Umber, & iligna nutritus glande, rotundas
 Curvet aper lanceis carnem vitantis inertem:
 Nam Laurens malus est, ulvis, & arundine pinguis.
 Vineæ submittit capreas non semper eduleis.
 Facunda leporis sapiens sectabitur armos.
 Piscibus, atque avibus, quæ natura, & foret ætas,
 Ante meum nulli patuit quesita palatum.
 Sunt quorum ingenium nova tantum crustula
 promit.

Nequaquam satis in re una consumere curam:
 Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboreta
 Quasi perfundat pisceis securus olivo.
 Massica si celo supponas vina serenos
 Nocturna, si quid crassi est regnabitur aura,
 Et decedet odor nervis inimicus: at illa
 Integrum perdunt lino vitata saporem.
 Surrentina vafer, qui miscet fœce Faleria
 Vina, columbino limum bene colligit ovo:
 Quatenus ima peti volvens aliena vitellus.
 Tostis marcentem squillis recreabis, & Afra
 Potorem cochlea; nam lactuca innatat acri
 Host vinum stomacho, perna magis, ac magis hillis
 Flagitat in morsus refici: quin omnia mavult,
 Quæcumque immundis fervent adlata popinis.
 Est operæ pretium duplicis prænoscere juris
 Nataram. Simplex è dulci constat olivo.
 At pingui miscere mero, muriaque decebit,
 Non alia, quam qua Byzantia putuit orca:
 Hoc ubi confusum sectis inferbit herbis,
 Corvicioque croco sparsum lletit: insuper addes
 Pressa Venefræ quod bacca remittit olivæ.
 Picenis cedunt pomis Tiburtia succos
 Nam facie præstant. Venucula convenit ollis:
 Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
 Hæc ego cum malis, ego excem primus & allee

Primus & invenior piper album cum sale nigro
 Incretum puris circumposuisse catillis.
 Immane est vitium, dare millia terna macello,
 Angustoque vagos piscis urgere catino.
 Magna movet stomacho fastidia; seu puer unctis
 Tractavi calicem manibus, dum furta ligurit:
 Sive gravis veteri crateræ limus adhaesit.
 Vilibus in scopis, in mippis, in scobe, quantus
 Constitit sumptus? neglectis; flagitium ingens.
 Teu lapides varios insulenta radere palma,
 Et Tyrias dare circum illota toralia vesteis;
 Oblivam, quanto curam, sumptumque minorem
 Hæc habeant, tanto reprehendi iustis illis,
 Quæ nisi divitibus nequeant contingere mensis?
 Docte Cati, per amicitiam. Divosque rogatus,
 Ducere me auditum, perges quocumque, memento.
 Nam quamvis referas memari mihi pectore cuncta;
 Non tamen interpretes tantundem javeris. Adde
 Vultum, habitumque hominis: quem tu vidisse
 beatus

Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
 Non mediocris inest, senteis ut adire remotos,
 Atque haurite quam vitam præcepta beate.

SATYRA V.

HOC quoque, Tiresia, præter narrata, perenti
 Responde: quibus amissas reparare queam res
 Artes, atque modis. Quid vides? jampe dolose
 Non satis est Itæcam revehi, patriosque Penateis
 Aspiceret? O nulli quidquam mentite, vides, ut
 Nudus, inoptique domum redeam te vate: neque illic
 Aut apotheca proci intacta est, aut pecus. Atqui
 Et genus, & virtus, nisi cum re, vilior alga est.
 Quando pauperiem missis ambagibus horres,
 Accipe, qua ratione queas ditescere. Tardus,
 Sive aliud primum dabitur tibi: devolet illuc,
 Res ubi magna nitet de mino sene. Dulcia poma,
 Et quoscumque feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gullet venerabilior Lare dives:
 Qui quamvis perjurus erit, sine gente, creentus
 Sanguine fratre tuo, fugitivus: ne tamen illi

Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Une regam spurco Damae latus? haud ita Trojae
 Me gessi, certans semper melioribus. Ergo
 pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo;
 Et quondam majora tuli. Tu protinus, nude
 Divitias, arisque tuam, dic, augur, acervos.
 Dixi equidem, & dico: captes astutus ubique
 Testamenta senum: neu, si vaser unus, & alter
 Insidiatorem praerose fugerit hame,
 Aut spem deponas, aut artem illusus emittas.
 Magna, minorve foro si res certabitur olim;
 Vivet uter lecuples sine gnatis, improbus, ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
 Defensor: fama civem, causaque priorem
 Spe: domi si gnatus erit, fecundave conjux.
 Quinte, puta, aut Publi (gaudent praenomine
 molles

Auricula) tibi me virtus tua fecit amicum:
 Jus anceps novi: causas defendere possum:
 Eripiet quisvis oculos citius mihi, quam te
 Contentum esse nuce pauperet. Haec mea cura est:
 Ne quid tu perdas, neu sis jocus. Ue dumum, atque
 Pelliculam curare jube: si cognitor ipse:
 Persta, atque obdura: seu rubra canicula findet
 Infantis staturas: seu pingui tentus othaso
 Furtus hybernas cana nive conspuet Alpeis.
 Nonne vides (aliquis cubito stantem prope tangens
 Inquiet) ut patieas, ut amicis aptus, ut acer?
 Plures adnabunt thanni, & cetaria crescent.
 Si cui praeterea validus male filius in re
 Praeclara sublatus aletur, ne manifestum
 Celibis obsequium nudet te leniter in spem
 Adrepe officiosus, ut & scribare secundus
 Heres: &, si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias: perraro haec alea fallit.
 Qui testamentum tradet tibi cumque legendum,
 Abnuere, & tabulas a te remove memento:
 Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 Cera velit versu: solus, multisne coheres,
 Veloci percurrere oculo. Plerumque recessus
 Scriba ex quinque viro corvum deludet hiantem,
 Captatorque dabit risus Nafica Corano.

Num furis? an prudens ludifine, obscura canendo?
 O Laeriade, quidquid dicam, aut erit, aut non:
 Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
 Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.
 Tempore quo juvenis Partis horrendus, ab alto
 Demissum genus Aenea, tellure, marique
 Magnus erat: fori rubet proccera Cerano
 Filia Natica, metuentis reddere solam.
 Tum gener hoc faciet: tabuias focero dabit, atque
 Ut legat, orabit: multum Natica negatas
 Accipiet tandem, & tacitus leget: invenietque
 Nil sibi legatum, praeter plorare, suisque.
 Illud ad haec jubeo: mulier si forte dolose,
 Libertasve senem delirum temperet; illis
 Accedas socias: laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius, ipsum
 Expugnare caput. Scribet mala carmina vecors?
 Laudato. Scortator erit? cave te roget: ultro
 Penelopam facilis potiori uade. Putasne,
 Perduci poterit tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 Venit enim (ind gnum) donandi parca juvenis,
 Nec tantus veneris, quantum studiosa culinæ.
 Sic tibi Penelope frugi est: que, si semel uao
 De sene gustarit, tecum partita luellum,
 Ut canis à corio nunquam absterrelitar uncto.
 Me sene quod dicam, factum est. Anus improba
 Thebis

Ex testamento sic est elata: cadaver
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres:
 Scilicet, elabi si peisset mortua; credo,
 Quod nimium insisterat viventi. Cautus adito:
 Nea desis opera, neve immoderatus abundes.
 Difficilem, & morosum offendes garrulus ultro.
 Non etiam fiteas. Davus sis comicus; atque
 Stes capite obliquo, multam similis metuenti.
 Obsequio grassare: mone, si increbuit aura;
 Cautus uti velet earam caput, extrahe turba
 Oppositis humeris; autem substringe loquaci.
 Importunus amat laudari? donec ohe jam!
 Ad caelum manibus sublatis dixerit, urge; &
 Crescentem tumidis infra sermonibus utrem.

Cum te servitio longo, cunctaque levaris
 Et certum vigilans, quartæ esto partis Ulysses,
 Audieris, heres: ergo nunc Dama sodalis
 Nusquam est? unde mihi tam fortem, tamque fidèle?
 Sparge subinde: & si paulum potes, illacrymare: est
 Gaudia prodentem vultum celare. Sepulchrum
 Permissum arbitrio, sine sordibus exstrue. Fumus
 Egregie factum laudet vicinia. Si quis
 Forte coheredum senior male tussiet; huic tu
 Dic, ex parte tua seu fundi, sive domus sit
 Emptor, gaudentem nummo te addicere. Sed me
 Imperiosa trahit Proserpina. Vive, valeque.

SATYRA VI.

HOC erat in votis: modus agri non ita magnus,
 Hortus ubi? & recto vicinus jugis aquæ fons
 Et paulum silvæ super his foret. Auctius, atque
 Di melius fecere. Bene est; nihil amplius oro.
 Maja nate, nisi ut propria hæc mihi munera saxis.
 Si neque majorem feci ratione mala rem,
 Nec sum facturus vitio culpave minorem:
 Si veneror stultus nihil horum, o si angulus ille
 Proximus accedat, qui nunc deformat agellum!
 O si urnam argenti fors quæ mihi monstret! ut illi,
 Thesaurò invento qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
 Hercule: si, quod adest, gratum juvat hæc prece
 te oro,

Pingue pecus domino facias, & cetera præter
 Ingenium; utque soles, custos mihi maximus ad sis.
 Ergo ubi me in monteis, & in arcem ex urbe removi,
 Quid prius illustrem Satyris, Musaque pedestri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auster,
 Autumnusque gravis, Libitinæ quæstus acerbus.
 Matutine pater, seu Jane libentius audis,
 Unde homines operum primos, vitæque labores
 Instituunt, (sic Dis placitum) tu carminis esto
 Principium: Romam sponsorem me rapis: eja,
 Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
 Sive Aquilo radit terras, seu bruma nivalem
 Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.

Postmodo, quod mi obſit, clare, certumque locuto,
Luctandum in turba, & facienda injuria tardis.

Quid tibi vis, infane, & quam rem agis? improbus
urget

Iratis precibus. Tu pulses omne, quod obſtat,

Ad Mæcenatem memori ſi mente recurras.

Hoc juvat, & melli eſt, non mentiar. At ſimul atras

Ventum eſt Eſquilias, aliena negotia centum

Per caput, & circa ſaliunt latus. Ante ſecundam

Rofcius orabat ſibi adeſſes ad Puteal cras.

De re communi ſcribæ magna, atque nova te

Orabant hodie meminiffe, Quinte, reverti.

Imprimat his cura Mæcenas ſigna tabellis.

Dixeris, experiar: ſi vis, potes, addit, & iſtat.

Septimus octavo propior jam fuerit annus,

Ex quo Mæcenas me cepit habere ſuorum

In numero: dumtaxat ad hoc, quem tollere rheda

Vellet, iter faciens: & cui concedere nugas

Hoc genus, hora, quota eſt? Threx eſt Gallina Syro
par:

Matutina parum cautos jam frigora mordent:

Et, quæ rimofa bene deponuntur in aure.

Per totum hoc tempus ſubjectior in diem, & horam

Invidiæ noſter. Ludos ſpectaverit una,

Luſerit in campo: Fortunæ filius, omnes.

Frigidus à Roſtris manat per compita rumor:

Quicumque obuius eſt, me conſulit, O bone
(nam te

Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)

Numquid de Dacis audiſti? nihil equidem. Ut tu

Semper eris deriſor! at omnes Di exagitent me,

Si quidquam. Quid? militibus promiſſa Triquetra

Predia Caſar, an eſt Itala tellure daturus?

Jurantem me ſcire nihil miratur, ut unum

ſcilicet egregii mortalem, alique ſilenti.

Perditur hæc inter miſero lux, non ſiue votis,

O rus, quando ego te aſpiciam? quandoque licebit

Nunc veterum libris, nunc ſomno, & inertibus horis

Ducere ſollicitæ jucunda obliuia vitæ?

O quando faba Pythagoræ cognata, ſimulque

Unctæ ſatis pingui ponentur aluſcula ſardo?

O noctes, cenæque Deum! quibus ipſe, meique

Ante latem proprium vescor, vernasque procaces
 Pasco libatis dapibus: cum, ut cuique libido est,
 Siccat iniqualeis calices conviva, solutus
 Legibus in anis: seu quis capit acria fortis
 Pocula, seu modicis uvescit latius. Ergo
 Sermo oritur, non de villis, domibusve alienis,
 Nec male necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
 Pertinet, & nescire malum est, agitarum, Utrumne
 Divitiis homines, an sint virtute beati:
 Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos:
 Et quæ sit natura boni, summunque quid ejus.
 Cervius hæc inter vicinus garrit anileis
 Ex re fabellas: nam si quis laudat Arelli
 Sollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
 Rusticus urbanum matrem mus paupere fertur
 Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum:
 Asper, & attentus questitis: ut tamen arcum
 Solveret hospitii animum: quid multa? neque ille
 Sepositi ciceris, nec longæ invidit avenæ:
 Aridum & ore ferens acinum, semesaque lardi
 Frustra dedit, cupiens varia fastidia cœna
 Vincere, tangentis male singula dente superbo:
 Cum pater ipse domus palca porrectus in horna
 Effet odor, loliumque, dapis meliora relinquens.
 Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit
 amice,

Prærupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vis tu homines urbanæque feris præponere silvis?
 Carpe viam (mibi crede) comes: terrestria quando
 Mortaleis animas vivunt sortita, neque ulla est
 Aut magno, aut parvo lethi fuga. Quo bene, circa,
 Dum licet, in rebus jucandis vive beatus:
 Vive memor, quam sis ævi brevis. Hæc ubi dicta
 Agrestem pepulere; domo levis exsili: inde
 Ambo propositum peragunt iter, utbis aventes
 Mœnia nocturni subrepere. Jamque tenebat
 Nox medium cæli spatium, cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
 Tineta super lectos canderet vestis eburnos;
 Multaque de magna, superessent fercula cœna,
 Quæ procul exstructis inerant hesternæ canistris.
 Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit

Agrestem; velati succinctus curſitat hoſpes,
 Continuatque dapes: necnon verniliter iſtis
 Fungitur officiis, prælibans omne quod affert.
 Ille cubans gaudet mutata ſorte, bonisque
 Regut agit lætium convivam; cum ſubito ingens
 Valvarum ſtrepitus lectis excuſſit utrumque.
 Currere per totum pavidi conclave; magisque
 Exanimis trepidare; ſimul domus alta Meloſiſ
 Perſonuit canibus. Tum ruſticus: Hand mihi vita
 Eſt opus hac, ait, & valeas: me ſilva, cavuſque
 Tutus ab inſidiis tenui ſolavitur ervo.

SATIRA VII.

Jamdudum auſculto, & cupiens tibi dicere ſervus
 Paucis, reformido Davuſne? Ita, Davus, amicum
 Mancipium domino, & frugi: quod ſi fatiſ, hoc eſt,
 Ut vitale putes. Age, libertate Decembri,
 (Quando ita majores voluerunt) utere: narra:
 Pars hominum vitiis gaudet conſtanter, & urget
 Propositum; pars multa natat, modo recta capellens,
 Interdum pravis obnoxia. Sæpe notatus
 Cum tribus annellis, modo læva Priſcus inani
 Viſit inæqualis, clavam ut mutaret in horas:
 A diſibus ex magnis ſubito ſe cenderet, unde
 Mundior exiret vix libertinus honeſte:
 Jam mæchus Romæ, jam mallet doctus Athenis
 Vivere: Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis.
 Scurra Volaneriſ, poſtquam illi juſta cœnagra
 Contudit articulos, qui proſe telleret, atque
 Mitteret in præimum talos, mercede diurna
 Conductum pavit: quanto conſtantior idem
 In vitiis, tanto levius miſer, ac prior ille,
 Qui jam contento, jam laxo ſone laborat.
 Non dices hodie: quorſum hæc tam putida tendant;
 Furciſer? ad te, inquam. Quo pacto, peſſime? laudas
 Fortunam, & mores antiquæ plebis; & idem,
 Si quis ad illa Deus ſubito te agat, uſque recuſes:
 Aut quia non ſentis, quod clamas, rectius eſſe;
 Aut quia non firmus rectum defendis, & hæres,
 Necquicquam cerno cupiens evellere plantam.
 Romæ ruſ optas: abſentem ruſticus urbem

Tollis ad astra levis. Si nusquam es forte vocatus.
 Ad cornam, laudas securum olus, ac, velut usquam
 Vincetus eas, ita te felicem dicis, amasque,
 Quod nusquam tibi sit potandum. Jusserit ad se
 Mæcenæ serum sub lumina prima venire
 Convivam: Nemon' oleam fert ocins? ecquis
 Audit? cum magno blateras clamore, fugisque,
 Milvius, & scurræ, tibi non referenda precati,
 Discedunt. Etenim fateor me, dixerit ille,
 Duci ventre levem: nasum nidore supinor:
 Imbecillus, iners, si quid vis, idde, popino.
 Tu, cumis quod ego, & fortassis nequior, ultro
 In-ecere, velut melior? verbisque decoris
 Obyovas vitium? quid, si me stultior ipso
 Quingentis empto drachmis deprendaris? aufer
 Me vultu terrere: manum, stomachumque teneto,
 Dum, quæ Crispini docuit me janitor, edo.
 Te conjux aliena capit, meretricula Davum:
 Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
 Natura incendit; sub clara nuda lucerna
 Quæcumque excepit turgentis verbera caudæ,
 Clinibus aut agitavit equum lasciva supinum,
 Dimittit neque famosum, neque sollicitam, ne
 Ditor, aut formæ melioris mejat eodem.
 Tu, cum projectis insignibus annulo equestri,
 Romanoque habitu, prodix ex iudice Dama
 Turpis, odoratum caput obscurante lacerna;
 Non es, quod simulas? metuens induceris, atque
 Altercante libidinibus tremis ossa pav: re.
 Quid refert, uri virgis, ferroque necari?
 Auctoratus eas; an turpi clausus in arca,
 Quo te demisit peccati conscia herilis,
 Contractum genibus tangas caput? estne marito
 Maionæ peccantis in ambos iusta potestas?
 In corruptotem vel iustior. Illa tamen se
 Non habitu, mutarve loco, peccatve superne,
 Cum te formidet mulier, neque credat amanti.
 Ibis, sub furcam prudens, dominoque furenti
 Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore
 famam.

Evasti? credo metues, doctusque cavebis:

Quæres, quando iterum paveas, iterumque perire

Possis: O toties servus! quæ bellua ruptis
 Cum semel exaruit, reddit se parva cætenis?
 Non sum mœchus, ais. Neque ego, hercule, fur,
 ubi vasa

Prætereo sapiens argentea. Tolle periculum,
 Jam vaga præsiliet frænis natura rem: tis.
 Tunc mihi dominus, retum imperiis, hominumque
 Tot, tantisque minor? quem ter vindicta quaterque
 Impedita haud inquam, misera formidine priver?
 Adde saper, dictis quod non levius valeat: nam
 Sive vicarius est, qui servo parer, uti mos
 Vellat ait, seu conservus: tibi quid sum ego? nempe
 Tu, mihi qui impetitas, aliis servis miser; atque
 Duceris, ut nervis alienis mobile sienum.
 Quinam igitur liber? sapiens: sibi qui imperiosus,
 Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula
 terrent;

Respondate cupidinibus, contemnere honores
 Fortis, & in seipso totus: teres, atque rotundus,
 Externi ne quid valeat per læve morari,
 In quem manca ruit semper fortuna. Potestne
 Ex his, ut proprium, quid noscere? quinque talenta
 Poscit te mulier, vexat, fœribusque repulsam
 Perfundit gelida: rursus vocat. Eripe turpi
 C. Illo juro: liber sum, dic age. Non quis:
 Urget enim dominus mentem non lenis, & acris
 Subjectat lasso stimulos, versatque negantem.
 Vel cum passiva torpes, insane, tabellas
 Qui peccas minus atque ego, cum Fulvi, Rutubæque
 Aut Phlœidejani contento poplite miror
 Prælia, rubrica picta, aut carbene, velut si
 Revera punnent, feriunt, vitentque moventes
 Arma viri? nequam, & cessator Davus: at ipse
 Subilis veterum iudex, & callidus audis.
 Nil ego, si ducet libo fumante: tibi ingens
 Virtus, atque animus cœnis respensat opimis?
 Obsœquium ventris mihi perniciosius est cur?
 Tergo plector enim: Qui tu impunitior illa,
 Quæ parvo sumi nequeunt, obsœnia captas?
 Nempe inamareseunt epulæ sine fine petiræ:
 Illi que pedes vitiosum ferre recusant
 Corpus. An hic peccat, subnoctem qui puer uvam
 Furtiva mutat stugili? qui prædia vendit, Nil

Nil servile gulae parens habet? adde, quod idem
 Non horam tecum esse potes, non otia recte
 Ponere: teque ipsum vitas fugitivus, & erro:
 Jam vino quærens, jam somno fallere curam:
 Frustra: nam comes atra premit, sequiturque fuga-
 cem.

Unde mihi lapidem? quorsu est opus? unde sagittas?
 Aut insanit homo, aut versus facit. Ocyus hinc te
 Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

SATYRA VIII.

UT Nasidieni juxit te cœna beati?
 Nam mihi quærenti convivam, dictus here illic
 De medio potare die. Sic, ut mihi nunquam
 In vita fuerit: melius. Dic (si grave non est)
 Quæ prima iratum ventrem placaverit esca.
 In primis Lucanus aper: leni fuit Austro
 Captus, ut ajebat cœnæ pater: acia circum
 Rapula, lactuæ, radices, qualia lassum
 Pervellunt stomachum, siser, allec, fœcula Coa.
 His ubi sublatis, puer alte cinctus acernam
 G. usape purpureo mensam perterlit, & alter
 Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
 Posset cœnanteis offendere; ut Antica virgo
 Cum sacris Ceteris, procedit fuscus Hydaspes,
 Cœcuba vina ferens: Alcon. Chium maris expert.
 Heic herus, Albanum, Mæcenas, sive Fale: num
 Te magis appositis delectat; habemus utrumque.
 Divitias miseras! Sed quis cœnantibus una,
 Fundini, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
 Summus ego, & prope me Viscus Thurinus, & infra,
 (Si memini) Varius, cum Servilio Balatrone
 Vibidius. quos Mæcenas addaxerat umbras:
 Nomentanus erat super ipsum; Porcius iusta,
 Ridiculus totas simul abstrudere placentas:
 Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
 Indice monstraret digito. Nam cœtera turba,
 Nos inquam, cœnamus aveis, conchylia, pisceis,
 Longe dissimilem noto celantia succum:
 Ut vel continuo pruit, cum passeris assi, &
 Ingesta mihi porrexerat ilia rhombi.

Post hoc me docuit melimela rubere, minorem
 Ad lunam delecta. Quid hoc interfit, ab ipso
 Audieris melius. Tum Vibidius Balatreni;
 Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti:
 Et calices poscit majores. Vertere pallor
 Tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acris
 Poteres: vel quod maledicunt liberius; vel
 Fervida quod subtile exsurdant vina palatum.
 Invenit Aliphanis vinaria tota
 Vibidius, Balatroque; securis omnibus: imi
 Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis.
 Affertur squillas inter muræna natanteis.
 In patina porrecta. Sub hoc hemus: hæc gravida,
 inquit,

Capta est; deterior post partum carne futura.
 His mistum jus est; oleo, quod prima Venastri
 Presit cella, garo de succis piscis Iberi:
 Vino quinquenni, verum citra mare nato,
 Dum coquitur; cocto Chium sic convenit, ut non
 Hæc magis ullum aliud; pipere albo, non sine aceto,
 Quod Methymnæam vitio mutaverat uvam:
 Erucas virideis, inulas ego primus amaras
 Menstravi incoquere; illotos Curtillus echinos,
 Ut melius muria, quam testa marina remittit.
 Interea suspensa graveis aulæa ruinas
 In patinam fecere, trahentia pulveris attri,
 Quantum non Aquilæ Campanis excitat agris.
 Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli
 Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
 Filius immaturus obisset, flere. Quis esset
 Finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
 Tolleret? heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te Deus? ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis! Varius mappa compefcere risum
 Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
 Hæc est conditio vivendi, ajebat: coque
 Responsura tuo nunquam est par sama labori.
 Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
 Sollicitudine districtum; ne panis adustus,
 Ne male conditura jus apponatur; ut omnes
 Precincti recte pueri, comptique ministrent?
 Adde hos præterea casus; aulæa ruant si,

Ut modo ; si patinam pede lapsus frangat agaso.
 Sed convivoris , uti ducis ingenium res
 Adversæ nudare solent , celare secundæ.
 Nasidienus ad hæc : Tibi Di , quæcumque preceris,
 Commoda dent , ita vir bonus es , convivaque comis
 Et soleas poscit : Tum in lecto que que videres
 Stridere secreta divisos aure susurros.
 Nullus his malle ludos spectasse : sed illa
 Reode , age , quæ deinceps risisti . Vibidius dum
 Quæri de pueris , num sit quoque fracta lagena,
 Quod sibi poscenti non dentur pocula ; dumque
 Ridetur fictis rerum , Balatrone secundo :
 Nasidienne , redis mutatae frontis , ut arte
 Emendaturus fortunam . Deinde secuti
 Mazonogro pueri magno discerpta ferentes
 Membra gruïs , sparsi sale multo , non sine farte,
 Pinguibus & sicis passum jecur anseris aibi,
 Et leporum avulsos , ut multo suavius , armos,
 Quam si cum lumbis quis cædit . Tum pectore adusto
 Vidimus & merulas peni , & sine clune palumbes :
 Su ve res , si non causas narraret earum , &
 Naturas dominus : quem nos sic fugimus ultri,
 Ut nihil omnino gustaremus ; veluti si
 Canidia afflasset , pejor serpentibus atris .

Q. HORATII
 FLACCII
 EPISTOLARUM.
 LIBER I.

AD MÆCENATEM I.

Prima dicte mihi , summa dicende Camæna,
 Spectatum satis , & donatum jam rede , quæris
 Mæcenas iterum antiquo me includere ludo.
 Non eadem est ætas , non mens . Vexinius , armis
 Herculis ad postem fixis , latet abditus agro ;
 Ne populum extrema toties exoret arena.
 Est mihi purgatam crebro qui personet aarem ;

Solve senescentem maturæ sanus equum , ne
 Peccet ad extremum ridendus , & illa ducat.
 Nunc itaque & versus , & cetera ludicra pono :
 Quid verum , atque decens , curo , & rogo , & omnis
 in hoc sum :

Cenſo , & compono : quæ mox depromere poſſim.
 Ac ne forte roges , quo me duce , quo laſe iuter :
 Nullius addiſtus jurare in verba magiſtri,
 Quo me cumque rapit tempeſtas , deferor hoſpes.
 Nunc agilis , ſio , & merſor civilibus undis,
 Virtutis veræ caſtos , rigiduſque ſatelles :
 Nunc in Antippi fuſtim præcepta relabor,
 Et mihi res , non me rebus , ſubjungere conor.
 Ut non longa , quibus mentitur amica ; dieſque
 Lenſa videtur opus debeſtibus , ut piger annus
 Pupillis , quos dura premit cuſtodia matrum :
 Sic mihi tarda fluunt , ingrataque tempora , quæ
 ſpem,

Conſiliumque morantur agendi gnæviter id , quod
 Aque pauperibus prodeſt , locupletibus æque ;
 Aque neſcitum pueris , ſenibuſque nocet.
 Reſtat , ut his ego me ipſe regam , ſolerque elementis
 Non poſſis oculos quantum contendere Lynceus,
 Non tamen idcirco contemnas Ippus inungi :
 Nec , quia deſperes invicti membra Glyconis,
 Noſ deſa corpus noſis prohibere chiragra.
 Eſt quadam prædire tenus , ſi non datur ultra.
 Fervet avaritia , miſereque cupidine pectus ?
 Sunt verba , & voces , quibus hunc lenire dolorem
 Poſſis , & magnam morbi deponere partem.
 Laudis amore tumes ? ſunt certa piacula , quæ te
 Ter pure lecto poterant recreare libello.
 Invidus , iracundus , iners , vinoſus , amator
 Nemo adeo ferus eſt , ut non miſeſcere poſſit,
 Si modo cultura patientem commoderet aurem.
 Virtas eſt , vitium fugere ; & ſapientia prima,
 Stultitia caruiſſe. Vides , quæ maxima credis
 Eſſe mala , exiguum cenſum , tarpemque repulſam,
 Quanto devites animi , capitiſque labore.
 Imp. get extremos curtis mercator ad Indos,
 Per mare pauperiem fugiens , per ſaxa ; per igneis :
 Ne cares ea , quæ ſtulte miraris ; & optas,

Discere, & audire, & meliori credere non vis?

Quis circum pagos, & circum compita pugnat,

Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,

Cui sit conditio dulcis sine pulvere palma?

Vilius est aut argentum, virtutibus aurum.

O, cives, cives, quaerenda pecunia primum est,

Virtus post nummos: Hæc Janus summus ab imo

Prodocet: hæc recinunt juvenes dictata, senesque

Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto.

Est animus tibi, sunt mores, est lingua, fidesque,

Sed quadringentis sex septem millia desunt:

Plebs eris. At pueri ludentes, Rex eris, ajunt:

Si recte facies. Hic murus abeneus esto,

Nil confite tibi, nulla pallefcere culpa.

Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum est

Nazia, quæ regnum recte facientibus efficit,

Et matibus Curiis, & decantata Camillis?

Ipse tibi melius suadet, qui ut rem facias, rem,

Si possis, recte; si non, quocumque modo rem:

Ut propius spectes lacrymosa poemata Puppi:

An qui, fortunæ te respondere superbæ

Liberum, & erectum, præsens hortatur, & aptat?

Quod si me populus Romanus forte roget, cur

Non, ut porticibus, sic judiciis fruatur isdem:

Nec sequar, aut fugiam, quæ diligit ipse, vel odit:

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni

Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,

Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

Pellua multorum est capitum. Nam quid sequar?

aut quem?

Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui

Crustis, & pomis viduas venentur avaras,

Excipiantque senes, quos in vivaria mittant:

Multis occulto crescit res fœnore. Verum

Esto, aliis aliis rebus, studiisque teneri:

Idem eadem possunt horam durare probantes?

Nullus in orbe sinus Baiis præluet amœnis,

Si dicit dives, lacus, & mare sentit amorem

Festinantis heri: cui si vitiosa libido

Fecerit auspicium: cras ferramenta Theanum

Tolletis, fabri. Lætus genialis in aula est?

Nil ait esse prius, melius nil ex libe vita:

Si non est, jurat bene solis esse maritis.
 Quo teneam vultus mutantem Protea modo?
 Quid pauper; vident, ut mutat cornacula, lestos,
 Balnea, tonfores; conducto navigio æque
 Nunciat ac locuples, quem ducit priua triremis?
 Si curatus inæquali tonfore capillos
 Occurro; rides. Si forte subucula pexæ
 Trita subest tunice, vel si toga disidet impar;
 Rides. Quid, mea cum pugnat sententia secum;
 Quod petit, spernit; repetit, quod nuper omisit
 Astuat, & vitæ disconvenit ordine toto;
 Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis?
 Infanire putas solemnia me, neque rides,
 Nec medici credis, nec curatoris egere
 A prætoris dati; rerum tutela mearum
 Cum sis, & prave sectum stomacheris ob unguem
 De te pendentis, te suspicientis amici.
 Ad summum, sapiens uno minore est Jove, dives,
 Liber, honoratus, pulcher, rex, denique regum;
 Præcipue sanus, nisi cum pïvita molesta est.

AD LOLLIVM. II.

Trojani belli scriptorem, maxime Lolli,
 Dum tu declamas Romæ, Præneste relegi:
 Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile,
 quid non,
 Planius, ac melius Chryippo, & Crantore dicit,
 Castra crediderim, nisi quid te detinet, audi.
 Fabula, qua Paris propter narratur amorem
 Græci Barbariæ lento collisa duello,
 Stultorum regum, & populorum continet æfas,
 Antenor censet belli præcidere causam:
 Quid Paris, ut salvus regnet, vivatque beatus,
 Cogi posse negat. Nestor componere liteis
 Inter Peliden festigat, & inter Atridea:
 Hanc amor, ira quidem communiter arit utrumque;
 Quidquid delirant reges, plectuntur Archivi.
 Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira,
 Illicos intra muros peccatur, & extra:
 Rursum, quid virtus, & quid sapientia possit,
 Utile proposuit nobis exemplar Ulyssæm:

Qui domitor Trojæ, multorum providus urbeis,
 Et mores hominum inspexit, latumque per æquor,
 Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
 Pertulit, adversis rerum immerfabilis undis.
 Sirenum voces, & Circes pocula nollit:
 Quæ si cum sociis stultus, cupidusque bibisset,
 Sub domina meretrice fuisset turpis, & excors:
 Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.
 Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
 Spensu Penelopeæ, nebulones, Alcinoique,
 In cure curanda plus æquo operata juventus,
 Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
 Ad strepitum citharæ cessantem ducere somnum:
 Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones:
 Ut teipsum servas, non expergiseris? atqui
 Si noles sanus, curres hydropticus: & ni
 Posces ante diem librum cum lumine: si non
 Intendes animum in studiis, & rebus honestis:
 Invidia, vel amore vigil torquere. Nam cur,
 Quæ ledunt oculum, festinas demere: si quid
 Est animam, differs curandi tempus in annum?
 Dimidium facti, qui cepit, habet. Sapere aude:
 Incipe. Qui recte vivendi prorogat horam,
 Rusticus expectat dum defluat annis: at ille
 Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.
 Quæritur argentum, puerisque beata creandis
 Uxor, & incultæ pecantur remere silvæ.
 Quod satis est cui contingit, nihil amplius optet.
 Non domus, & fundes, non ævis acervus, & auri
 Agrote domini deduxit corpore febris,
 Non animo curas. Valeat possessor oportet,
 Si competitis rebus bene cogitat uti.
 Qui cupit, aut spernit, juvat illum sic domus & res,
 Ut lippunt: pistræ tabulæ, fomenta podagrum,
 Auriculas citharæ collecta sorde dolentis.
 Sinceram vesti nisi vasi quodcumque infundis, accescit.
 Sperne voluptates: nocet emptæ dolore voluptas.
 Semper avarus eget: certum voto pete finem.
 Hydridus alterius macrescit rebus optimis.
 Invidia Siculi non invenerunt tyranni
 Mains tormentum. Qui non moderabitur iræ,
 Infectum volet esse, dolor quod suaserit, & mens,

Dum poenas odio per vim festinat insulto.
 Ira furor brevis est. Animum rege : qui , nisi paret,
 Imperat : hunc facis , hunc tu compesce catena.
 Fingit equam teneri docilem cervice magister
 Ire , viam qua monstrat eques : venaticus , ex quo
 Tempore cervinam pellem latravit in aula,
 Militat in silvis catulis. Nunc adhibe puro
 Pectore verba puer : nunc te melioribus offer.
 Quo semel est imbuta recens , servabit odorem
 Testa diu. Quod si cessas , aut strenuus anteis ;
 Nec tardum opperitor , nec præcedentibus insto.

AD JULUM FLORUM. III.

Juli Flore , quibus terrarum militet oris
 Claudius Augusti privignus , scire laboro.
 Thracane vos , Hebrasque nivali compede victus
 An fracta vicinas inter currentia terras ;
 An pingues Asiae campi , collesque moranter ?
 Quid studiosa cohors operum struit ? hoc quoque
 curo.
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit ?
 Bella quis , & paces longum diffundit in ævum ?
 Quid Titius , Romana brevi venturus in ora ?
 Piodarici fontis qui non expalluit haustus,
 Falsidire lacus , & rivus ausus apertos :
 Ut valet ? ut meminit nostri ? scilicetne Latinis
 Thebanos aptare modos studet , auspice Musa ?
 An tragica deservit , & ampollatur in arte ?
 Quid mihi Celsus agit ? monitus , multumque mon
 endus,
 Privatas ut querat opes , & tangere vitet
 Scripta , Palatinus quæcumque recepit Apollo :
 Ne , si forte suas repetitura venerit olim
 Gæx avium plumas , moveat comicula risum
 Furtivis nudata coloribus. Ipse quid audes ?
 Quæ circumvolitas agilis thyma ? non tibi parvum
 Ingenium , non incultum est & turpiter Ævum.
 Sen linguam caulis acuis : seu civica jura
 Respondere paras : seu condis amabile carmen :
 Prima feres hederae victricis præmia. Quod si
 Frigida curarum fœmenta relinquere posses :

Quo te celestis sapientia duceret, ires.

Hoc opus, hoc studium parvi procremus, & ampli,

Si patriæ volumus, si nobis vivere cari

Debes hoc etiam rescribere, si tibi curæ est,

Quantæ conveniat, Munatius; an male facta

Gratia nequicquam coit, & rescinditur; ac vos

Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,

Indomita cervice feros? ubicumque locorum

Vivitis, indigni fraternum rumpere fœdus,

Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

AD ALBIUM TIBULUM. IV.

Albi, nostrorum sermonum candide iudex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?

Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vincat?

An tacitum silvas interreptare salubreis,

Curantem quidquid dignum sapiente, bonoque est?

Non tu corpus eras sine pectore. Si tibi formam,

Di tibi divitias dederunt, artemque fruendi,

Quid voveat dulci nutrícula majus alumno?

Quam sapere, & fari ut possit quæ sentiat; & cui

Gratia, fama, valetudo contingat abunde,

Et domus, & victus, non deficiente crumena?

Inter spem, curamque, timores inter, & iras,

Omniem crede diem tibi diluxisse supremum.

Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora.

Me pinguem, & nitidum bene curata cute vises,

Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

AD TORQUATUM. V.

Si potes Archiacis conviva recumbere lectis,

Nec modica cœnare times olus omne patella;

Supremo te sole domi, Torquate, manebo.

Vina bibes, iterum Tauro diffusa palustres

Inrer Minturnas, Sinuessanumque Petrinum.

Si melius quid habes, arcesse, vel imperium fer.

Jamdudum splendet focus, & tibi munda supellex.

Mitte leveis spes, & certamina divitiarum,

Et Moschi causam. Cras nato Cæsare festus

Dat veniam, somnumque dies. Impune licbit.

Astivam sermone benigno extendere noctem.

Quo mihi fortunam, si non conceditur uti?

Parcus ob heredis curam, nimiumque severus

Absidet insano. Potaro, & spargere flores

Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.

Quid non ebrietas designat? operta recludit:

Spes jubet esse ratas: ad praelia trudit inertem:

Sollicitis animis onus eximit: addocet arteis.

Fercundi calices quem non fecere disertum?

Contracta quem non in paupertate solutum?

Hæc ego precorare & idoneus imperor, & non

In vitis: ne turpe toral, ne sordida mappa

Cecideret natis: ne non & cantharus, & lanx

Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos

Sit, qui dicta foras eliminat: ut coeat par.

Jungaturque pari. Batram tibi, Septiciumque,

Et, nisi canis prior, potiorque paella, Sabinum,

Detinet animam. Locus est & pluribus umbris:

Sed nimis arta premunt olivæ convivia capræ.

Tu quotus esse velis, rescribe: & rebus omisis,

Atria servantem postico falle clientem.

AD NUMICIUM VI.

Nil admirari, prope res est una, Numici,

Solaque quæ possit facere, & servare beatum.

Hunc solem, & stellas, & decedentia certis

Tempora momentis, sunt, qui formidine nulla

Imbuti spectent. Quid censes munera terræ?

Quid maris extremos Arabas ditantis, & Indos?

Ludicra quid, plausus, & amici dona Quiritis?

Quo spectanda modo, quo sensu credis, & ore?

Qui timet his adversa, fere miratur eodem

Quo cupiens pacto: Favor est utrobique molestus:

Improvisa simul species exteret utrumque:

Gaudet, an doleat: cupiat, metuatne: quid ad rem?

Si, quidquid vidit melius, pejusse sua spe,

Defixis oculis, animoque, & corpore torpet?

Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui,

Ultra quam fatis est, virtutem si petat ipsam.

Inunc, argentum, & marmor vetus: æraque & arteis

Suscipe: cum gemmis Tyrios mirare colores:

Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
 Grævus mane forum, & vespertinus pete tectum;
 Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
 Mutus, & (indignum, quod sit peioribus ortus)
 Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
 Quidquid sub terra est, in apricum proferet ætas:
 Desodiet, condetque nitentia. Cum bene notum,
 Porticus Agrippæ, & via te conspexerit Appi;
 Ire tamen restat, Numa quo devenit, & Ancus.
 Si latus, aut renes morbo tentantur acute,
 Quære fugam morbi. Vis tecte vivere? quis non?
 Si virtus hoc una potest dare, fortis omisis
 Hoc age deliciis. Virtutem verba putes, &
 Lucum ligna? cave ne portus occupet alter:
 Ne Cibyrtica, ne Bithyna negotia perdas:
 Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro &
 Tertia succedant, & quæ pars quadret æcervum.
 Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
 Et genus, & formam, regina pecunia donat;
 Ac bene nutumatum decorat suadela Venusque.
 Mancipiis læcuples, eger ætis Cappadecum rex.
 Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus, ut ajunt,
 Si posset centum scenæ præbere rogatus,
 Qui possant tot? ait: remen & quæram, & quæ ha-
 bebo.

Mittam. Post paulo scribit, tibi millia quinque
 Esse domi chlamydam; partem, vel tolleret omnem.
 Exilis domus est; ubi non & multa supersunt,
 Et dominum fallunt, & profunt furibus. Ergo
 Si res sola potest facere, & servare beatum,
 Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species, & gratia præstat
 Mercemur servum, qui dicet nomina, lævum
 Qui fodiet latus, & cogat trans p. ndere dextram
 Perrigere: Hic malthum in Fabia valet, ille Velina:
 Cui libet is fasciis dabit; eripietque curale
 Cui volet importunus ebur. Frater, Pater, adde;
 Ut cuique est ætas, ita quemque facetus adopta.
 Si bene qui cœnat, bene vivit; lucret: eamus
 Quo dicit gula: piscemur, venemur, ut olim
 Gargilius: qui mane plagas, venabula, serves,
 Disertum trahere forum, campumque jubebat:

Unus ut è multis populo spectante referret
 Emptum mulus aprum. Crudi, timidique lavemur,
 Quid deceat, quid non, obliiti: Cœrite cera
 Digni; remigium vitiosum Ithacensis Ulyssæi:
 Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
 Si, Mimnermus uti censeat, sine amore, jocisque
 Nil est jucundum, vivas in amore, jocisque.
 Vive, vale. Si quid novisti rectius istis;
 Candidus imperti; si non, his utere mecum.

AD MÆCENATEM VII.

Q UINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum;
 Sextilem totam mendax desideror. Atqui
 Si me vivere vis sanum, recteque valentem;
 Quam mihi das ægro, dabis ægrotare timentem
 Mæcenas, veniam: dum ficus prima, calorque
 Designatorem decorat liëtoribus atris:
 Dum pueris omnis pater, & matercula pallet;
 Officiosaque sedulitas, & opella forentis
 Adducit febreis, & testamenta resignat.
 Quod si bruma nives Albanis illinet agris,
 Ad mare descendet vates tuus, & sibi pareat,
 Contractusque leget: te dulcis amice, reviset
 Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima.
 Non, quo more pyris vesci Cælaber juvet hospes,
 Tu me fecisti locupletem. Vescere sodes.
 Jam satis est. At tu quantum vis tolle. Benigne.
 Non invisa ferēs pueris manuscula parvis.
 Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.
 Ut libet: hæc porcis hodie comedenda relinques.
 Predigus, & stultus donat que spernit, & odit:
 Hæc seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
 Vir bonus, & sapiens dignis ait esse paratum;
 Nec tamen ignorat, quid discent ara lupinis.
 Dignum præstabo me, etiam pro laude merentis.
 Quod si me noles usquam discedere, reddes
 Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
 Reddes dulce loqui: reddes ridere decoram, &
 Inter vina sagam Cynaræ mœrete pretervat.
 Forte per angustam tennis nitedula rimam
 Repserat in cucuriam frumenti; pastaque, rursus

Ire foras pleno tendebat corpore frustra.

Cui mustela procul, si vis, ait, effugere isthinc;
Macra cavum repetes artum, quem macra subisti.

Hac ego si compellor imagine, cuncta resigno;

Nec somnum plebis laudo satur altitium, nec
Oria divitiis Arabum liberrima muto.

Sæpe verendum laudasti: rexque, paterque

Audisti coram, nec verbo parcus absens:

Inspecte, si possum donata recipere lætus.

Haud male Telemachus proles patientis Ulyssæis

Non est aptus equis ithacæ locus, ut neque planis

Porrectus spatii, nec multæ prædigiis herbæ:

Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.

Parvum parva decet. Mibi jam non regia Roma,

Sed vacuum Tibur placet, aut imbelles Tarentum.

Strenuus, & fortis, causisquæ Philippus agendis

Clarus, ab officiis octavam circiter horam

Dum redit, atque fero nimium distare Carinas

Jam grandis natu queritur: conspexit, ut ajunt,

Adversum quendam vacua tensus in umbra,

Cucullo proprios purgantem leniter ungueis.

Quævis (puer his non leve jussa Philippi

accipiebat) abi, quare, & refer: unde domo, quis,

Cujus fortuna, & quæ sit pars, quæve parens.

It, redit, & narrat, Vatesque non mine Menam,

Præcensam, remâ censu, sine crimine natum,

Et properare loco, & cessare, & quærere, & uti,

Gaudentem parvisquæ sedalibus, & late curto,

Et ludis, & post decisa negotia, campo.

Scitari libet ex ipso, quodcumque refers. Dic

Ad cœnam veniat. Non sane credere Mena:

Mirari secum tacitus. Quid multa? benigne

Respondet. Neget ille mihi? negat improbus, & te

Negligit, aut horret. Vultejum mane Philippus,

Vilia vendentem tunicato scruta popelle,

Occupat, & salvere jubet prior. Ille Philippo

Excusare laborem, & mercenaria vincla,

Quod non mane domum venisset: denique quod non

Providisset eum. Sic ignovisse putato

Me tibi, si cœnas hodie mecum. Ut libet. Ergo

Post novam venies: nunc i, rem strenuus auge.

Ut ventum ad cœnam est: dicenda, tacenda locutus,

Tan-

Tandem dormitum dimittitur. Hic ubi saepe
 Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
 Mane cliens, & jam certus conviva, jubetur
 Rura suburbana indicis comes ire Latinis.
 Impositus mannis, arvum, caelumque Sabinum
 Non cessat laudare. Vider, ridetque Philippus:
 Et tibi dum requiem, dum risus undique querit,
 Dum septem donat sestertia, matua septem
 Promittit; persuadet, uti mercetur agellum.
 Mercatur. Ne te longis ambagibus ultra,
 Quam satis est, morez; ex nitido fit rusticus, atque
 Sulcos, & vineta crepat mœra: præparat ulmos:
 Immoritur studiis, & amore senescit habendi.
 Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ,
 Spem mentita seges, hos est enectus arando:
 Offensus damnis, media de nocte caballum
 Arripit, iratusque Philippi tendit ad ardeis.
 Quem simul aspexit scabrum intonsumque Phi-
 lippus;
 Durus, ait, Vultei, nimis, attentusque videris
 Esse mihi. Pol, me miserum, patrene vocares;
 Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
 Quod te per Genium, de xtrunque Deosque Penateis
 Obsecro, & obtestor; vitæ me reâde præberi.
 Qui semel aspexit, quantum dimissa petitis
 Præstent; mature redeat, repetatque relicta.
 Metiri se quemque suo modulo, ac pede, verum est.

AD CELSUM ALBINOVANUM VIII.

Celso gaudere, & bene rem gerere Albinovano,
 Musa rogata, refer, comiti, scribæque Neronis.
 Si quaeret quid agam: dic, multa, & pulchra minâem.
 Vivere nec recte, nec suaviter; haud quia grando
 Contaderit vitæis, oleamve momorderit æstus:
 Nec quis longinquis armentum ægrotet in arvis;
 Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
 Nil audire velim, nil discere, quod lævet ægrum:
 Fidis assendar medicis, irascat amicis,
 Cur me funesto properent arcere veterno;
 Cur noeuere sequar, fugiam, quæ profore credam;
 Romæ Tibur amem, ventosus, Tibure Romam.

Possit nec, ut valeat, quo pacto rem gerat, & se;
 Ut placeat juveni, percentare, atque cohorti.
 Si dices, recte: primum gaudere, subinde
 Preceptum auriculis hæc instillare memento;
 Ut tu fortunam, sic nos te, Celse feremus.

AD CLAUDIUM NERONEM IX.

Septimius, Claudii, nimirum intelligit uas,
 Quanti me facias. Nam cum rogar, & prece cogit
 Scilicet, ut tibi se laudare, & tradere coner,
 Dignum mente, de meque legentis honesta Nerone
 Munere cum fungi propioris censes amici;
 Quid possim, videt, ac novit me valde ipso.
 Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
 Sed timui, mea ne sinxisse minora putarer,
 Dissimulator opis propria, mihi commodus uni.
 Sis ego, majoris fugiens opprobria culpæ,
 Frontis ad urbana descendit pluvia. Quod si
 Deposita laudas ob amici jussa pudorem;
 Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumque.

AD FUSCUM ARISTIUM. X.

Urbis amatorem Fuscum salvere juvenis
 Raris amatores; hæc in re scilicet una
 Multum dissimiles: at cetera pene gemelli,
 Fraternalis animis: quidquid negat alter, & alter
 Annuit pariter: vetuli, notique columbi,
 Tu nidum servas; ego laudo ruris amoeni
 Rivos, & musco circumlita saxa, nemusque.
 Quid queris? vivo, & regno, simul ista reliqui;
 Quæ vos ad cælum fertis rumore secundo.
 Urque sacerdotis fugitivus, liba recuso;
 Hanc ego jam mellitis potiore placentis.
 Vivere naturæ si convenienter oportet,
 Potendaque domo querenda est area primævis
 Novissime locum potiore rure beato?
 Est, ubi plus reptant hyemes? ubi gratior aura
 Leniat & rabiem canis, & momenta leonis,
 Cum semel accepit solem suibundus acutum?
 Est, ubi divellat formos minus invida cura?

Deterius Libycis olet, aut nitet herba lapillis?
 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
 Quam quae per pronum trepidat cum maximume ri-
 vum?

Nempe inter varias nutritur silva columnas,
 Laudaturque domus, longos quae prospicit agros.
 Naturam expelles furca; tamen usque recurreret,
 Et mala perumpet furtim fascidia victrix.
 Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
 Nescit Aquinatam potentia veilera fucam,
 Certius accipiet damnum, propiusve medullis;
 Quam qui non poterit vero distinguere falsum.
 Quem res plus nimio delectavere secundae,
 Mutatae quatiunt. Si quid mirabere, pones
 Iuvius. Fuge magna. Licet sub paupere tecto
 Reges, & regum vita praerupte eie amicos.
 Cervus equum pugna melior communibus herbis
 Pellebat; donec minor in certamine longo
 Implorat vit opes hominis, frænumque recepit;
 Sed postquam violens victo discessit ab æstive,
 Non equitem dorso non frænum depulit ore.
 Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
 Libertate caret, dominum vehit improbus; atque
 Serviet æternam, quia parvo nesciet uri.
 Cui non convenit sua res, ut calceus olim
 Si pede major erit, subvertet: si minor, uret.
 Latus sorte tua vives sapienter, Aristi:
 Nec me dimittes incastigatam, ubi plura
 Cogere, quam satis est, ac non cessare videbor.
 Imperat, aut servit collecta pecunia cuique.
 Tortam digna sequi potias quam ducere funem.
 Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacunæ;
 Excepto, quod non simul esses, cetera latus.

AD BULLATHUM REVERSUM-EX ASIA. XI.

Quid tibi vira Ebies, Bullati, notaque Lesbos?
 Quid concinna Semeis? quid Cræsi regia Sardis?
 Smyrna quid, & Colophon? majora, minoram fama?
 Quinctane præ campo, & Tiberino flumine sordent?
 An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
 An Lebedum laudas odio mapis, atque viarum?
 Scis, Lebedus quid sit: Gabiis desertior, atque

Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem;
 Oblitusque meorum, obliviscendus & illis,
 Neptunum procul terra spectare furentem.
 Sed neque, qui Capua Romam petit umbra, lutoque
 Aspersus, volet in caupona vivere; nec qui
 Frigus collegit, furnos, & balnea laudat,
 Ut fortuna tam plene prestantia vitam:
 Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
 Idcirco navem trans Aegeum mare vendas.
 Incolumi Rhodos, & Mitylene pulchra facit, quod
 Peninsula solstitio, campestre nivalibus auris,
 Per bramam Tiberis, Sextili mense caminus;
 Dum licet: & vultum servat fortuna benignum,
 Romae laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens.
 Tu, quamcumque Deus tibi fortunaverit horam,
 Grata sume manu; neu dulcia differ in annum;
 Ut, quocumque loco fueris, vixisse libenter
 Te dicas. Nam si ratio, & prudentia curas,
 Non locus effusi late maris arbiter, aufert;
 Caelum, non animum mutant, qui trans mare currunt.
 Strenua nos exercet inertia: navibus atque
 Quadrigis petimus bene vivere. Quod petis hic est,
 Isti glubris; animas si te non deficit æquas.

AD ICCIUM. XII.

Fratribus Agrippæ Siculis, quos colligis, Iccæ
 Si recte frueris; non est, ut copia major
 Ab Jove donari possit tibi. Tollit querelas:
 Panper enim non est, cui rerum suppetit usus.
 Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis; nil
 Divitiæ poterunt regales addere majus.
 Si forte in medio positorum abstemius, herbis
 Vivis & urtica; sic vives protinus, ut te
 Confestim liquidus fortunæ rivus inuret;
 Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
 Vel quia cuncta putas una virtute minora.
 Miramur, si Democriti pecus edit agellos,
 Cultaque dum peregre est animus sine corpore velox.
 Cum tu inter scabiem tantam, & contagia lucri,
 Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cutes:
 Quæ mare compescant caussæ; quid temperet annuum

Stellæ sponte sua, jussuque vagantur, & errant:
 Quid premat obscurum lanæ, quid profert orbem:
 Quid velit, & possit rerum concordia dicere:
 Empedocles, an stertinum desinet acumen.
 Verum, seu pisceis seu porcum, & expe trucidas.
 Utere Pompejo Crispino; & si quid peret, ultro
 Defer: nil Crispinus, nisi verum orbis, & æquum.
 Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
 Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res:
 Cantaber Agrippæ, Claudii virtute Neronis
 Armenius cecidit: jus, imperiumque Phrates
 Cæsaris accepit, genibus minor. Aurca fruges
 Italix pleno defundit copia cornu.

AD VINNIUM ASELLAM. XIII.

UT proficiscentem docui te sepe, diuque,
 Augusto reddes signata volumina, Vinnis
 si validus, si lætus erit, si denique poscet;
 Ne studio nãstæ pecces, odiumque libellis
 Sedulus importes, opera venemente minister.
 Si te forte mea gravis uret sarcina chartæ,
 Abjicito potius, quam quo perferte juberis
 Clitellas ferus impingas, Ahenæque paternam
 Cognomen veritas in riuum, & fabula fias.
 Viribus uteris per cliuos, flumina, lamas.
 Victor propositi final ac perveneris illac,
 Sic positum servabis onas: ne forte sub ala
 Fasciculum portes librorum, ut cassicus agnum,
 Ut vinosa glomus furtivæ strigibus lanæ:
 Ut cum pileolo soleas conviva tribuleis.
 Neu vulgo narres te sudavisse serendo
 Carmina, quæ pessint oculos, aureisque morari
 Cæsaris, oratus multa prece, nitere. Porro
 Vadæ, vale; cave, ne titubes, mandataque frangas.

AD VILLICUM SUUM. XIV.

Villice silvarem, & mihi me reddentis agelli,
 Quem tu fastidis habitantem quinque fecis, &
 Quinque bonos solium Variam dimittere partes:
 Centenas, spinas autem ego sortibus, ea tu

Evellas agro ; & melior sit Horatius , an rus.
 Me quamvis Lamiz pietas , & cura moratur
 Fratrem morrentis , raptō de fratre dolentis
 Insolabiliter ; tamen istuc mens , animusque
 Fest , & avet spatii obstantia rumpere claustra.
 Rure ego viventem , tu dicis in urbe beatum.
 Cui placet alterius , sua nimirum est odio fors.
 Stultus uterque locum immeritum causetur inique.
 In culpa est animus , qui se non effugit unquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura petebas :
 Nunc urbem , & ludos , & balnea villicus optas.
 Me constare mihi scis ; & discorde tristem,
 Quodcumque trahunt invisā negotia Romam.
 Non eadem miramur : eo disconvenit inter
 Meque & te. Nam quæ deserta , & in hospita resqua.
 Credis , amena vocat mecum qui sentit ; & odit
 Quæ tu pulchra putas. Fornix tibi , & uncta popina.
 Incutiunt urbis desiderium , video ; & quod
 Angulus iste feret piper , & thus ocus uva ?
 Nec vicina subest vinum præbere taberna
 Quæ possit tibi ; nec meretrix tibicina , cujus
 Ad strepitum salia terra gravis ; & tamen urges
 Jampridem non tacta lixonibus arva , bovemque
 Dissunctum curas , & strictis frondibus exples :
 Addit opus pigro rivus , si decidit imber,
 Multa mole docendus aprice parcere prator.
 Nunc , age , quid nostrum concentum dividat , audi.
 Quem tenes decuere togæ , nitidique capilli,
 Quem scis immunem Cynaræ placuisse rapaci,
 Quem hibulum liquidi media de luce Falerni,
 Cœna brevis juvat , & prope rivum somnus in herba.
 Nec luisse pudet , sed non incidere ludum.
 Non illic obliquo oculo mea commoda quisquam
 Limat , non odio obscuro , morsuque venenat :
 Rident vicini glebas , & saxa moventem.
 Cum servis tu urbana diarja rodere mavis.
 Horum tu in numerum vote tuis : invidet usum
 Lignorum , & pecoris tibi calo argutus , & horti.
 Optat cythriabos : piger optat arare caballus.
 Quam scit uterque libens , censebo , exerceat artem.

AD C. NUMONIUM VALLAM. XV.

QUÆ sit hyems Veliz, quod cælum, Vala,
Salerni,

Quorum hominum regio, & qualis vis
(nam mihi Bajas

Musa supervacuas Antonius: & tamen illis
Me facit invisum, gelida cum perluor unda
Per medium frigus. Sane myrteta relinqui,
Dicitque cessantem nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicas gemit; invidus ægris
Qui caput, & stomachum supponere fontibus
audent

Clusinis, Gabiosque petunt, & frigida rura.
Mutandus locus est, & diversoria nota
Præterendus equus. Quo tendis? con mihi
Cumas

Est iter, aut Bajas, læva stomachosus habena
Dicer eques, sed equis frenato est auris in ore)
Major utrum populum frumenti copia pascat;
Collectosne bibant imbreis, puteosque percenneis
Dulcis aquæ: (nam vina nihil moror illius oræ
Rure meo possum quidvis perferre, patique:
Ad mare cum veti, generosum, & lenè requiro,
Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
In venas, animumque meum: quod verba ministret,
Quod me Lucanæ juvenem commendet amicæ.)

Tractus uter pluvieis lepores, uter educet apros;
Utra magis pisceis, & echinos æquora celent;
Pinguis ut inde domum possim, Phæaxque revertis
Scribere te nobis, tibi nos accedere, par est.

Martius, ut rebus maternis, atque paternis
Fortiter absumptis, urbanus cœpit haberi;
Scarra vagus, non qui certum præsepe teneret
Impransus non qui civem dignosceret hostes;
Quelibet in quemvis opprobria fingere levus
Pernicies, & tempestas, barathrumque macelli,
Quidquid quæsierat, ventri donaret avaro:

Hic, ubi nequitiz fautoribus, & timidis nil
Aut paulum abstulerat, patinas cenabat omasi
Villis, & agninx; tribus uris quod satis esset

Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
 Diceret utendos corrector Bestius. Idem
 Si quid erat nactus prædæ majoris; ubi omne
 Vetterat in funum, & cinerem, non hercule miror,
 Ajebat, si qui comedunt bona: cum sit obeso
 Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.
 Nimirum hic ego sum: nam tuta, & parvula laudo,
 Cum res deficient; satis inter vilia fortis:
 Verum ubi quid melius contingit, & ubetius; idem
 Vos sapere, & solos ajo bene vivere, quorum
 *Conspicitur nixidis fundata pecunia villis.

AD QUINCTIUM. XVI.

NE perconteris, fundus meus, optime Quincti,
 Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivæ
 Pomisne, an pratis, an amicta vitibus ulmos
 Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri.
 Continui montes, ni dislocientur opaca
 Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
 Lævum decedens curra fugiente vaporet.
 Temperiem laudes. Quid, si rubicunda benigni
 Coma vepres, & pruna ferant? si quercus, & ilex,
 Multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra?
 Dizas adductum propius frondere Tarentum.
 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
 Frigidior Thraciam, nec purior ambiat Hebrus,
 Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
 Hæ latebræ dulces, & (jam si credis) amœnæ
 Incolumem tibi me præstant Septembribus horis.
 Tu recte vivis, si curas esse, quod audis.
 Jactamus jampridem omni: te Roma beatum;
 Sed vereor, ne cui de te plus, quam tibi credam
 Neve putes alium sapiente bonoque beatum:
 Neu, si te populus sanum, recteque valentem
 Diabitet, occultam febrem sub tempus edendi
 Dissimules: donec manibus tremor incidat unctis.
 Stultorum incurata pudor malas ulcera celat.
 Si quis bella tibi terra pugnata, marique
 Dicat, & his verbis vacuas permulceat aureis;
 Tene magis salvam populus velit, an popalam tu.
 Servet in ambiguo, qui consulit & tibi, & urbem.

Jupiter: Augusti laudes agnoscere possis.
 Cum pateris sapiens, emendatusque vocaris;
 Respondeſne tuo, dic sodes, nomine? nempe
 Vir bonus, & prudens dici delector ego, ac tu.
 Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
 Detulerit fasceis indigno, detrahet idem.
 Pone, meum est, inquit: pono tristisque recedo.
 Idem, si clamet furem, neget esse pudicum,
 Contendat laqueo collum pressisse paternum,
 Mordeat opprobriis falsis, inutemque colores.
 Falsus honor iuvat, & mendax infamia terret,
 Quem, nisi mendosum, & medicandum? vir bo-
 nus est quis?

Qui consulta Patrum, qui leges, juraque servas
 Quo multa, magaque secantur iudice lites;
 Quo res sponse, & quo causæ teste tenentur.
 Sed videt hunc omnis domus, & vicina tota
 Introrsam turpem, speciosum pelle decora.
 Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicit
 Servus: habes pretium; loris non uteris, ajo,
 Non hominem occidi: non pasces in cruce corvos.
 Sum bonus, & frangi: renuit negitatque Sabellus.
 Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
 Suspectos laqueos, & opertum milvius hamum.
 Oderunt peccare boni, virtutis amore:
 Tu nihil admittes in te, formidine præ.
 Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.
 Nam de mille fabæ modis cum surripis unum;
 Damnum est, non facinas, mihi pacto lenius isto,
 Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne
 tribunal

Quandocumque Deos, vel porco, vel bove placat
 Jure pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
 Labra movet, metuens audiri: pulchra Laverna
 De mihi fallere: da justo, sanctoque videri:
 Noctam peccatis, & fraudibus objice nubem.
 Qui melior servo, qui liberior sit avarus,
 In trivis fixum cum se demittit ob assem,
 Non video. Nam qui cupiet, metuet quoque: porro
 Qui metuens vivit, liber mihi non erit unquam.
 Predidit arma, locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat, & obruitur re.

Vendere cum possis captivum, occidere noli:
 Serviet utiliter: sine pascat durus, aretque:
 Naviget, ac mediis hyemet mercator in undis:
 Annonæ profit; portet frumenta, penusque.
 Vir bonus, & sapiens audebit dicere, Pentheu
 Rector Thebarum, quid me perferre, patrique
 Indignum coges? adimam bonas; nempe pecus, rem,
 Lectos, argentum: tollas licet. In manibus, &
 Compedibus lævo te sub custode tenebo.
 Ipse Deus, simul atque volam, me solvet. Opinor,
 Hoc sentit; moriar. Mors ultima linea rerum est.

AD SCÆVAM XVII.

Quamvis, Scæva, satis per te tibi consulis, & scis
 Quo tandem pacto deceat majoribus uti.
 Disce, docendus adhuc quæ censet amicus: ut si
 Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice, si quid
 Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
 Si te grata quies, & primam somnus in horam
 Delectat; si te pulvis, strepitusque rotarum
 Si lædit caupona; Ferentinum ire jubebo.
 Nam neque divitibus contingunt gaudia solis;
 Nec vixit male, qui natus, moriensque fefellit.
 Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum
 Te tractare voles; accedes sicus ad unctum.
 Si pranderet olus patienter; regibus uti
 Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti,
 Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum
 Verba probes, & facta, doce: vel junior audi,
 Cur sit Aristippi potior sententia. Namque
 Mordacem Cynicum sic cludebat, ut ajunt:
 Scurror ego ipse mihi, populo tu: rectius hoc, &
 Splendidius multo est. Equus ut me portet, alat rex,
 Officiam facio: tu possis vilia rerum,
 Dante minor; quamvis sers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color, & status, & res,
 Tentantem majora, fere presentibus æquum:
 Contra, quem duplici panno patientia velat,
 Mirabor, vitæ via si conversa decebit.
 Alter purpureum non expectabit amictum:
 Quilibet indutus celeberrima per loca vadet

Personamque feret non inconcinnus utramque.
 Alter mileri textam, cane pejus, & angui,
 Vitabit chlamydem: morietur frigore, si non
 Rettuleris pannum: refer, & sine vivat ineptus.
 Res gerere, & captos ostendere civibus hostis,
 Attingit solium Jovis, & caelestia tentat.
 Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
 Non cuivis homini contingit adire Corintham.
 Sedit, qui timuit ne non succederet: Esto:
 Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
 Hic est, aut nasquam, quod quærimus. Hic omnes
 horret,

ut parvis animis, & parvo corpore majas.
 Hic sobit, & perferat. Aut virtus nomen inane est,
 Aut decus, & pretium recte petit experiens vir.
 Coram rege sui de paupertate tacentes,
 Plus poscente ferent. Distat, sumane prudenter,
 An rapias. Atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
 Indotata mihi soror est, paupercula mater,
 Et furda nec vendibilis, nec passere firmus,
 Qui dicit; clamat, victum date Succinit alter
 Et mihi dividuo findetur munere quadra.
 Sed tacitus pasci si posset corbus, haberet
 Plus dapis, & rixæ multo minus, invidiæque.
 Brundisium comes, aut Surrentum doctus amœnum
 Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbreis,
 Aut cistam effractam, & subducta viatica ploras
 Non refert meretricis acumina, sepe catellam,
 Sepe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox
 Nulla fides damnis, verisque doloribus adfit.
 Nec semel irrisus trivis, attollere curat
 Fracto crure planum. Licet illi plurima manet
 Lacryma: per sanctum juratus dicat Osirim,
 Credite, non ludo: crudeles, tollite claudum:
 Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

AD LOLLIUM XVIII.

SI bene te novi, metues, liberrime Lolli,
 Scurrantis speciem præbere, professus amicum:
 Ut matrona meretrici dispar erit, atque
 Discolor, infido scurræ distabit amicus.

Est huic diversum vitio vitium, prope majus,
 Asperitas agrestis, & inconcinna, gravisque;
 Quae se commendat tonsa cute, dentibus attris:
 Dum vult libertas dici mera, veraque virtus.
 Virtus est medium vitiorum, & utrumque reductum,
 Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
 Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
 Sic iterat voces, & verba cadentia tollit:
 Ut puerum sævo credas dictata magistro
 Reddere, vel parteis mimum tractare secundas:
 Alter rivatur de lana sæpe caprina, &
 Propugnat nugis armatus: scilicet, ut non
 Sit mihi prima fides? &, vere quod placet, ut non
 Acriter elatrem? pretium aras altera sordet.
 Ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis pius:
 Brundisium Miavici melius via ducat, an Appi.
 Quem damnoſa Venus quem præceps alea nudat,
 Gloria quem supra vires & vestit, & ungit,
 Quem tener argenti sitis importuna, famelque,
 Quem paupertatis pudor, & fuga; dives amicus,
 Sæpe decem vitiis instructor, odit, & horret;
 Aut si non odit, regit; ac, veluti pia mater,
 Plus quam se sapere, & virtutibus esse priorem
 Vult: & ait prope vera, mea (contendere noli)
 Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res est:
 Atta decet sanum comitem toga: desine mecum
 Certare; Entrapelus, cuicumque nocere volebat,
 Vestimenta dabat pretiosa. Beatus enim jam
 Cum pulchris tunicis sumet nova consilia, & spes:
 Dormiet in lucem; scorto postponet honestum
 Officium; nummos alienos pascet: ad imum
 Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum.
 Arcanum neque tu scrutaberis illius unquam,
 Commissumque reges, & vino tortus, & ira.
 Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
 Nec, cum venari volet ille, pœmata panges.
 Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque
 Zethi, dissiluit: deuec suspecta severo
 Conticuit lyra. Fratremis celside putatur
 Moribus Amphion: tu cede potenti amici
 Lenibus imperiis: quotiesque educet in agros
 Etolis onerata plagis jumenta, canesque;

Surge, & inhumanæ senium depone Cæmentæ,
 Cœnes ut pariter pulmenta laboribus empta:
 Romanis solemne viris opus, utile famæ,
 Vitæque, & membris: præsertim cum valeas, &
 Vel cutiû superare canem, vel viribus aprum
 Possis. Adde, virilia quod speciosus arma
 Non est qui tractet. Scis, quo clamore corenæ
 Prælia sulineas campestria: denique servam
 Militiam pueri, & Cantabrica bella tulisti
 Sub duce, qui templis Partiorum ligna refigit
 Nunc: & si quid abest, Italiam adjudicat armis.
 Ac ne te retrahas, & inexcusabilis adites;
 Quævis nil extra numerum fecisse, modumque
 Caritas, interdum nugariis rure paterno.
 Partitur lintres exercitus? Actia pugna,
 Te duce, per pueros hostiis more refertur:
 Adversarius est frater; lacus adria: donec
 Alterutrum velox victoria fronte coruæet.
 Consentire suis studiis qui crediderit te,
 Fautor utroque tuum laudabit pollice ludam.
 Pretius ut inoneam: (si quid monitoris eges tu)
 Quod de quoque viro, & cui dicas, sæpe video.
 Pecconciatorem fugito: nam garrullus idem est:
 Nec retinent parulæ commissa fideliter aures;
 Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
 Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve
 Intra marmoreum veterandi limen apici:
 Ne dominus, pueri pulchri, enarave puellæ
 Musere te parvo beet, aut incommodus angat.
 Qualem commendes, etiam atque etiam aspice,
 ne mox.

Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
 Fallimur, & quondam non dignum tradimus: ergo
 Quæ sui culpa premer, deceptus omitte tueri:
 At postius notum si tentent crimina serves,
 Tuerisque tuo fidenter presidio: qui
 Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
 Ad te post paulo ventura pericula sentis?
 Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
 Et neglecta solent incendia sumere vires.
 Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
 Expertos metuit. Tu, dum tua navis in alto est,
 Hoc

Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura,
 Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi,
 Sedatum celeres, agilem, gnavamque remisit
 Potores liquidi media de nocte Palerni,
 Oderunt porrecta negantem pocula: quamvis
 Nocturnos jures te formidare repores.
 Deme supercilio nubem: plerumque modestus
 Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
 Inter cuncta leges, & percontabere doctos,
 Qua ratione queas traducere leniter ævum;
 Ne te semper inops agitet, vexetque cupido,
 Ne pavor, & rerum mediocriter autilium spes:
 Virtutem doctrina paret, naturam donet:
 Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum:
 Quid pure tranquillet; honos, an dulce lucellum,
 An secretum iter, & fallentis semita vitæ.
 Me quæties reficit gelidus Digentia rivus,
 Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus:
 Quid sentire putas, quid credis, amice, precari?
 Sit mihi, quod nunc est, etiam minus: & mihi vivam
 Quod superest ævi, si quid superesse volunt Di:
 Sit bona librorum, & provissæ frugis in annum
 Copia; neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
 Sed satis est orate Jovem, quæ ponit, & aufert:
 Det vitam, det opes: æquum mihi animum ipse
 parabo.

AD MÆCENATEM XX.

PRisco si credis, Mæcenas docte, Cratino:
 Nulla placere diu, nec vivere carmina possunt,
 Quæ scribuntur aquæ potoribus. Ut male sanos,
 Adscripsit Liber Satyris, Faunisque poetas.
 Vina fere dulces oluerunt mane Camenæ.
 Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.
 Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
 Profiluit dicenda. Forum, Putealque Libonis
 Mandabo ficcis, adimam cantare severis.
 Hoc simul edixi; non cessavere poetæ
 Nocturno certare mero, putere diurno.
 Quid? si quis vultu torvo ferus, & pede nudo,
 Exiguæque togæ simulct textore Catonem;

Virtutemne representet, moresque Catonis?
 Rupit larbitam Timagenis æmula lingua;
 Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi.
 Decipit exemplar vitiis imitabile. Quod si
 Pallerein casu, biberent ex sanguine cuminum.
 O imitatores, servum pecus; ut mihi sæpe
 Bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus!
 Libera per vacuum posui vestigia princeps,
 Non aliena meo pressi pede. Qui sibi fidit
 Dux regit examen. Parios ego primus jambos
 Ostendi Latio; numeros, animosque secutus
 Archilochi, non res, & agentia verba Lycamben.
 Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
 Quod timui mutare modos, & carminis artem:
 Temperat Archilochi Musam pede mascula Sap-
 pho:

Temperat Alceus, sed rebus, & ordine dispar:
 Nec socrum querit, quem versibus oblinat atris:
 Nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit.
 Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
 Vulgavi fidicen. Juvat immemorata ferentem
 Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri.
 Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector
 Laudet, ametque domi, prensat extra limen
 iniquus?

Non ego ventosæ plebis suffragia venor
 Impensis cenarum, & tritæ munere vestis:
 Non ego nobilium scriptorum auditor, & ultor,
 Grammaticas ambire tibus, & pulpita dignor.
 Hinc ille lacrymæ. Spissis indigna theatris
 Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus,
 Si dixi; rides, ait: & Jovis anribus ista
 Servas: fidis enim manare poetica mella
 Te salam, tibi pulchet. Ad hæc ego naribus uti
 Formo; &, luctantis acuto ne fecer ungui,
 Duplicet iste locus, clamo, & diludia posco.
 Ludas enim genuit trepidum certamen, & iram
 Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

AD LIBRUM SUUM. XX.

Vertumnum, Janumque, liber, spectare videris:

Scilicet ut prostes Sossorum purpura mundus.
 Odisti claveis, & grata sigilla pudicos
 Paucis ostendi gemis, & communia laudas;
 Non ita nutritus. Fuge, quo descendere gestis:
 Non erit emissio reditus tibi. Quid miser exi?
 Quid volui? dices; ubi quis te laeserit, & scis
 In breve te cogi, plenus cum Linguet amator.
 Quod si non odio peccantis desipit augur,
 Carus eris Romæ, donec te deserit ætas.
 Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Cœperis; aut tineas pasces taciturnus inerteis,
 Aut fugies Uticam, aut vincetus mitteris Uer-
 dam.

Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
 Qui male parentem in rupes protrulit asellum
 Iratus. Quis enim invitum serbare laboret?
 Hoc quoque te manet, ut pueros elementa do-
 centem

Occupet extremis in vicis balba senectus.
 Cum tibi sol tepidus plureis admoverit aureis;
 Me libertino natum patre, & in tenui re
 Majores pennas nido extendisse loqueris;
 Ut quantum generi demas, virtutibus addas
 Me primis urbis belli placuisse, domique;
 Corporis exigui, præcanum, solibus aptum;
 Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
 Forte meum si quis te percontabitur ævum;
 Me quater undenos sciat implevisse Decembreis,
 Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII

FLACCI

EPISTOLARUM

LIBER II.

AD AUGUSTUM I.

CUM tot sustineas, & tanta negotia solus,
 Res Italas armis tueris, moribus ornes,
 Legibus emendes; in publica commoda peccent,
 Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar.
 Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux,
 Post ingentia fata Deorum in Tempia recepti,
 Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
 Componant, agros assignant, oppida condunt
 Ploravere suis non respondere favorem
 Scratum meritis. Diram qui contudit hydram,
 Notaque fatali portenta labore subegit,
 Comperit invidiam supremo sine domari.
 Urit enim fulgore suo, qui prægravat arteis
 Istra se postas: extinctus amabitur idem.
 Presenti tibi maturos largimur honores,
 Juandasque tuum per numen potuimus artis,
 Nil eritur, in alias, nil ortum tale fatentes.
 Sed tuus hoc populus sapiens, & iustus in uno,
 Te nostris dacibus, te Grajiis antecendo,
 Cetera nequaquam simili ratione, modoque
 Æstimat: & nisi que terris remota, suisque
 Temporibus defuncta videt, salbidit, & odit:
 Sic frator veterum, ut Tabulas peccare vetanteis,
 Quas bis quinque viri sanxerunt, Fœdera regum,
 Vel Gabiis, vel cum rigidis æquata Sabinis,
 Pontificam libros, annosa volucria vatum,
 Dictæ Albano Musas in monte locutas.
 Si, quia Grajorum sunt antiquissima quæque
 Scripta vel optima, Romani pensantur eadem
 Scriptores trutina: non est, quod multa loquamur
 Nil

Nil intra est olea, nil extra est in nuce duri.
 Venimus ad summam fortunæ: pingimus, atque
 Psallimus, & lætamur Achivis doctius unctis.
 Si meliora dies, ut vina, poemata reddis;
 Scire velim chartis pretium quotus arroget annis.
 Scriptor ab hinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos, veteresque referri debet, an inter
 Vileis, atque novos? excludat jurgia finis.
 Est vetus, atque probus, centum qui perficit an-
 nos.

Quid? qui deperit minor uno mense, vel anno,
 Inter quos referendus erit? veteresne poetas?
 An quos & præsens, & postera respuat ætas?
 Iste quidem veteres interponetur honeste,
 Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno.
 Utor permissio, caudaque pilos, ut equinæ
 Paulatim vello; & demo unum, demo & item
 unum;

Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit in fastos, & virtutem æstimat annis,
 Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacravit.
 Ennius, & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
 Ut critici dicunt, leviter curare videtur,
 Quo promissa cadant, & somnia Pythagoræ.
 Nævius in manibus non est, & mentibus hæret
 Pene recens? adeo sanctum est vetus omne poema.
 Ambigitur quoties uter utro sit prior; aufert
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti:
 Dicitur Afrani toga convenisse Menandro:
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epicuram;
 Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte:
 Hos ediscit, & hos arto stipata theatro
 Spectat Roma potens; habet hos, numeratque
 poetas

Ad nostrum tempus Livi scriptoris ab ævo.
 Interdum vulgus rectum videt: est, ubi peccat.
 Si veteres ita miratur, laudatque poetas,
 Ut nihil anteferat, nihil illis comparer; errat:
 Si quædam nimis antiquæ, si pleraque dure
 Dicere cedit eos, ignave multa fatetur:
 Et sapit, & mecum facit, & Jove judicat æquo.
 Non equidem infector, dolendave carmina Livi
 Esse

Esse reor, memini quæ plagosum mihi parvo
 Orbium dictare: sed emendata videri,
 Pulchraque, & exactis minimum distantia, miror:
 Intæ quæ verbum enicuit si forte decorum,
 Si versus paulo concinnior unus, & alter
 Injuste totum duci, venditque poema.
 Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
 Compositum, illepideve putetur, sed quia nuper:
 Nec veniam antiquis, sed honorem, & præmia posci.
 Recte necne crocum, floresque perambulet Atte
 Fabula, si dubitem; clament periisse pudorem
 Cuncti pene patres: ea cum reprehete coner,
 Quæ gravis Aescopus, quæ doctus Roscius egit.
 Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt
 Vel quia turpe putant parere minoribus, & quæ
 Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
 Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, & illud
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
 Ingeniis non ille fovet, plauditque sepultis,
 Nostra sed impugnat, nos, nostraque lividus odit.
 Quod si tam Graiis novitas invisa fuisset,
 Quam nobis: quid nunc esset vetus? aut quid hæ
 beret,
 Quod legeret, tereretque viritum publicus usus?
 Ut primum positis nugari Græcia bellis
 Cæpit, & in vitium fortuna labiet æquas:
 Nunc atalatarum studiis, nunc arsit equorum:
 Marmoris, aut eboris fibros, aut ætis amavit:
 Suspendit picta vultum, mentemque tabella:
 Nunc tibicinibus, nunc est ravisa tragædis:
 Sed antice puella velut si si luderet infans,
 Quod cupide perit, mature plena reliquit.
 Quid placet, aut odio est, quod non mutabile
 credas?
 Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi.
 Romæ dulce diu fait, & solemne, reclusa
 Mant domo vigilare, clienti premere jura:
 Scriptos nominibus reetis expendere nummos:
 Majores audire, minori dicere, per quæ
 Crescere res posset, mihi damnosa libido.
 Mutavit mentem populus levis, & calet uao
 Scribendi studio; puerique, patresque severi,

Fronde comas vincti cœnant; & cœmina dicant.
 Ipse ego, qui nullo me a firmo scribere versus,
 invenior partibus mendacior: & prius orto
 Sole vigil, calidiora, & chartas, & ferina posco.
 Nævem agere iगतः, ut reis finet: abrotouum ægro
 Non audet, nisi quid didicit, dare. Quod me-
 dicorum,

Promittunt medici: tractant fibrilia fabri:
 Scribimus indocti, doctique poemata passim.
 Hic e tot tamen, & levis hæc infania quantas
 Virtutes habeat, sic collige. Vatis avarus
 Non temere est animus: versus amat, hoc studet
 unum:

Detrimenti, fugas servorum, incendia ridet:
 Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
 Papillo: vivit uliquis, & pane secundo:
 Milite quamquam piger, & malus, utilis urbi:
 Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari.
 Os tenerum pueri, balbumque poeta figurat:
 Torquet ab obscenis jam nunc sermonibus aurem:
 Mox etiam pectus præceptis format amicis,
 Asperitatis, & invidiæ corrector, & iræ;
 Recte facta refert: orientia tempora notis
 Instruit exemplis: inopem solatur, & ægrum.
 Castis cum pueris ignara puella mariti
 Disceret unde preces, vatem tu Musa dedisset?
 Poscit opem chorus, & præsentia Numina sentit:
 Cælestis implorat aquas, docta prece blandus
 Avertit morbos, metuenda pericula pellit:
 Impetrat & pacem, & locupletem frugibus an-
 nua:

Cæruine Di superi placantur, carmine Manes.
 Agricoltæ præci, fortes, parvoque beati,
 Condita post frumenta, levantes tempore festo
 Corpus & ipsam animam spe finis data ferentem,
 Cum sociis operum pueris, & conjugæ fida,
 Tellurem parce, silvanum lacte præbant,
 Floribus, & vino Genium meum rem hæc's ævi.
 Fescenninæ per hunc invec'ta licentia morem
 Versibus alternis opprobria rustica fudit:
 Libertæque recurrentis accepta per annos
 Lusu amabiliter, donec jam levus apertam

In rabiem versi cœpit jocus, & per honestas
 Ire domos impune minax. Deluere cruento
 Dente lacefsiti: fuit intactis queque cura
 Conditione super communi: quin etiam lex,
 Pœnaque lata, male qua nollet carmine quemquam
 Describi. Vertere medum, formidine fufis
 Ad benedicendum, delectandumque redacti.
 Græcia capta ferum victorem cepit, & arteis
 Intulit agresti Latio. Sic horridus ille
 Definxit numerus Saturnius, & grave virus
 Munditiæ pepulere: sed in longam tamen ævum
 Manserunt, hodieque manent velligia ruris.
 Serus enim Græcis admevit acrimina chartis:
 Et post Punica bella quietus, quærere cœpit,
 Quid Sophocles, & Thespis, & Eschylus utile fer-
 rent:

Tentavit quæque rem, si digne vertere posset:
 Et placuit sibi, natura sublimis, & acer.
 Nam spirat tragicum fati & feliciter audet:
 Sed turpem putat inscitus, metuitque lituram.
 Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
 Sudoris minimum: sed habet Comœdia tanto
 Plus oneris, quanto veniæ minus. Aspice, Plautus
 Quo pacto partem tutetur amanti ephœbi:
 Ut patris attenti, lenonis ut infidiosi:
 Quantus sit Dossennus edacibus in parasitis:
 Quam non adstricto percurrat pulpita focco.
 Gestit enim nummum in loculos demittere: post
 hoc

Securus, cadat an recto stet fabula talo.
 Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru,
 Exanimat lentus spectator, sedulus inflat.
 Sic leve, sic parvum est, nimum quod laudis avarum
 Subruit, ac reficit. Valeat res ludicra, si me
 Palma negata macrum, donata reducit opimum.
 Sæpe, etiam audacem, fugat hoc, terretque poetam:
 Quod numero plures, virtute, & honore minores,
 Indocti, stolidique, & depugnare parati,
 Si discordet eques, media inter carmina poscunt
 Aut ursum, aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
 Verum equiti queque jam migravit ab aure voluptas
 Omnis, ad ingratos oculos, & gaudia vana.

Quatuor, aut plureis antea premuntur in horas;
 Darn fugiant equitum turmae; peditumque catervae:
 Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
 Effeda festinant, pilenta, petorrita, naves:
 Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
 Si foret in terris, rideret Democritus: seu
 Diversum confusa genus panthera capelo,
 Sive elaphas albus vulgi converterit ora:
 Spectaret populum ludis attentius ipis,
 Ut sibi praebentem mino spectacula plura.
 Scriptores autem narrare putaret a fello
 Fabellam surdo. Nam quae pervincere voces
 Evaluerit sonum, referant quem nostra theatra?
 Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum.
 Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,
 Divitiaeque peregrinae; quibus obitus actor
 Cum ilerit in scena, concurrat dextera laeva:
 Dixit adhaec aliquid? nil sane. Quid placer ergo?
 Iam: Tarentino violas imitata veneno.
 Haec tu facis putes me, quae facere ipse recusam,
 Cum recte tractent alii, laudare malignae:
 Ille per extentum funem mihi posse videtur
 Ire poeta; meum qui pectus inaniter angit,
 Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
 Ut magus; & modo me Thebis, modo ponit
 Athenis.

Verum age & his, qui se lectori credere malunt,
 Quam spectatoris fastidia ferte superbi,
 Curam impende brevem: si munus Apolline dig-
 num

Vis complere libris; & vaibus addere calcar,
 Ut studio majore petant Heliconae virentem.
 Multa quidem nobis facimus mala saepe poetae:
 (Ut vineta egomet caedam mea) cum tibi librum
 Sollicito damus, aut fessio: cum laedimur, unum
 Si quis amicorum est ausus reprehendere versum.
 Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:
 Cum lamentamur, non apparere labores
 Nostros, & tenui deducta poemata filo:
 Cum speramus eo rem venturam, ut, simul atque
 Camina rescieris nos fingere, commodos ultro
 Arcossas, & egere vetes, & scribere cogas.

Sed tamen est opere pretium cognoscere, quale s
 Edictos habeat belli spectata, demique
 Virtus, indigno non committenda poeta.
 Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
 Chærilus, incultis qui verbibus, & male natas
 Retulit acceptos, regale remisit, Philippas.
 Sed veluti tractata notam, labemque remittunt
 Armenta, fere scriptores carmine serdo
 Splendida facta ligant. Mem rex ille, poema
 Qui tam ridiculum, tam care prodigis emit,
 Edicto vetuit: ne quis se, præter Appellem,
 Pingeret, aut alius Lysippo cederet æra
 Feri: Alexandri vultum simulantia. Quod si
 Judicium subtile videndis artibus illud
 Ad libros, & ad hæc Musarum dona vocares:
 Poetum in crasse jarares ære natum.
 At neque dedecrant tua de se judicia, atque
 Munera, qua: multa dantis cum laude tolerant.
 Dilecti tibi Virgilius, Variusque poeta
 Nec magis expressi vultus per ænea signa,
 Quam pervasis opus mores, animique virorum
 Clarorum apparent. Nec sermones ego mallem
 Repentes per humum, quam res componere gestas,
 Terrarumque situs, & flumina dicere, & arceis
 Montibus impositas, & barbaræ regna, tuisque
 Auspiciis totum confecta diuella per orbem,
 Clausuraque custodem pacis cohibentia Janum,
 Et formidatam Parthis, te principe, Romam:
 Si, quantum cuperem, possim quoque. Sed neque
 parvum

Carmen majestas recipit tua: nec meas audeat
 Rem tentare pudor, quam vires fere reculent.
 Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget:
 Præcipue cum se numeris commendet, & arte.
 Discit enim citius, meminisse que libentius illud,
 Quod quis deridet, quam quod probat, & ve-
 neratur.

Nil moror officium, quod me gravat: ac neque ficto
 In pejus vultu preponi cæcus usquam,
 Nec prave factis decorari verbis opto:
 Ne rubeam pingui donatus munere, & una
 Cum scriptore meo, capsa portectus operis,

Deferari in vicum vendentem thurs, & odores,
Et piper, & quidquid chartis auicitur ineptis.

AD JULIUM FLORUM. II.

FLore, bono, claroque fidelis amice Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi vendere natum,
Tibure, vel Gabiis: & tecum sic agat: Hic &
Candidus, & talos à vertice pulcher ad imos,
Fiet, eritque tuus nummorum millibus octo;
Verna ministeriis ad nutus aptus herileis:
Litterulis Græcis imbutus, idoneis atq;
Cuilibet; argilla quidvis imitaberis uda:
Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti:
Multa fidem promissa levant, ubi plenus æquo
Laudat venaleis, qui vult extrudere, merces:
Res urget me nulla; meo sum pauper in ære:
Nemo hoc mangonum faceret tibi; non temere
à me

Quivis ferret idem: semel hic cessavit, & (ut sit)
In scalis latuit metuens pendentis habenæ.
Des nummos, excepta nihil te si fuga lædit.
Ille ferat pretium, pœnæ securus, opinor.
Prudens emisti vitio:um: dicta tibi est lex:
Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniquus.
Dixi me pigram proficiscenti tibi, dixi
Talibus officiis prope mancum: ne mea serus
Jurgares ad te quod epistola nulla veniret.
Quid tam profeci, mecum facientia jura
Si tamen attentas? quereris super hoc etiam, quod od
Expectata tibi non mittam carmina mendax?
Luculli miles collecta viatica multis
Ærumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
Perdiderat: post hoc vehemens lupus, & sibi, & hosti
Ira tus pariter, jejunis dentibus acer,
Præsidium regale, loco dejecit, ut ajunt,
Summe munito, & multarum divite rerum:
Clarus ob id factum, donis ornatur honestis,
Accipit, & bis dena super sestertia nummum.
Forte sub hoc tempus castellum evertere prætor
Nescio quod cupiens, hortari cepit eundem
Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem:

I. bone, quo virtus tua te vocat: i pede fracto,
 Grandia laturus inter totum præmia: quid stas?
 Post hæc ille catus, quantumvis rusticus, ibit,
 Ibit eo quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
 Romæ nativæ mihi contigit, atque doctæ,
 Iras Grajis quantum nocuisset Achilles.
 Adjecere hanc paulo plus artis Athenæ:
 Scilicet ut possem curvo discernere rectum,
 Atque inter silvas Academæ quærere verum.
 Dura sed emovere loco me tempora grato:
 Civilisque rudem belli tulit æstus in arma,
 Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
 Unde simul primum me dimisere Philippi,
 Decisis humilem pennis, inopemque paterni
 Et laris, & fundi, paupertas impulit audax
 Ut versus facerem: sed, quod non desit, ha-
 bentem

Quæ poterunt unquam satis expurgare cicuta,
 Ni melius dormire purem, quam scribere versus?
 Singula de nobis anni prædantur euntes:
 Eripuere jocos, venerem, convivia, ludum:
 Tendunt extorquere poemata. Quid faciam vis?
 Denique non omnes eadem mirantur, amantque.
 Carmine tu gaudes: hic delectatur jambis:
 Ille Eioneis sermonibus, & sile nigro.
 Tres mihi conviva prope dissentire videntur,
 Potentes vario multam diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod ju-
 bet alter?

Quod peris id sane est invisum, acridumque duobus.
 Præter cetera, me Romæne poemata censes
 Scribere posse, inter tot curas, totque labores?
 Hic sponsum vocat, hic auditum scripta, relictis
 Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini,
 Hic extremus in Aventino: visendas uterque:
 Intervalla vides humane contraoda. Verum
 Puce sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstat.
 Festinat calidus in alis, gerulisque redemptor
 Torquet nunc lapideam, nunc ingens machina rig-
 num:

Tristia tebullis luctantur funera plaustris:
 Hac rabiosa fugit canis, hac latralenta cuit sus.

Inunc, & versus tecum meditare canoros,
 Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit
 urbes

Rite cliens dæchii somno gaudentis, & umbra.
 Tu me insas strepitus nocturnos, atque diurnos
 Vis canere, & non tacta sequi vestigia vatum.
 Ingenium, sibi quæd vacuas desumpserit Athenas,
 Et studiis annos septem dedit, insensitque
 Libris, & curis, statua tacitarnius exit
 Plenumque & risu populum quatit. Hæc ego tecum
 Fluctibus in mediis, & tempestatibus urbis,
 Verba lyra motura sonum connectere digner!
 Frater erat Romæ consulti rhetor; ut alter
 Alterius sermone meros audiret honores:
 Græchus ut hic illi, foret huic ut Mucius ille.
 Qui minus argutos versat furor iste poetas?
 Carmina compono, hic elegos: mirabile visu,
 Sacratumque novem Musis opus, aspice primum,
 Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
 Spectemus vacuum Romanis vatibus ædem.
 Mox etiam (si forte vacas) sequere, & præcul audi,
 Quid ferat, & quare sibi nectat uterque coronam.
 Cadimur, & totidem plagis consumimus hostem,
 Lento Sannites ad lumina prima duello.
 Discedo Alceus puncto illius: ille meo quis?
 Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus:
 Fit Mimnermus, & optivo cognomine crescit.
 Multa fero ut placem genus irritabile vatum,
 Cum scribo, & supplex populi suffragia capto:
 Idem, suis studiis, & mente recepta,
 Obturem paulas impune legentibus aures.
 Ridentur mala qui componunt carmina: verum
 Gaudem scribentes; & se venerantur, & ultro,
 Si taceas, laudant; quidquid scripsere, beati.
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
 Audebit quæcumque parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur.
 Verba movere loco; quæcumvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetrantia Vestæ:
 Obscurata diu populo, bonus eruet, atque
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum.

Pauperties immunda procul procul ablit: ego, atram
 Nave ferat magna, an parva, ferat unus, & idem.
 Non agimus tumidis velis Aquilone secundo:
 Non tamen aduersis ætatem ducimus Austris,
 Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
 Extremi primum, extremis usque priores.
 Non es avarus: abi. Quid? cetera iam tibi ista
 Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
 Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
 Scamnia, terrores magicos, miracula, segas,
 Necturnes lemures, portentaque Theffala ridet?
 Natuleis grate numeras? ignoscis amicis?
 Ienior, & melior n̄s accedente senecta?
 Quia te exempta leuat spenis de pluribus una?
 Vivere si recte nescis, decede paritis:
 Lussu satis: edisti satis atque bibisti:
 Tempus abire tibi est: ne potum largius æquo
 Rideat, & pulset lasciva decentius ætas.

Q. HORATII
 FLACCII
 DE ARTE POETICA.
 LIBER.

AD PISONES.

Humano capiti cervicem pictor equinam
 Jungere si velit, & varias inducere plumas
 Undique collatis membris, ut turpiter atum
 Desinat in piscem mulier formosa superbae;
 Spectatum admissi risum teneatis amici?
 Credite, Pisones, illi sabbale fore librum
 Persimilem, cujus, velut ægri somnia, vanæ
 Fingentur species, ut nec pes, nec caput uni
 Reddatur formæ, pictoribus, atque poetis
 Quilibet audendi semper fuit æqua potestas:

Scimus, & hanc venia petimusque damusque vicissim:

Sed non ut placidis cocant immitia, non ut
 Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.
 Inceptis gravibus plerumque, & magna professis,
 Purpureus, late qui splendeat, unus, & alter
 Assuitur pannus: cura locus, & ara Diane,
 Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
 Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.
 Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum,
 Scis simulare. Quid hoc, si fractis enatat ex spes
 Navibus, ære dato qui pingitur? amphora cepit
 Institui, currente rota, cur uretus exit?
 Denique sit, quidvis, simplex dumtaxat, & unum.
 Maxima pars vaturn, pater, & juvenes patre digni,
 Cecipiatur specie recti. Brevis esse laboro,
 Obscuro, sio: sectantem lenis nervi
 Deficiunt, animique: professus grandia, tuiget:
 Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ:
 Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
 Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum.
 In vitium ducit culpa fuga, si caret arte.
 Amilium circa ludum faber, unus & unguis
 Exprimet, & molleis imitabitur ære capillos:
 Infelix operis summa: qui ponere totum
 Nesciet. Hunc ego me, si quid componere curem,
 Non magis esse velim, quam naso vivere pravo,
 Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.
 Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam
 Viribus, & versate diu, quid ferre recusent,
 Quid valeant humeri. Cui lecta potenter erit res,
 Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
 Ordinis hæc virtus erit, & venus, aut ego fallor
 Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici,
 Pleraque differat, & præsens in tempus omittat.
 In verbis etiam tenuis, cautusque serendis,
 Hoc amet, hoc spernat, promissij carminis auctos.
 Dixeris egregie: notum si callida verbum
 Reddiderit junctura novum. Si forte necesse est
 Indiciis monstrare recentibus abdita rerum:
 Fingere cinctantis non exaudita Cethegis
 Continget: dabiturque licentia sumpta pudenter.

Quæ præcis memorata Catonibus, atque Cethegîs,
 Nunc sitis informis premit, & deserta vetustas:
 Adsciscet nova, quæ genitor proauxerit usus:
 Vehemens, & liquidus, puroque simillimus animi,
 Fundet opes, Latineque beabit divite lingua:
 Luxuriantia compestet: nimis aspera sano
 Levabit cultu: virtute carentia tollet:
 Ludentis speciem dabit, & torquetur, ut qui
 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur.
 Prætulerm scriptor delirus, inersque videri,
 Dum mea delectent mala me, vel denique fallant.
 Quam sapere, & ringi. Fuit haud ignobilis Argis,
 Qui se crederet miros audite tragædos,
 In vacuo letus sessor, plausorque theatro:
 Cetera qui vitæ servaret munia recto
 More: bonus sane vicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem, peller qui ignoscere servis,
 Et signo læsonon insanire lægenæ:
 Posset qui rupem, & puteum vitare patentem:
 Hic ubi cognatorum opibus, curisque relictus,
 Expulit ellebore morbum. bileraque metaco,
 Et redit ad sese: Pol me occidistis, amici,
 Non servastis, ait: cui sic extorta volupta,
 Et demptus per vim mentis gratissimus error.
 Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum:
 Ac non verba sequi sed has modulanda Latinis,
 Sed vere numerosque, modosque ediscere vite.
 Quocirca mecum lequor hæc, tacitusque recordor:
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ:
 Narrares medicis. Quod, quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulline fatier audes?
 Si vulnus tibi, monstrata radice, vel herba,
 Non fieret levius: fugeres radice, vel herba
 Proficiente nihil curarier. Audieras, cui
 Rem Di donarint, illi decedere pravam
 Stultitiam: &, cum sis nihilo sapientior, ex quo
 Plenior es, tamen uteris monitoribus isdem?
 At si divitiæ prudentem reddere possent,
 Si cupidum, timidumque minus te: nempe ruberes,
 Viveret in terris te si qui: avarior uno.
 Si proprium est, quod quis libra mercatus, & tre est.

Quædam (si credis consulis) mancipat usus;
 Qui te pascit ager, tuus est: & villicus Orbi
 Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturas,
 Te dominum sentit. Das nummos; accipis uvam,
 Pullos, ova; cadum remeti. Nempe modo isto
 Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
 Aut etiam supra numeroram milibus emptum.
 Quid refert, vivas numerato nuper an olim?
 Inuptor Aricini quondam, Vejentis & arvi,
 Finisqum cœnat clus: qui navis aliter putat; emptis
 Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
 Sed vocatusque suam, qua populus adflata certis
 Lini viciis vicina refigit iurgia: tamquam
 Sit propriam quidquam puncto quod mobilis horæ,
 Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte
 suprema

Permaet dominos, & cedit in altera jura.
 Sic, quia perpetuus nulli datur usus, & heres
 Heredem alternis, velut unda supervenit undam;
 Quid vici profunt, aut horrea? quidve Calbris
 Salsibus adiecti Lucani? si metit Orcus
 Grandis cum parvis, non exorabilis auro.
 Gemmas, marmor, ebur, Tirrhena sigilla, tabellas,
 Argentum, vestes, Getulo murex tinctas,
 Sunt qui non habent; est qui non curat habere.
 Cur alter fractura cesare, & ludere, & ungi
 Præferat Heredis palæstis pinguibus; alter
 Dives, & importunus ad umbram lucis ab ortu
 Silvestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
 Scit Genius, natale comes qui temperat astra,
 Naturæ Deus humanæ, mortalis in animum
 Quoque caput, vultu mutabilis, albus, & ater.
 Urat, & ex me dico quantum res poscet, acervo
 Tellam: nec metnam, quid de me iudicet heres,
 Quod non plura datis invenerit. Et tamen idem
 Scire velam, quantum simplex, hilarisque nepoti
 Discreper, & quantum disceudet patris avato.
 Distat enim, spargas tuæ prodigus, an neque samp-
 tum

Invirus facias, neque plura parare labores;
 Ac potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
 Exiguo, grateque fruatis tempore rapim.

Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres; nec desilies imitator in arctum,
 Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis lex.
 Nec sic incipiens, ut scriptor Cyclicus olim:
 Fortunam Priami cantabo, & nobile bellum.
 Quid dignum tanto feret hic promissor hiatus?
 Parturiunt montes: nascetur ridiculus mus.
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
 Dic mihi Musa virum, captus post mœnia Troje,
 Qui mores hominum multorum vidit, & urbeis.
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
 Antiphatem, Scyllanque, & cum Cyclope Cir-
 ribœm.

Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum creditur ab ovo.
 Semper ad eventum festinat, & in medias res
 Non secus, ac netas, auditorem rapit: & que
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit:
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
 Primo ne medium, medio ne discrepet unum.
 Tu, quid ego, & populus mecum desideret, audi.
 Si fautoris egos aula manentis, & usque
 Sessisti, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
 Atatis ejusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decet, maturis dandus, & annis.
 Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo
 Signat humum; gestit paribus colludere, & iram
 Colligit, ac ponit temere, & mutatur in horas.
 In herbis juvenis, taudera custode remoto,
 Gaudet equis, canibusque & aprici gramine campi,
 Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
 Utillum tardus provisor, prodigus zais,
 Sublimis, cupidusque & amata relinquere pernix.
 Conversis stadiis, atas, animusque virilis
 Quærit opes, & amicitias, inseruit honoris
 Commisitse cavet, quod max mare laboret.
 Multa senem circumveniunt incommoda: vel quæd
 Querit, & inventis miser abstinet, ac timet uti;
 Vel quæd res omnes timide, gelideque ministrat,
 Dilator, spe lentus, iners, pavidusque futuri
 Difficilis, querulus, laudator temperis atq;

Se puero, castigator cenforque minorum.
 Multa ferunt anni venientes commoda secum,
 Multa recedentes adimunt: ne forte seniles:
 Mandentur juveni partes, pueroque viriles.
 Semper in adjunctis, ævoque morabimur aptis.
 Aut agitur res in scenis, aut acta refertur:
 Segnius irritant animos demissa per aures:
 Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, & quæ
 Ipse sibi tradit spectator. Non tamen intus
 Digna geri promes in scenam: multa que tolles
 Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens:
 Ne pueros coram populo Medea trucidet;
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus:
 Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem.
 Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi.
 Neve minor, neu sit quinto productior actu
 Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi.
 Nec Deus interit, nisi dignus vindice nodus
 Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
 Actoris partes chorus, officiumque virile
 Defendat, neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducatur, & hæreat apte.
 Ille bonis faveatque, & consilietur amice,
 Et regat iratos, & amet pacare tumentes:
 Ille, dapes laudet mensæ brevis: ille salutem
 Justitiam, legesque, & apertis omnia portis:
 Ille tegat commissa, Deosque precetur, & oret,
 Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.
 Tibia non, ut nunc, orichalco juncta, tubæque
 Æmula; sed: tenuis, simplexque foramine paucæ,
 Aspirare, & adesse choris erat utilis, atque
 Nondum spissa nimis complere sedilia flatu:
 Quo sane populus numerabilis, utpote parvus,
 Et frugi, castusque verecundusque coibat,
 Postquam cœpit agros extendere victor, & urbem
 Laxior amplecti murus, vinoque diurno
 Placari Genium festis impune diebus:
 Accessit numerisque, modisque licentia major.
 Indoctus quid enim saperet, liberque laborum,
 Rusticus urbano confusus, turpis honesto?
 Sic præter motumque, & luxuriam addidit arti
 Ethicem, traxitque vagus per pulpita vestem:

Et nova factaque nuper habebunt verba fidem, si
 Græco fonte cadans, parce detorta. Quid autem
 Cæcilio, Plautoque dabit Romanus, ademptum
 Virgilio, Varioque? ego cur acquirere pauca,
 Si possum, invideor? cum lingua Catonis, & Enni
 Sermonem patrium ditaverit, & nova remm
 Nomina protulerit. Licuit, semperque licebit
 Signatum præserte nota producere nummum.
 Ut silvæ foliis pronos mutantur in annos,
 Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas,
 Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.
 Debemur morti nos, nostraque: sive receptus
 Terra Neptunus classeis Aquilonibus arcet,
 Regis opus: sterilisve palus prius, aptaque remis
 Vicinas ubeis alit, & grave sentit aratum:
 Seu cursum mutavit iniquum frugibus annis,
 Doctus iter melius: mortalia facta perhibuit;
 Nedum sermonum stet henos, & gravia vivax.
 Multa renascentur, quæ jam cecidere; cadentque,
 Quæ nunc sunt in honore vocabula: si volet usus,
 Quem penes arbitrium est, & jus, & norma
 loquendi.

Res geste regumque, ducumque, & tristia bella,
 Quo scribi possent numero, monstravit Homerus.
 Versibus impariter junctis querimonia primum,
 Post etiam inclusa est voti sententia compos.
 Quis tamen exiguos elegos emisit auctor,
 Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est,
 Archilochum proprio rabies armavit iambo.
 Hunc socci cepere pedem, grandesque cothurnis
 Alternis aptum sermonibus, & popularibus
 Vincentem strepitus, & natum rebus agendis.
 Musa dedit fidibus Divos puerosque Deorum,
 Et pugilem victorem, & equum certamine pri-
 mum.

Et juvenum curas, & libera vina referte.
 Descriptas servare vices, operumque colores,
 Cur ego, si nequeo, ignosque, poeta salutor?
 Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?
 Versibus exponi tragicis res comica non valet:
 Indignatur item privatis, ac prope socco
 Dignis carminibus narrati eona Thyestæ.

Singula quæque locum teneant sortita decentem.
 Interdum tamen & vocem Comœdia tollit,
 Iratusque Chremes tumido delitigat ore:
 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
 Telephus, aut Peleus, cum pauper, & etiam
 uterque

Projicit ampullas, & sesquipedalia verba,
 Si curat cor spectantis terigisse querela.
 Non satis est pulchra esse poemata: dulcia sunt,
 Et quocumque volent, animum auditoris agunt,
 Ut ridentibus adrident, ita fientibus adfient
 Humani vultus. Si vis me flere, dolendum est
 Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent.
 Telephe, vel Peleo, male si mandata loqueris,
 Aut dormitabo, aut ridebo. Tristitia inest
 Vultum verba decent: iratum, plena minarum;
 Ludentem, lasciva; severam, seria dictu.
 Formatur enim natura prius nos intus ad omnem
 Fortunatum habitum; juvat, aut impellit ad iram,
 Aut ad humum mœrore gravi deducit, & angit:
 Post effert animi motus interprete lingua.
 Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
 Romani tollent equitesque patresque cachinnum.
 Intererit multum, Davusne loquatur, an heros;
 Maturusne senex, an adhuc florenti juventa
 Fervidus; an matrona potens, an sedula nutrix;
 Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
 Colchus, an Afsyrius, Thebis nutritus, an Argis.
 Aut famam sequere, aut sibi convenientia fingi,
 Scriptor. Homereum si forte reponis Achillem;
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer;
 Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
 Sit Medea ferox, invictaque, flebilis Ivo,
 Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
 Si quid inexpertum scenæ committis, & audes
 Personam formare novam; servetur ad iurum
 Qualis ab incepto processerit, & sibi constet.
 Difficile est proprie communia dicere: teque
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
 Quam si proferres ignota, indictaque primus.
 Publica materies privati juris erit, si
 Non circa vilem, parulumque moraberis orbem;
 Nec

Sic etiam fidibus voces crevere severis,
 Et tulit eloquium insolitum facundia præceptis
 Utillimæque sagax rerum, & divina futuri,
 Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
 Carmine qui tragico vilem cecidit ob hircum,
 Max etiam agrestibus Satyros nudavit, & asper
 Incolumi gravitate jocum tentavit: eo quod
 Illecebris erat; & grata novitate morandus
 Spectator, sanctusque sacris, & potus, & exlex.
 Verum ita risores, ita commendate diceres
 Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo;
 Ne quicumque Deus, quicumque adhibebitur he-

ros,

Regali conspectus in auro naper, & ostro.
 Migret in obscuras humili sermone tabernas:
 Aut, dum vitat humanam, nubes, & inania capret.
 Est te leveis indigna Tragedia versus,
 Ut festis matrona moveri iussa diebus,
 Intererit Satyris paulum pud banda protervis.
 Non ego ignominata, & dominantia nomina solum,
 Verbaque, Personæ, Satyrorum scriptor amabo.
 Nec sic enitar tragico differre colori,
 Ut nihil intersit, Davusne loquatur, & audax
 Pythias, emuncto lucrata Simone talentum,
 An castos, famulusque Dei Silenus alumni.
 Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quis
 Speret idem; sudet multum, frustra que laboret
 Ausus idem. Tantum series, juncturaque pollet;
 Tantum de medio sumptis accedet honoris.
 Silvæ deducti caveant, mo-judice, Fauni,
 Ne velut ianati triviis, ac pene forenses,
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam
 Aut immunda crepent, ignominiosa que dicta.
 Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, &

res:

Nec, si quid fricti ciceris probat, & nucis emptor,
 Aquis accipiunt animis, donantve corona.
 Syllaba longa brevi subjecta, vocatur Iambus,
 Pes citus: unde etiam Trimeteris accrescere iussit
 Nomen Iambeis, cum senos redderet ictus
 Primus ad extremum similis sibi: non ita pridem,
 Tardior ut paulo, graviorque veniret ad aureis,

Spondos stabileis in jura paterna recepit
 Commodus; & patiens; non ut de sede secunda
 Cederet, aut quarta socialiter: hic & in Acci
 Nobilibus trimetris apparet raris, & Eni.
 In scenam missos magno cum pondere versus,
 Aut operæ celeris nimium, curaque carentis,
 Aut ignoratæ præmit artis crimine turpi.
 Non quisvis videt immodulata poemata iudex:
 Et data Romanis venia est indigna poetis.
 Idcirco ne vager, scribamque licenter? an omneis
 Visuros peccata putem mea; tutus, & intra
 Spem veniæ cautus? vitavi denique culpam,
 Non ludem merui. Vos exemplaria Græca
 Nocturna versate manu, versate diurna.
 At nostri proavi Plautinos & nurgeros, &
 Laudavere sales; nimium patienter utramque,
 Ne dicam stulte, mirati: si modo ego, & vos
 Scimus inurbanum lepido sponte dicto,
 Legitimumque sonum digitis callemus, & aure.
 Ignotum Tragicæ genus invenisse Campane
 Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespis
 Que canerent, agerentque, petunt si facibus ora.
 Post hunc personæ, pallæque repertor honeste
 Æschylus, & modicis intravit pulpita tignis,
 Et docuit magnumque loqui, nitique corhurno.
 Successit vetus hæc Comœdia, non sine multa
 Laude: sed in vitium libertas excidit, & vim
 Dignam lege regi: lex est accepta: chorusque
 Turpiter obtinuit, sublato jure nocendi.
 Nil intentatum nostri liquere poetæ:
 Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
 Ausi deserere, & celebrare domestica facta,
 Vel qui prætextas, vel qui docuere Togatas.
 Nec virtute foret, clarisque potentius armis,
 Quam lingua, Latium: si non offenderet unum.
 Quemque poetarum limite labor, & mora. Ves, ô
 Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
 Multa dies, & multa litura coercuit, atque
 Præfectum decies non castigavit ad unguem.
 Ingenium misera quæ fortunatis arte
 Credit, & excludit sanos Helicone poetas
 Democritus; bona passum unguis ponere erant.

Non harbam : secreta petit lœca , balnea vitat.
 Nanciscetur enim pretium , nomenque poetæ,
 Si tribus Anticyris caput insanabile nunquam
 Tonfiori Licino commiserit. O ego lævus
 Qui purgo bilem sub veni temporis horam !
 Non alius faceret meliora poemata : verum
 Nil tanti est. Ergo fungat vice cotis acutum
 Reddere quæ ferrum valet , exsors ipsa secandi.
 Munus , & officium , nil scribens ipse , docebo ;
 Unde parentur opes , quid alat , formetque poetam ;
 Quid deceat , quid non ; quo virtus , quo ferat error ,
 Scribendi recte , sperere est , & principium , & fons.
 Rem tibi Socraticæ poterant ostendere chartæ :
 Verbaque provissam rem non invita sequentur.
 Qui didicit patriæ quid deceat , & quid amicis
 Quo sit amore pareus , quo frater amandus & hospes ;
 Quod sit conscripti , quod iudicis officium ; quæ
 Partes in bellum nisi ducis , ille proæcto
 Reddere personæ scit convenientia cu que.
 Respicere exemplar vitæ , morumque jubebo
 Doctum imitatorem , & vivas hinc dicere voces.
 Interdum speciosa locis , morataque recte
 Fabula , nullius Veneris , sine pondere , & arte ,
 Valdius oblectat populum , meliusque moratur ,
 Quam versus inopes rerum , nugæque canoræ.
 Gravis ingenium , Gravis dedit ore rotundo
 Musa loqui , præter laudem nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus assem
 Discunt in partes centum diducere. Dicas
 Filius Albari , si de quincunee remota est
 Uncia , quid superet : Poterat dixisse : triens ? est
 Rem poteris servare mam. Redit uncia : quid sit
 Semis. An , hæc animos ærugo , & cura peculi
 Cum semel imbuerit , speramus carmina fingi
 Posse linenda cedro , & lævi servanda cupressor
 Aut prodesse volunt , aut delectare poetæ ;
 Aut simul & jucunda , & idonea dicere vitæ.
 Quidquid præcipies , esto brevis : ut cito dicta
 Percipiant animi dociles , teneantque fideles.
 Omne supervacuum pleno de pectore manat)
 ficta voluptatis causis sunt proxima veris :
 Sic , quodcumque volet , poscat sibi fabula credi :

Ne u praxiz Lamix vivum puerum extrahat alve.
 Centuria seniorum agitant expertia frugis:
 Celi pratercunt aufera poemata Rames.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando pariterque morando.
 Hic meret æra liber Solius, hic & mare trahit,
 Et longum noto scriptori prorogat ævum.
 Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
 Nam neque chorda sonum reddit, quem vult ma-
 nus, & mens;

Poscentique gravem persæpe remittit acutum;
 Nec semper feriet, quæcumque minabitur, arcus.
 Verum ubi plura nitent in carmine, non ego parvis
 Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
 Aut humana parum cavit natura: Quid ergo est?
 Ut scriptor si peccat idem libratius usque,
 Quamvis est monitus, venia caret; ut citharædus
 Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:
 Sic mihi, qui multum cessat, sit Chærilus ille
 Quem bis terve bonum, cum risu miror: & idem
 Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
 Verum operi longo fas est obrepere somnum.
 Ut pictura, poësis: erit quæ, si propius stes,
 Te capiet magis, & quædam, si longius abstes:
 Hæc amat obscurum; volet hæc sub luce videri
 Judicis argutum quæ non formidat acumen:
 Hæc placuit semel; hæc decies repetita placebit.
 O major juvenum, quamvis, & voce paterna
 Fingeris ad rectum, & per te sapis; hæc tibi dictum
 Tolle memor: certis medium, & tolerabile rebus
 Recte concedi: Consulns juris, & actor
 Causarum mediocris abest virtute disertis
 Metallæ, nec scis quantum Cascellius Aulus;
 Sed tamen in pretio est: Mediocribus esse poetis
 Non homines, non Di, non concessere columnæ.
 Ut gratas inter mensas symphonia discors,
 Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papaver
 Offendant; poterat duci quia cœna sine istis:
 Sic animis natum, inventumque poema juvantis,
 Si paulum summo decessit, vergit ad imum.
 Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis:
 Indoculusque pile, discive trochive, quiescit

Ne spisse rifum tollant impune coronæ:
 Qui nescit veritas, tamen audet fingere. Quid ni?
 Liber, & ingenuus; præsertim census equestrem
 Summata nummorum, vitioque remotus ab omni.
 Tu nihil invita dices, faciesve Minerva:
 Id tibi iudicium est, ea mens. Si quid tamen olim
 Scripseris, in Mæci descendat iudicis aures,
 Et patris, & nostras; nonnumque prematur in an-
 num.

Membranis intus positis. Delere licebit,
 Quod non edideris: nescit vox missa reverti.
 Silvestreis homines faceret interpreteque Decrum
 Credibus, & victu fædo deterruit Orpheus:
 Dicitur ob hoc lenire tigreis, rabido sique leones.
 Dicitur & Amphion, Thebanæ conditor arcis,
 Saxa movere sono testudinis, & prece blanda
 Ducere quo veller. Fuit hæc sapientia quondam,
 Publica privatis secernere, sacra profanis:
 Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
 Opus idæ moliri; leges incidere ligno.
 Sic honor, & nomen divinis vatibus, atque
 Carminibus venit. Post hos insignis Homerus
 Tyrtæusque mares animos in Martia bella
 Versibus exaruit. Dicitæ per carmina sortes,
 Et vitæ monstrata via est, & gratia regum
 Fieri; tentata medis, ludusque repertus,
 Et languorum cperam finis: ne forte paderi
 Sit tibi Musa lyre selectæ, & cantor Apollo.
 Natura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quæritum est. Ego nec studium sine divite venia,
 Nec rude quid possit video ingenium: alterius sic
 Altera poscit opera res, & conjurat amice.
 Quid studeat operatam cursu contingere metam,
 Multa tulit fecitque puer: sudavit, & assit:
 Assinuit Venere, & vine. Qui Pythia captat:
 Tibicem, didicit prius, extulitque magistrum.
 Nec satis est dixisse: Ego mira poemata pango;
 Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
 Et, quod non didici, sane nescire fateri.
 Ut præco, ad merceis turbam qui cogit emendas:
 Adversatores jubet ad lucrum ire poeta
 Dives agris, dives politis in fornore nummis.

Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
 Et spondere levi pro paupere, & eripere atris
 Litibus implicitam; miraber, si sciet inter-
 -Noscere mendacem, verumque beatus amicum.
 Tu seu donaris, seu quid donare volens cui
 Nolito adversus tibi factos ducere plenum
 Lætitiz; clamabit enim, pulchre, bene, recte;
 Pallefiet; super his etiam stillabit amicis *
 Ex oculis rorem; saliet; tundet pede terram.
 Ut, qui conducti plorant in funere, dicunt,
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
 Derisor vero plus laudatore moverur.
 Reges dicuntur multis urgere culullis;
 Et torquere mero, quem perspexisse laborant,
 An sit amicitia dignus. Si carmina condēs,
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.
 Quintilio si quid recitares; corrige, sedes,
 Hoc, agebat, & hoc. Melius te posse negares,
 Bis, terque expertum frustra? delere jubebat,
 Et male ter nates incudi reddere versus.
 Si defendere delictum, quam vertere, mallet;
 Nullum ultra verbum, aut operam infumebat
 inanem,
 Quin sine rivali teque, & tua solus amares.
 Vir bonus, & prudens versus reprehendet in-
 certis;
 Culpabit duos, incomptis allinet atrum
 Transverso calamo signum; ambitiosa recidet
 Ornamenta: parum claris lucem dare cogens
 Arguet ambigue dictum; mutanda notabit;
 Fiet Aristarcus: non dicet: cur ego amicum
 Offendam in nugis? hæc nugæ seria ducent
 In mala, derisum semel, exceptumque sinistre.
 Ut mala quem scabies, aut morbus regius ur-
 get,
 Aut fanaticus error, & iracunda Diana;
 Vesanium tetigisse timent, fugiuntque portam,
 Qui sapiunt: agitant pueri, incantique se-
 quuntur.
 Hic, dum sublimeis versus ructatur, & errat,
 Si veluti merulis intentus decidit auceps
 In puteum, foveamve: licet, Succurrere, longum
 Cla-

Clamet, Io cives: non sit, qui tollere curer.
 Si curet quis opem ferre, & demittere funem
 Qui scis, an prudens huc se projecerit, atque
 Servari nolit? dicam: Siculique poete
 Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidam
 Aetnam

Insultat. Sit jus, liceatque perire poetis.
 Invitum qui servat, idem facit occidenti.
 Nec semel hoc fecit: nec si retractus erit, jam
 Fiet homo, & ponet famosae mortis amorem.
 Nec satis apparet, cur vetus factitet; utrum
 Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
 Movecit incestus: certe furit, ac velut ursus,
 Objeptos cavez valuit si frangere clathros,
 Indoctum, doctamque fugat recitator acerbus.
 Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo,
 Non milura cutem, niu plena cruoris, hirudo.

F I N I S.

I N D E X,

*Qui exhibet præcipuas novas Lecti-
ones in hanc oper. Q. HORATHI
FLACCI, BALLEONIANAM
EDITIONEM consulto inveniãs,
& vulgatas pensim expunctas, cura
S. S. I. G. & præeunte eruditis-
simo BENTLEJO, qui eas ex ve-
tustissimis Codicibus ac emenda-
tissimis MSS. & Membranis di-
ligenter perpensas desumpsit.*

Litteræ r. q. significant rectius quam.

C A R M I N U M.

Lib. I. Ode II. versa 3. Marsi peditis, rectius
quam Mauri peditis. O. III. v. 22. Dissociabi-
les terras, r. q. Dissociabili. O. IV. v. 9. vint offi-
cinas, r. q. urit. O. VI. v. 3. Qua rem cumque,
r. q. quam rem cumque. v. 13. Strictis, r. q. sectis.
O. VII. v. 5. Palladis arces, r. q. urbem. v. 7. de-
cerptam, r. q. decerptæ. v. 9. Dicet, r. q. dicit.
O. VIII. v. 6. 7. equitat, temperat, r. q. equitet,
temperet. O. XII. v. 55. orientis oræ, r. q. oris.
O. XIII. v. 2. lactea Telephi, r. q. cerea. O. XVI.
v. 8. si geminant, r. q. sic geminant. O. XVII. v. 5.
Impune totum, r. q. impune tutum. v. 9. hædules,
r. q. hædilia. O. XX. v. 5. clare Mæccenas Eques,
r. q. care. O. XXI. v. 5. nemorum comam, r. q.
coma. O. XXIII. v. 4. vepris, r. q. veris. v. 5. ad
ventum, r. q. adventus. O. XXIV. v. 8. inveniet,
r. q. invenient. O. XXV. v. 8. longam percutit

noctem, r. q. longas p̄tente noctes. O. XXII. v. 9.
 Pimplei, r. q. Pimplea. O. XXVIII. v. 18. Exitio est
 avidum mare nautis, r. q. avidis. O. XXVI. r.
 q. Premant calenam, r. q. calena. O. XXXIV. v. 5.
 cogor relectos, r. q. relictos v. 13. & infigne,
 r. q. insignem. O. XXXV. v. 39. deffingas, r. q.
 diffingas. O. XXXVII. v. 24. penetravit oras,
 r. q. reparavit oras.

Lib. II. O. I. v. 21. videre magnos, r. q. audire.
 O. II. v. 2. abdito terris, r. q. abditæ terris. O. III.
 v. 2. non secus ac bonis, r. q. non secus in bonis.
 O. VI. v. 18. & apricus Aulon, fertilis Baccho,
 r. q. & amicus Aulon fertili Baccho. O. XI. v. 25.
 maturet incomtram laczn̄e more somam religata
 nodo, r. q. maturet incomtum - - - religata no-
 dum. O. XII. v. 28. occupat, r. q. occuret. O. XIII.
 v. 1. Illum, ò nefasto, r. q. Ille & nefasto. v. 58.
 laborem, r. q. laborum: apud Poetæ enim passi-
 va cum casu quarto. Explexi mentem nequit. Vir-
 gil. O. XVI. v. 26. lato, r. q. lato.

Lib. III. O. III. v. 10. Enisus, r. q. Inisus. O. IV.
 v. 38. reddidit, r. q. abdidit. v. 44. corusco, r. q.
 caduco. v. 46. umbras, r. q. urbes. O. V. v. 8.
 arvis, r. q. armis. v. 35. deditit, r. q. credidit.
 v. 37. Hinc unde vitam sumeret aptius, r. q. Hic
 unde vitam sumeret inscius. O. VI. v. 20. Inque
 patres populumque fluxit. r. q. in Patriam popu-
 lumque fluxit. O. VII. v. 20. movet, r. q. movet.
 O. VIII. v. 19. Medus infectis sibi luctuosus, r. q.
 Medus infectus, sibi luctuosus. O. IX. v. 5. donec
 non aliam, r. q. donec non alia. O. X. v. 3. Pro-
 jectum ante fores, r. q. portectum ante fores.
 v. 6. satum, r. q. situm. O. XI. v. 18. creatque,
 r. q. ejus atque. O. XIII. v. 1. Bandulix, r. q.
 Blanducix. O. XIV. v. 6. Castis operata factis,
 r. q. justis operata Divis. v. 11. inominatis r. q.
 ominatis. v. 22. cohibente, r. q. cohibere. O. XVI.
 v. 31. fulgente imperio, r. q. fulgentem. O. XVII.
 v. 5. ducit, r. q. ducis. O. XIX. v. 12. miscentor,
 r. q. miscentur. O. XXI. v. 10. negligit, r. q. ne-
 gliger. v. 12. incaluisse, r. q. caluisse. O. XXIII.
 v. 12. Securitq, r. q. securis. v. 19. mollivit,

r. q. mollibit. O. XXIV. v. 4. Apulicam, r. q. Punicam, v. 25. O quis, quis, r. q. quisquis. v. 39. gelu, r. q. solo. v. 44. deserere, r. q. deserit. v. 49. materiem, r. q. materiam. v. 55. firmandæ, r. q. formandæ. v. 60. hospites, r. q. hospitem. O. XXVII. v. 3. rara, r. q. rauca. v. 5. rumpit, r. q. rumpat. v. 15. verat, r. q. variet. v. 26. at scarentem, r. q. & scarentem. v. 39. vitio, r. q. vitiis. v. 48. Monstri, r. q. tauri. O. XXVIII. v. 2. facias, r. q. faciam. O. XXIX. v. 17. Andromedæ, r. q. Andromedes. v. 62. tum me, r. q. tunc me. v. 64. ferat, r. q. feret.

Lib. IV. O. I. v. 9. in domum, r. q. in domo. v. 18. largi, r. q. largis. v. 20. citrea, r. q. Cypria. v. 22. lyraque, & Berecynthia delectabere tibia, r. q. lyraque, & Berecynthia delectaberis tibia. O. II. v. 31. rivus, r. q. ripas. v. 45. loquor, r. q. loquar. v. 49. Isque dum procedit, r. q. Tuque dum procedis. O. IV. v. 26. sanctis, r. q. faustis. v. 67. geritque. r. q. geret. O. V. v. 13. omnibusque, r. q. omnibusque. v. 18. farræ, r. q. rura. v. 31. venit, r. q. redit. O. VI. v. 19. latentem, r. q. latentes. v. 21. flexus, r. q. victus. O. VII. v. 15. Pater Æneas, r. q. pius Æneas. O. XII. v. 11. nigra, r. q. nigri. v. 16. mereberis, r. q. merebere. O. XIII. v. 14. cari, r. q. clari. O. XIV. v. 20. indomitus, r. q. indomitas. v. 26. qua, r. q. qui. v. 28. minitatur, r. q. meditatatur. v. 49. paventes, r. q. paventis.

E P O D O N.

Ode I. v. 6. si, r. q. sit, v. 17. sim, r. q. sum. v. 21. uti sit, r. q. ut adsit. v. 28. pascuis, r. q. pasqua. v. 29. neque ut supini, r. q. nec ut superai. O. II. v. 5. neque, r. q. nec. v. 18. agris, r. q. arvis. v. 69. rededit, r. q. relegit. O. IV. v. 8. bis trium, r. q. bis ter. O. V. v. 28. laurens, r. q. currens. v. 37. exesa, r. q. exusta. v. 71. aha!, r. q. ah. v. 80. pro-

projecta, r. q. porrecta. v. 21. mei, r. q. meo.
 O. VII. v. 13. cecos, r. q. cecus. O. IX. v. 1. Quan-
 do ò repostum, r. q. quando repostum. v. 17.
 ad hoc, r. q. ad hunc. v. 25. Africanum, r. q.
 Africano. v. 34. aut Chia, r. q. & Chia. O. X.
 vers. 22. projecta, rect. quam porrecta. O. XI.
 v. 2. percussum, r. q. percossum. v. 8. ut por-
 nitet, r. q. & pornitet. v. 24. mollitie, r. q.
 mollitia. O. XII. v. 2. quid mihi, r. q. cur
 mihi. O. XIII. in Titulo. Ad Amicum, male
 enim legitur - ad amicos. v. 3. amice, male
 enim, amici. v. 8. Achaemenia, r. q. acheme-
 nio. v. 10. duris, r. q. diris. O. XV. v. 8. 9.
 turbarit, agitarit, r. q. turbaret, agitaret. v. 15.
 offensi, r. q. offensæ. O. XVI. v. 23. rivos,
 r. q. fulvos. v. 63. secreerat, r. q. secrevit. v. 65.
 Aerea - - - quo num, r. q. aere - - - quorum.
 O. XVII. v. 11. luxere, r. q. unxere. v. 13.
 relaxas, r. q. relaxatus. v. 22. ora, r. q. cisa.
 v. 30. ò terra, r. q. & terra. v. 33. tua, r. q.
 tu. v. 39. caler, r. q. cales. v. 42. vicem, r. q.
 vice. v. 60. Pactumejus (nomen proprium) r. q.
 partum ejus. v. 60. proderat, r. q. proderit.
 v. 62. sed, r. q. si. v. 64. laboribus, r. q. do-
 loribus, v. 64. in infidi, r. q. infidus. v. 80.
 pocula, r. q. poculum.

CARMINIS SÆCULARIS.

Versu 16. Genetyllis, r. q. Genitalis. v. 26. sta-
 bilis per avura, r. q. stabilisque rerum. v. 45.
 docilis, r. q. docili. v. 46. senectutis, r. q.
 senectuti. v. 51. inpetret, r. q. impetret. v. 55.
 manum potentem, r. q. manus potentes. v. 62.
 proregat, rect. q. proregat. vers. 71. curat,
 rectius quam, cum curet.

SATTRARUM

ab. I. v. 46. plus ac, r. q. plusquam. v. 55. ma-
 llim, r. q. mallem. v. 64. miseram, r. q. mi-
 strum. v. 83. natis reddat, r. q. reddat gnatis.

v. 22. an, r. q. at 94. ne facias, r. q. non fa-
 cias. v. 95. Ummidius qui tam, r. q. Numi-
 dius quidam. v. 120. lippum, r. q. lippi - vide
 Sat. V. v. 30. Sat. II. v. 25. Malchinus, r. q.
 Malthinus. v. 27. Gargonius, r. q. Gorgonius.
 v. 30. olente, r. q. olenti. v. 38. moechos, r. q.
 moechis. v. 46. demerent ferro, r. q. demer-
 eret ferrum. v. 48. in qua, r. q. in quas. v. 81.
 a Cerintine tuo, r. q. hoc Cerintine tuum. v. 88.
 ducat, r. q. inducat. v. 90. tu corporis, r. q.
 ne corporis. v. 91. contemplant, r. q. contem-
 plere. v. 110. tolli, r. q. pelli. v. 129. ne pallida,
 r. q. vel pallida. Satyr. III. v. 7. iterater, r. q.
 citatet. v. 20. & fortasse, r. q. haud fortasse.
 v. 25. prouideas, r. q. pervideas. v. 40. Hagnz,
 r. q. agnz. v. 60. versetur, r. q. versetur.
 v. 65. impediatur, r. q. impellatur, v. 74. ignof-
 cet, r. q. ignoscat. v. 86. Rufonem, r. q. Dru-
 fonem. v. 116. infregerit. r. q. fregerit. v. 128.
 Qui? (adverbiu) r. q. quo. v. 132. Tomfon
 r. q. Sutor. Sat. IV. v. 3. ac fut, r. q. aut fut.
 v. 14. nummo, r. q. minimo. v. 15. accipiam,
 r. q. accipe jam. v. 18. loquentem, r. q. lo-
 quentis. v. 20. emolliat, r. q. molliat. v. 25.
 elige, r. q. erue. v. 26. ab avaritia, r. q. ab
 avaritiam. v. 33. poetam, r. q. poetas. v. 35.
 poetis. r. q. poetas. v. 41. si qui, r. q. si quis.
 v. 73. nec recitem quicquam, r. q. non recito
 cuiquam. v. 79. inquit, r. q. inquis. v. 87.
 amat, r. q. aver. v. 112. Scerani, r. q. Sesta-
 ni. v. 119. possum, r. q. possum. v. 140. noles
 r. q. nolis. Sat. V. v. 7. teterrima, r. q. deter-
 rima. v. 15. absentem ut cantat, r. q. absen-
 tem cantat. v. 24. lavimur, r. q. lavimus. v. 52.
 Cicirri, r. q. Cicirri. v. 60. miniteris, r. q.
 minitaris. v. 70. perducimus, r. q. produximus.
 v. 97. dein, r. q. deninc. Sat. VI. v. 4. impe-
 ritarent, r. q. imperitarint. v. 13. fugit, r. q.
 fuit. v. 15. quo nocti, r. q. quem nosti. v. 18.
 vos, r. q. nos - ibidem - longe longeque, r. q.
 longe lateque. v. 33. possant, r. q. possum.
 v. 34. tibi me, r. q. mihi te. v. 37. ad hzc
 nunc,

nunc , r. q. ob hoc. v. 107. Tilli , r. q. Tulli.
 v. 26. fugio campum. Iusumque trigonem , r. q.
 fugio rabiosi tempora signi. Sat. VII. v. 15. ver-
 set , r. q. vexet. v. 20. compositi , r. q. com-
 positus. v. 34. consuesti , r. q. consuetis. Sat.
 VIII. v. 15. Qua modo , r. q. quo modo. Sat.
 IX. v. 1. Ibam ut forte , r. q. ibam forte. v. 16.
 prosequar , r. q. persequar. v. 36. vadatas , r. q.
 vadato. v. 48. vivitur , r. q. vivimus. v. 78.
 cruciet , r. q. crucier. v. 88. sunt , r. sint. q.

Lib. II. Sat. I. v. 10. capit , r. q. rapit. v. 49.
 Si quid se iudice ceteres , r. q. si quis se iudice
 certet. v. 65. & qui , r. q. aut qui. v. 79. dif-
 fingere , r. q. diffundere. v. 84. laudatus , r. q.
 laudatur. Sat. II. v. 2. quæ , r. q. quem. v. 55.
 pravus , r. q. pravum. v. 69. qua , r. q. qui.
 v. 79. as , r. q. as. v. 118. seu longum , r. q.
 cum longum , v. 152. postremum , r. q. pos-
 tremo. v. 134. erat , r. q. erit. Sat. III. v. 1.
 Si raro scribes , r. q. Sic raro scribis. v. 4. at
 ipsis , r. q. ab ipsis , v. 12. Archiloco , r. q. Archi-
 locum. v. 39. angit , r. q. urget. v. 62. vulgus , r. q.
 vulgum. v. 113. occidis , r. q. occidit. v. 166.
 balatone , r. q. barathrone. v. 172. perdere ,
 r. q. ledere. v. 190. dicere quæd , r. q. dicere
 quæ. v. 212. Tu prudens , r. q. cum prudens.
 v. 216. rufam , r. q. pusam. v. 230. qui cum ,
 r. q. quid tum? v. 234. Tu nive , r. q. in nive.
 v. 235. verris , r. q. vellis. v. 303. manibus ,
 r. q. demens. v. 313. tantam dissimilem , r. q.
 tanto dissimilem. v. 317. num tantam , fastidias
 se magna fuisset? r. q. num tandem se inquam
 sic magna fuisset. Sat. IV. v. 2. vincunt , r. q.
 vincunt , v. 19. musto , r. q. misto. v. 37. aver-
 tere , r. q. avertere. v. 44. secunquæ leporis ,
 r. q. secundi leporis. v. 61. mavoli , r. q. ma-
 lit. v. 68. at pingui , r. q. quod pingui. v. 78.
 movet , r. q. movent. v. 87. nequeant , r. q.
 nequeat. Sat. V. v. 3. dolose , r. q. doloso.
 v. 79. (indignum) , r. q. magnum. v. 90. of-
 fendes. r. q. offendet. Sat. VI. v. 10. fors quæ ,
 r. q. fors qua. v. 28. Quid tibi vis , iasane , &
 quam

quam rem agis? r. q. Quid vis insane, & quas
 res agis? v. 48. 49. spectaverit - iusserit, r. q.
 spectaverat - iusserat. v. 57. miratur, r. q. mi-
 rantur. v. 67. cum ut, r. q. prout. v. 83. ne-
 que ille, r. q. neque illi. v. 108. verniliter,
 r. q. vernaliter. v. 109. praelibans, r. q. prae-
 lambens. Sat. VII. v. 34. fert, r. q. feret. v. 78.
 super, dictis, r. q. supradictis. v. 82. signum,
 r. q. lignum. v. 106. nequeunt, obsonia, r. q.
 nequeunt cum obsonia. Sat. VIII. v. 4. dic, r. q.
 da. v. 29. cum passeris assi, &, r. q. cum
 passeris, atque. v. 94. veluti si, r. q. velut il-
 lis. v. 95. aris, r. q. assis.

EPISTOLARUM.

Lib. I. Ep. I. v. 21. lenta, r. q. longa. v. 22.
 oculos, r. q. oculo. v. 32. quadam, r. q. quo-
 dam. v. 55. producet, r. q. perdoctet. v. 76.
 est, r. q. es. v. 91. viden' ut mutat, r. q. ride,
 mutat. v. 94. curatus, r. q. curtatus. v. 95. oc-
 curro, r. q. occuri. v. 105. suspicientis, r. q.
 respicientis. Ep. II. v. 4. planius, r. q. plenius.
 v. 10. Quod Paris, ut, r. q. Quid Paris? ut
 v. 31. cessantem ducere somnum, r. q. cessan-
 tum ducere curam. v. 38. oculum, r. q. ocu-
 los. v. 52. podagrum, r. q. podagram. v. 64.
 qua monstrat, r. q. quam monstrat. Ep. III.
 v. 4. terras, r. q. turres. v. 6. hoc, r. q. haec.
 v. 22. non incultum est, r. q. est non incultum
 nec. Ep. IV. v. 11. & domus & victus, r. q. &
 & mundus victus. Ep. V. v. 1. archiacis, r. q.
 archaëis, v. 11. extendere, r. q. tendere. v. 26.
 Butram Septiciumque, r. q. Brutum Septimium
 que. Ep. VI. v. 22. Mutus, &, r. q. Mucius
 &. v. 31. pates, &; r. q. putas, ut. v. 54.
 cui liber is, r. q. cuilibet hic. v. 59. trans
 forum campumque, r. q. forum populumque.
 Ep. VII. v. 29. nitedula, r. q. vulpecula. v. 54.
 natum, r. q. novum. v. 58. curro, r. q. cerno.
 v. 63. neget ille. r. q. negat ille. v. 96. ferre
 & q. simul. Ep. X. v. 3. at cetera, r. q. ad cetera.

tera, vers. 24. expelles, rectius quam expel-
 las. v. 37. victo, r. q. victor. v. 40. venit,
 r. q. vehet. Ep. XII. v. 29. defundit, r. q. dis-
 fundit. Ep. XIII. v. 14. glomus, r. q. glomos.
 Ep. 14. v. 5. an rus, r. q. an ies. v. 9. avct,
 r. q. amat. v. 21. putas, r. q. vocas. v. 40.
 servis tu urbana, r. q. servis urbana. Ep. XV.
 v. 13. sed equis, r. q. equi. v. 31. donaret.
 r. q. donabar. v. 38. corrector Bestius. Idem,
 si quid erat, r. q. correctus. Menius idem,
 quidquid erat. Ep. XVI. v. 3. an pratis, r. q.
 & pratis. v. 8. benigni, r. q. benigne, v. 9.
 ferent, r. q. ferant. v. 15. & (jam si credis)
 r. q. etiam (si credis.) v. 40. medicandum,
 r. q. mendacem. v. 41. res sponse, r. q. res-
 ponsore. v. 46. dicit, r. q. dicat. v. 49. negi-
 tatque, r. q. negat atque. v. 61. iusto sancto-
 que, r. q. iustum sanctumque. v. 67. prodidit,
 r. q. perdidit. Ep. XVII. v. 43. sua, r. q. suo.
 Ep. XVIII. v. 10. caprima, & propugnat, r. q.
 caprima propugnat. v. 56. refigit, r. q. refixit.
 v. 58. abstes, r. q. ablis. v. 80. at penitus, r. q.
 ut penitus. v. 81. fidenter, r. q. fidentem. v. 91.
 liquidi, r. q. bibuli. v. 107. & mihi vivam
 r. q. ut mihi vivam. v. 111. qui ponit & au-
 fert, r. q. qui donat & aufert. Ep. XIX. v. 19.
 edixi. r. q. edixit. Ep. XX. v. 5. descendere
 r. q. discedere. v. 13. vinctus, r. q. unctus.

Lib. II. Ep. I. v. 16. per numen, r. q. per no-
 men. v. 18. hoc, r. q. hic. v. 28. Grajorum
 r. q. Græcorum. v. 31. olea, r. q. oleam. v. 43.
 respuat, r. q. respuit. v. 45. demo & ite-
 unum, r. q. etiam unum. v. 67. cedit, r. q.
 credit. v. 90. Graiis, r. q. Græcis. v. 100.
 scriptos nominibus rectis, r. q. cunctos nom-
 nibus certis. v. 109. puerique patresque, r.
 pueri patresque. v. 145. inuenta, r. q. inventa.
 v. 167. insecutus, r. q. in scriptis. v. 180. su-
 bruit ac reficit, r. q. subruit aut reficit. v. 181.
 equi, r. q. equitis. v. 183. ad ingratos, r. q.
 incertos. v. 196. converterit, r. q. convertere.
 v. 240. cuderet aera, r. q. duceret aera. Ep. I.

v. 46. emovere, r. q. amovere. v. 80. non ta-
 ta, r. q. contracta. v. 87. sententiam clario-
 rem habebis si sic leges - Pactus erat Romæ
 consulto rhetor, ut alter. v. 92. sacratumque,
 r. q. celatumque. v. 152. donarint, r. q. do-
 natent. v. 171. refigit, r. q. refugit. v. 173.
 morte, r. q. sorte. v. 176. alternis, r. q. alte-
 rius. v. 199. procul, procul ablit, r. q. domus
 procul ablit. v. 212. levat, r. q. juvat.

DE ARTE POETICÆ.

Versu 23; quidvis, r. q. quodvis. v. 26. lenia,
 r. q. levia. v. 32. unus & unguis, r. q. imus
 & unguis. v. 36. naso vivere pravo, r. q. pra-
 vo vivere naso. v. 52. factaque nuper, r. q.
 fictaque nuper. v. 59. numinum, r. q. nomen,
 v. 65. palus prius, r. q. diu palus. v. 92. de-
 centem, r. q. decenter. v. 96. Telephus aut
 Peleus, r. q. Telephus & Peleus. v. 101. flen-
 tibus adsent, r. q. flentibus adsunt. v. 113.
 equitesque patresque cachinnum, r. q. equites
 pediresque. v. 120. Homereum, r. q. honora-
 tum. v. 138. Parturiant, r. q. parturient. v. 140.
 captæ post moenia Troje, r. q. captæ post tempora
 Troje. v. 154. fautoris eges, r. q. plausoris
 eges. v. 157. maturis, r. q. naturis. v. 172.
 lentus, r. q. longus. ibid. pavidusque, r. q. avi-
 dusque. v. 294. præfectum, r. q. perfectum.
 v. 318. vivas, r. q. veras. v. 326. dicis, r. q.
 dicat. v. 328. superet? peterat, r. q. superat? pe-
 teras. v. 330. an hæc animos, r. q. ad hæc ani-
 mos. v. 453. quid ergo est? r. q. quid ergo.
 v. 360. operi longo, r. q. opere in longo. v. 416.
 nec satis est, r. q. nunc satis est. v. 441. ter-
 natos, r. q. tornatos. v. 450. non dicet, r. q.
 nec dicet. v. 461. si curet quis opera ferre, r. q.
 si quis curet opem ferre. v. 462. projecit, r. q.
 deiecit.